

ROK ZAŁOŻENIA 1988

PRZEDSIĘBIORSTWO
GOSPODARKI GRUNTAMI

Pluski, ul. Pluszna 19, 11-034 Stawiguda

tel./fax. 0 89 527 33 23

E-Mail: pgg@topoz.com.pl <http://www.topoz.com.pl>

konto : PKO BP S.A. O/Olsztyn

14 1440 1228 0000 0000 0401 2941

NIP : 739 – 302 – 04 – 62

Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXIX/247/21
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 29 kwietnia 2021 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

DŹWIERZUTY, 2021r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka

mgr inż. Marta Witkowska

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	5
1.1 RYS HISTORYCZNY	5
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA TERENU ORAZ ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY A TAKŻE DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY.	6
2.1 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	6
2.1.1 POŁOŻENIE GMINY DŹWIERZUTY	6
2.1.2 STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW	8
2.1.3 STAN PRAWNY GRUNTÓW W GMINIE DŹWIERZUTY	9
2.1.4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	11
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	11
3.1 KLIMAT	11
3.2 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	13
3.3 BUDOWA GEOLOGICZNA	13
3.4 UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI.....	14
3.5 GLEBY	15
3.6 KOPALINY	16
3.7 WODY PODZIEMNE	19
3.8 WODY POWIERZCHNIOWE.....	20
3.8.1 CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR GMINY DŹWIERZUTY	20
3.8.2 RZĘKI.....	22
3.9 FAUNA I FLORA	24
3.10 FORMY OCHRONY PRZYRODY	24
3.11 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	31
3.12 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	36
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZBYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ, REKOMENDACJI I WNIOSEK ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	36
4.1 HISTORYCZNY ROZWÓJ OSADNICTWA	38
4.2 OBIEKTY ZABYTKOWE	38
4.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	51
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM.....	51
5.1 LUDNOŚĆ I DEMOGRAFIA (W TYM PROGNOZA DEMOGRAFICZNA).....	51
5.1.1 LUDNOŚĆ GMINY DŹWIERZUTY WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU ..	55
5.1.2 PRZYROST NATURALNY	56
5.1.3 MIGRACJE	58
5.1.4 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LICZBY LUDNOŚCI	60
5.1.5 OCHRONA ZDROWIA.....	61
5.1.6 POMOC SPOŁECZNA	61

5.1.7	OŚWIATA	64
5.1.8	KULTURA	67
5.2	MIESZKALNICTWO	73
5.2.1	ZASÓB MIESZKANIOWY	74
5.2.2	ZAOPATRZENIE W MEDIA	78
5.3	SPORT	79
5.4	ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI , ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM.....	80
6.	ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	80
6.1.	POLICJA	80
6.2.	STRAŻ POŻARNA	82
7.	UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE.....	85
7.2.	BEZROBOCIE, RYNEK PRACY, ZATRUDNIENIE	85
7.3.	TURYSTYKA	90
7.4.	FINANSE GMINY I GŁÓWNE INWESTYCJE.....	92
8.	STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	96
8.2.	KOMUNIKACJA	96
8.2.2.	UKŁAD DROGOWY	96
8.2.3.	KOLEJ	99
8.3.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	100
8.3.2.	ZAOPATRZENIE W WODĘ.....	100
8.3.3.	GOSPODARKA ŚCIEKOWA.....	103
8.3.4.	GOSPODARKA ODPADAMI	106
8.3.5.	ELEKTROENERGETYKA	107
8.3.6.	GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO	108
8.3.7.	TELEKOMUNIKACJA	109
9.	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	109
10.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	110
11.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	110
12.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	110
13.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	111
14.	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.....	111
14.2.	ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE.....	111
14.3.	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	112
14.4.	BILANS TERENÓW	112
14.4.2.	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	113
14.4.3.	CHŁONNOŚĆ TERENÓW	116
14.4.4.	PODSUMOWANIE BILANSU	117

1. WPROWADZENIE

1.1 RYS HISTORYCZNY

➤ Nazwa gminy

Nazwa miejscowości Dźwierzuty jest polonizacją staropruskiej nazwy Swersutten.

➤ Dzieje Dźwierzut

Przed podbojem krzyżackim gmina Dźwierzuty była częścią Galindii, a następnie prokuratorii szczycieńskiej przeznaczoną do nadań dla rycerstwa w zamian za zasługi dla Zakonu. Dzisiejszy teren gminy zasadniczo pokrywa się z dwoma latyfundiami feudalnymi tzw. dobrami dźwierzuckimi i rańskimi. Obdarowani rycerze głównie z rodów: von Wildenau (Wildenaw), von Tergowitz (Targowski) i von Pfeilsdorf (Pilawski) zakładali na tym terenie nowe wsie czynszowe, dwory i folwarki. Dzięki takim właśnie nadaniom zakonnym powstała większość miejscowości na terenie gminy. Z zapisów komtura elbląskiego Henryka Reuss von Plauen z roku 1438 wiadomo, że Dźwierzuty były główną miejscowością wielkich latyfundiów feudalnych rodziny von Wildenau. W XV wieku pruska nazwa Swersutten została zmieniona na Mentzelsgut, skróconą później do Mensguth. W takiej postaci używano jej do 1945 roku. W 1399 roku na terenie miejscowości istniał już kościół, za czasów proboszcza Herdera, który prócz obowiązków duszpasterskich w Dźwierzutach i Targowie, był także świadkiem przywilejów lokacyjnych dla sąsiednich miejscowości. Po śmierci Niclasa von Tergowitza (Mikołaj Targowski) jego udziały w dobrach dźwierzuckich przejął Zakon. Od 1440 r. rozpoczął się długotrwały podział miejscowości zakończony w 1840 roku, a administracyjne dopiero po II wojnie światowej. Za pozwoleniem prokuratora szczycieńskiego Konrada von Stauchwitsa na terenie gminy, w 1483 roku powstał młyn wodny na strudze Dźwierzutna. Wzniesiony przez młynarza Stefana (Steffen Möllner). Najazd Tatarów w roku 1657 spustoszył większość miejscowości gminy. Także epidemia dżumy datowana na rok 1709 zebrała obfite żniwo wśród mieszkańców. W latach 1770 - 1818 Dźwierzuty były siedzibą urzędu dominialnego (skarbowego). Podczas I wojny światowej Dźwierzuty jak i okolice zostały przejściowo zajęte przez wojska rosyjskie pod dowództwem generała Nowosilcowa. 21 stycznia 1945 roku wojska radzieckie całkowicie zajęły Dźwierzuty. Po tym nastąpił częściowy powrót mieszkańców po nieudanej ewakuacji w kierunku zatoki gdańskiej, a także coraz silniejszy napływ ludności polskiej z Mazowsza oraz repatriantów z kresów wschodnich. Powstały struktury polskiej administracji państwowej, spółdzielczości oraz zakłady pracy.

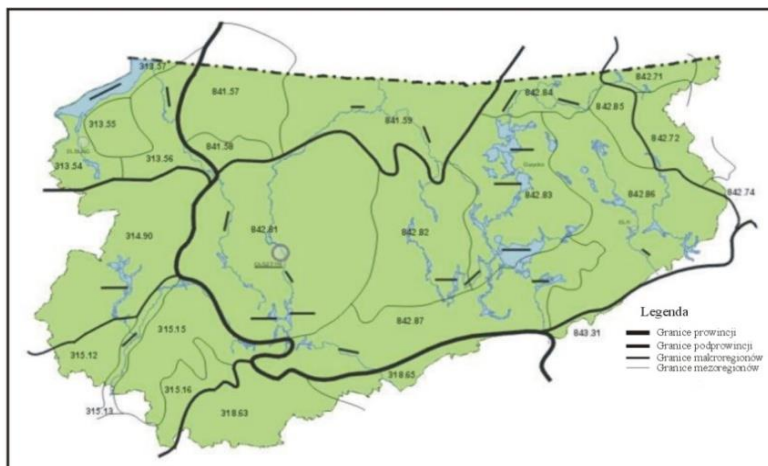
Dźwierzuty stały się siedzibą Gminy od stycznia 1973 roku w wyniku nowego podziału administracyjnego kraju.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA TERENU ORAZ ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY A TAKŻE DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY.

2.1 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.

2.1.1 POŁOŻENIE GMINY DŹWIERZUTY

Gmina Dźwierzuty znajduje się w północno – wschodniej części Polski w Województwie Warmińsko – Mazurskiego w powiecie Szczycieńskim. Natomiast zgodnie

- Białystok - ok. 190 km;
- Odległość od Olsztyna - siedziby władz administracyjnych województwa warmińsko - mazurskiego wynosi 46 km;
- Port Lotniczy Olsztyn – Mazury w Szymanach – ok. 28 km.

➤ Wśród pozostałych miast najbliższej położone są:

- Szczytno -18 km;
- Mrągowo - 35 km;
- Biskupiec-18 km;
- Pasym-14 km.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU SZCZYCIEŃSKIEGO

[ŹRÓDŁO: [HTTP://WWW.GMINADZWIERZUTY.PL](http://www.gminadzierzuty.pl)]

➤ Przez obszar gminy Dźwierzuty przebiegają szlaki komunikacyjne:

- Droga krajowa nr 57 łącząca Bartoszyce - Biskupiec - Dźwierzuty - Szczytno - Przasnysz - Maków Mazowiecki - Pułtusk.
- Droga wojewódzka nr 600 łącząca Mrągowo - Kałęczyn - Szczytno.
- Nieczynna linia kolejowa relacji Biskupiec - Szczytno.

Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy w roku 2018 kształtowała się następująco:

TABELA 2.1

LICZBA MIESZKAŃCÓW W GMINIE DŹWIERZUTY WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LP.	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA MIESZKAŃCÓW
1.	AUGUSTOWO	28	22.	OLSZEWKI	233
2.	BABIĘTY	12	23.	ORZYNY	304
3.	BUDY	28	24.	POPOWA WOLA	181
4.	DĄBROWA	100	25.	PRZYTUŁY	1
5.	DŹWIERZUTY	1593	26.	RAŃSK	204
6.	GISIEL	109	27.	ROGALE	112
7.	GRĄDY	106	28.	RÓW	4
8.	GRODZISKA	117	29.	RUMY	366
9.	JABŁONKA	197	30.	RUSEK MAŁY	111
10.	JELENIOWO	183	31.	RUTKOWO	98
11.	JULIANOWO	127	32.	SĄPLATY	93
12.	KALĘCZYN	86	33.	STANKOWO	123
13.	KULKA	12	34.	SZCZEPANKOWO	67
14.	LAURENTOWO	-	35.	ŚLEDZIE	7
15.	LINOWO	280	36.	TARGOWO	347
16.	ŁUPOWO	181	37.	TARGOWSKA WOLA	111
17.	MAŁSZEWKO	124	38.	TARGOWSKA WÓLKA	91
18.	MIĘTKIE	332	39.	ZALESIE	152
19.	MIROWO	29	40.	ZAZDROŚĆ	-
20.	MYCIELIN	10	41.	ZIMNA WODA	7
21.	NOWE KIEJKUTY	313	RAZEM		6579

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2018R.]

2.1.2 STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW

W strukturze użytków gruntowych gminy (wg danych z 2015 roku) przeważają grunty orne - zajmują około 41,15 % powierzchni gminy. Znaczny jest udział lasów (26,92%), pastwisk (10,68%) oraz gruntów pod wodami (6,39%).

TABELA 2.2

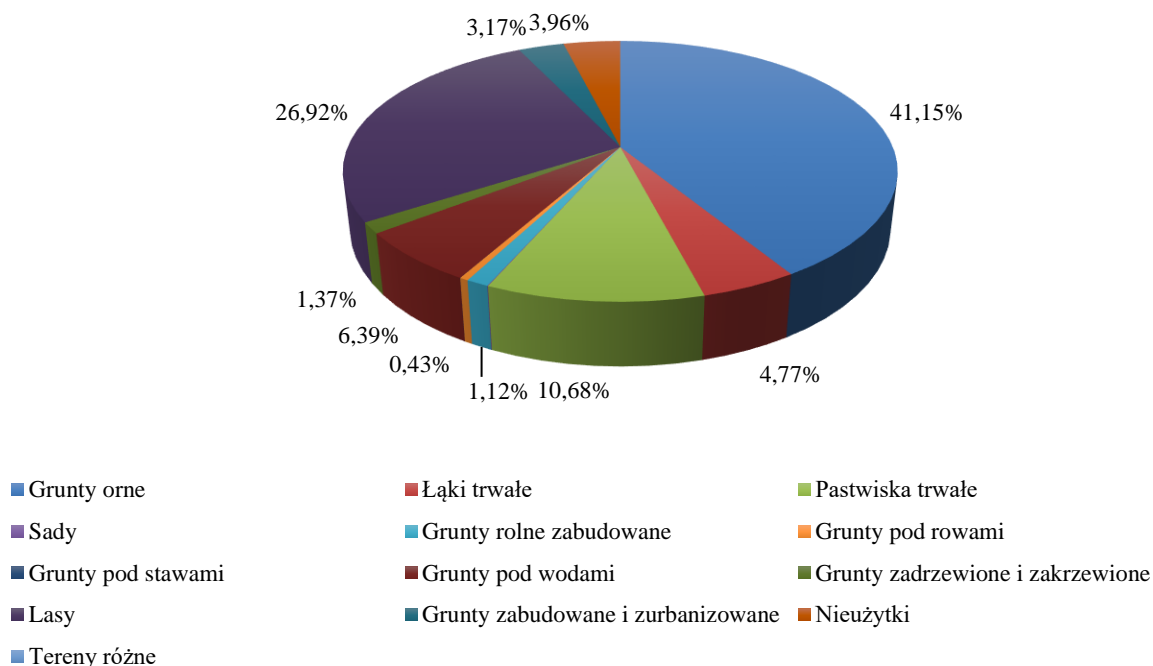
STRUKTURA UŻYTKOWANIA ZIEMI W GMINIE DŹWIERZUTY

LP.	RODZAJ UŻYTKU GRUNTOWEGO	POWIERZCHNIA [W HA]
1.	GRUNTY ORNE	10 837
2.	ŁĄKI TRWAŁE	1 255
3.	PASTWISKA TRWAŁE	2 812
4.	SADY	10
5.	GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	295
6.	GRUNTY POD ROWAMI	114
7.	GRUNTY POD STAWAMI	2
8.	GRUNTY POD WODAMI	1682
9.	GRUNTY ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE	360
10.	LASY	7088
11.	GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE	834
12.	NIEUŻYTKI	1043
13.	TERENY RÓŻNE	2
RAZEM		26334

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS, 2015 R.]

WYKRES 2.1

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS, 2015 R.]

Użytki rolne stanowią blisko 90% wszystkich gruntów rolnych ogółem, z czego 45,2% stanowią grunty pod zasiewami. Jedynie 3% stanowią grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi. W poniższej tabeli zostały przedstawione wszystkie sposoby użytkowania gruntów rolnych.

2.1.3 STAN PRAWNY GRUNTÓW W GMINIE DŹWIERZUTY

➤ Struktura własności terenów :

TABELA 2.3

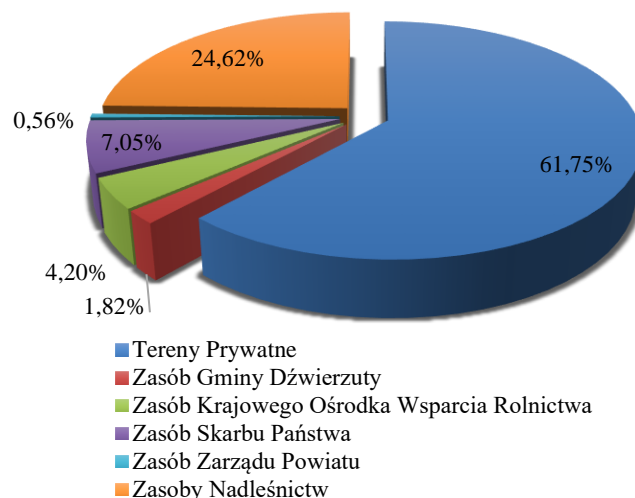
STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW W GMINIE DŹWIERZUTY

LP.	RODZAJE ZASOBÓW	POWIERZCHNIA [W HA]
1.	TERENY PRYWATNE	16253,4880
2.	ZASÓB GMINY DŹWIERZUTY	479,2522
3.	ZASÓB KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA	1104,1906
4.	ZASÓB SKARBU PAŃSTWA	1855,1363
5.	ZASÓB ZARZĄDU POWIATU	147,4950
6.	ZASOBY NADLEŚNICTW	6480,2585
RAZEM		26319,8206

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2018 R.]

WYKRES 2.2

Struktura własności terenów gminy Dźwierzuty

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY, 2018 R.]

Największy udział w strukturze własności terenów gminy Dźwierzuty mają właściciele prywatni – prawie 62% powierzchni gminy. W zasobie nadleśnictw znajduje się blisko 25% terenów. Kolejnymi pod względem wielkości zasobów są zasoby Skarbu Państwa (7%) i zasób Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (4,2%). Zasób Gminy Dźwierzuty stanowi ok. 1,8% powierzchni, czyli ok. 480 ha. Najmniejszy udział przypada natomiast na Zarząd Powiatu.

Zasoby lasów należą do czterech nadleśnictw: Korpele, Strzałowo, Wipsowo, Spychowo.

TABELA 2.4

POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI W GMINIE W ROKU 2017

OGÓŁEM GRUNTY LEŚNE [HA]	GRUNTY LEŚNE PUBLICZNE [HA]		GRUNTY LEŚNE PRYWATNE [HA]	LESISTOŚĆ W %
7165,79	6418,76		747,03	26,63
	W TYM:			
	GRUNTY LEŚNE SKARBU PAŃSTWA [HA]	GRUNTY LEŚNE W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH [HA]		
	6387,76	6346,49		

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Grunty leśne na terenie gminy Dźwierzuty zajmują powierzchnię blisko 7166 ha, z czego prawie 90% stanowią grunty publiczne, w większości będące własnością Skarbu Państwa, znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych. Prywatne grunty leśne zajmują powierzchnię 747 ha (10%).

2.1.4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Do czasu sporządzenia zmiany studium, nie została opracowana diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, przygotowywana na potrzeby strategii rozwoju, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z której wynikałyby uwarunkowania rozwoju gminy.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1 KLIMAT

Gmina Dźwierzuty leży w granicach mazurskiej dzielnicy klimatycznej, uważanej za najchłodniejszą w nizinnej części Polski. Swym zasięgiem obejmuje ona między innymi Wielkie Jeziora Mazurskie, okolice Mrągowa, Bartoszczyk oraz Ukty. Warunki klimatyczne w niej panujące kształtują bardzo krótki okres wegetacyjny, który dla Szczytna wynosi tylko około 187 dni. Klimat Gminy odznacza się dużą różnorodnością i fluktuacją typów pogody, co wiąże się z częstą zmiennością mas powietrza oraz przemieszczaniem się frontów atmosferycznych. Wspomniana zmienność w dużej mierze uzależniona jest od dużej różnorodności fizjograficznej podłoża, w tym: urozmaiconej rzeźby terenu, bogatej sieci systemu wód powierzchniowych, obecności obszarów podmokłych oraz występowaniem dużych kompleksów leśnych. Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, co sprzyja uczuciu wzmożonego chłodu. Następstwem są spore wahania dobowe temperatury, mniejsze prędkości wiatrów (w wyniku osłonięcia) czy występowanie wczesnojesiennych przymrozków. Klimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi. Cechą ujemną jest narażenie na wzmożone działanie wiatrów w obszarach szczytowych.

Przeważają wiatry z kierunków zachodnich, które różnicują się sezonowo. W okresie jesienno-zimowym wektor wiatru przyjmuje kierunek południowo-zachodni, w okresie wiosny północno-zachodni, natomiast latem przeważają wiatry typowo zachodnie. Także średnia prędkość wiatru uwarunkowana jest sezonowo, jednak głównie występują wiatry słabe (w okresie letnim) oraz średnie (jesień, zima, wiosna). Największa średnia prędkość wiatru

charakteryzuje okres zimowy – $10,9 \text{ ms}^{-1}$. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi około $7,5 \text{ ms}^{-1}$.

Średnia roczna temperatura powietrza w gminie Dźwierzuty wynosi w ostatnich latach 6-9°C. Przy tym maksymalne temperatury odnotowywane w sezonie letnim to 26-31°C, natomiast najniższe temperatury zimowe osiągały w ostatnim czasie wartość -23°C. Biorąc pod uwagę fizjologicznie odczuwalne temperatury w okresie zimowym panująca aura częściej określana jest jako bardzo zimna lub zimna. W okresie letnim przeważa chłodne i komfortowe odczucie panujących warunków atmosferycznych. Sezony wiosenny oraz jesienny określone są mianem chłodnych.

Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 650 - 660 mm. Największe wartości osiągnięte są latem (około 275 mm), a najmniejsze w sezonie jesiennym (70 mm). W ostatnich latach pokrywa śnieżna o maksymalnej średniej grubości 34 cm, utrzymuje się średnio 66 dni w roku. A jej maksymalny nieprzerwany czas zalegania to 46 dni.

Najwięcej dni pochmurnych występuje późną jesienią (w grudniu), a najmniej późnym latem (we wrześniu). Sezonowa suma godzin usłonecznionych waha się od 180 – 700, w zależności od pory roku. W ujęciu rocznym średnie usłonecznienie wynosi około 1700 godzin.

TABELA 3.1

ZESTAWIENIE DANYCH KLIMATYCZNYCH W LATACH 2016-2017 NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

DANE KLIMATYCZNE		JESIEŃ 2016	ZIMA 2016/17	WIOSNA 2017	LATO 2017	JESIEŃ 2017
WIATR	GLÓWNY KIERUNEK WEKTORA WIATRU	ZACH I PD-ZACH	ZACH	PN-ZACH I PD-ZACH	ZACH I PN-ZACH	ZACH I PD-ZACH
	ŚREDNIA PRĘDKOŚĆ WIATRU [ms^{-1}]	8,1	11,3	7,3	5,5	8,6
OPADY	SUMA OPADU ATMOSFERYCZNEGO [MM]	240	120	160	230	400
TEMPERATURA POWIETRZA	ŚREDNIA TEMPERATURA [°C]	OD 7 DO 8	OD -2 DO -1	OD 8 DO 9	OD 17 DO 18	OD 8 DO 9
	TEMPERATURA MAKSYMALNA [°C]	23	8	24	28	20
	TEMPERATURA MINIMALNA [°C]	-3	-13	-2	7	1
	FIZJOLOGICZNA TEMPERATURA ODCZUWALNA [%]:					
	BARDZO ZIMNO	POWYŻEJ 70	DO 20	X	X	X
	ZIMNO		DO 90	X	DO 40	DO 80
	CHŁODNO	DO 20		DO 80		DO 20
	KOMFORTOWO	DO 10	X	DO 15	DO 40	DO 5
	CIEPŁO	DO 15	X	DO 10	DO 20	DO 5
	GORĄCO/B.GORĄCO		X		DO 20	
USŁONECZNIE NIE (SUMA SEZONOWA) [GODZ]		340	160	600	700	220

[ŹRÓDŁO: DANE INSTYTUTU MELIORACJI I GOSPODARKI WODNEJ
BIULETYN MONITORINGU KLIMATU POLSKI]

3.2 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na terenie gminy występuje niewiele zakładów przemysłowy zanieczyszczających powietrze. Największymi emitarami, wprowadzającymi zanieczyszczenia do powietrza są głównie gospodarstwa domowe. Coraz częściej spotyka się gospodarstwa domowe wykorzystujące mniej szkodliwe sposoby ogrzewania domów, takie jak eko groszek, pelet czy też służące do ogrzewania wody, całosezonowe kolektory słoneczne.

Istotne znaczenie dla środowiska ma również niekontrolowana emisja z transportu samochodowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne i związana z tym emisja liniowa, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, może niekorzystnie wpływać na roślinność, zwłaszcza na przyuliczne drzewa oraz na zdrowie przebywających w jej otoczeniu ludzi.

Komunikacyjne zanieczyszczenia atmosfery, w przypadkach dróg o dużym i bardzo dużym natężeniu ruchu mogą powodować niekorzystne zmiany wartości produkcyjnej gleb i wpływać niekorzystnie na przydrożną roślinność (drzewa, krzewy i roślinność zielną) oraz na zdrowie mieszkających w otoczeniu dróg ludzi. To negatywne oddziaływanie spowodowane jest emisją spalin zawierających m.in. metale ciężkie, dwutlenek siarki i tlenki azotu oraz pył. Zanieczyszczenia te są związkami toksycznymi, powodującymi osłabienie fotosyntezy, degradację chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, przebarwienia, nekrozę i chlorozę liści, szybsze ich starzenie, upośledzenie wzrostu oraz zmniejszenie naturalnej odporności na choroby i szkodniki.

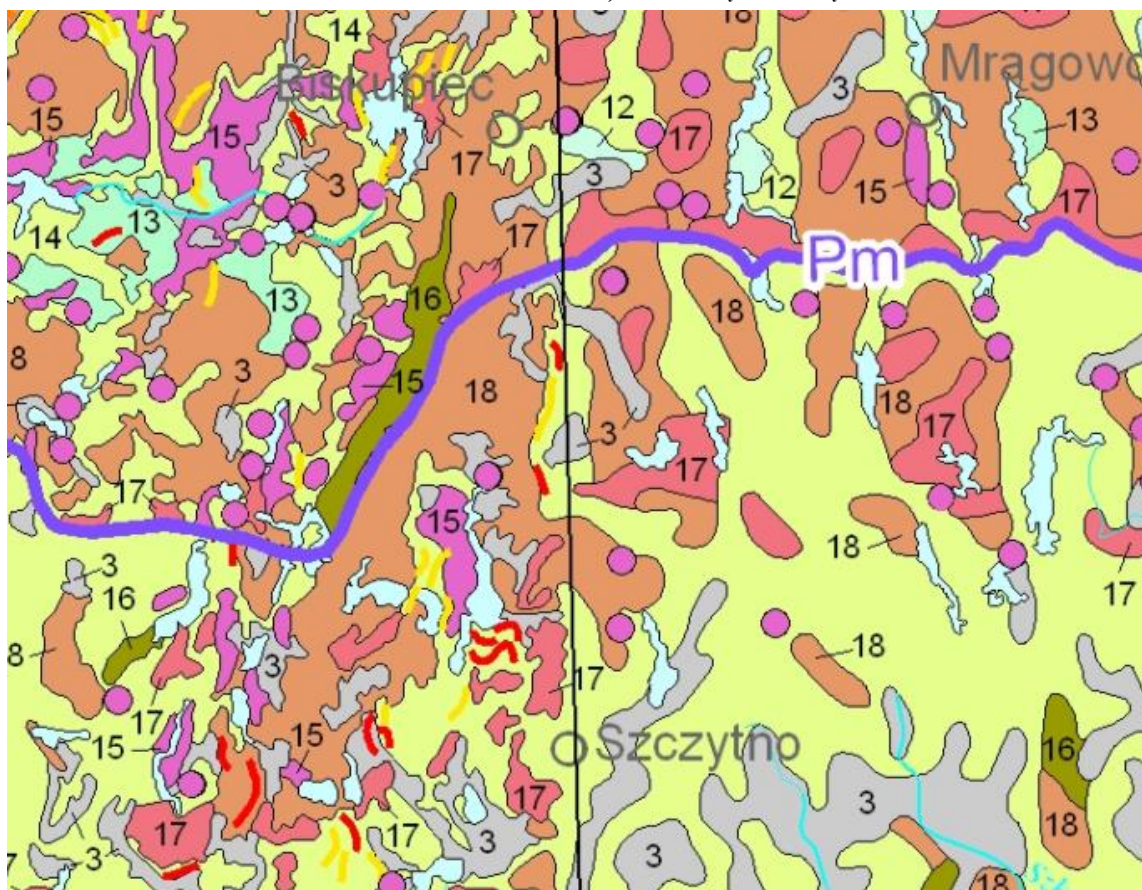
3.3 BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Dźwierzuty leży w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w jednostce tektonicznej zwanej wyniesieniem mazursko - suwalskim. Zachodnia część gminy to pagórkowata morena czołowa, o intensywnie zróżnicowanej rzeźbie, której powierzchnia usytuowana jest na wysokościach rzędu 150 - 190 m n.p.m. Jej powstanie datuje się na czas plejstocénskiego zlodowacenia północnopolskiego. Pasma utworów geologicznych zlokalizowane w zachodniej i wschodniej części gminy zbudowane z glin zwałowych, ich zwietrzelin oraz piasków i żwirów lodowcowych, przedzielone są rozmieszczonym południkowo pasem piasków i żwirów sandrowych. Wśród wspomnianych wyżej utworów wyróżnia się także żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych oraz żwiry, piaski, mady rzeczne, torfy i namuły o charakterze plamowym. Punktowo na terenie całej

gminy pojawiają się piaski i mułki kemów. Wzdłuż pasma granicznego utworów lodowcowych i sandrowych naprzemiennie występują moreny czołowe oraz ozy.

MAPA 3.1

FRAGMENT MAPY GEOLOGICZNEJ POLSKI, OBEJMUJĄCY GMINĘ DŹWIERZUTY

- 3- żwiry, piaski, mady rzeczne, torfy i namuły;
- 14- piaski i żwiry sandrowe;
- 15- piaski i mułki kemów;
- 17- żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych;
- 18- gliny zwałowe, ich zwietrzeliny, piaski i żwiry lodowcowe.
- Pm – zasięg fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły

Ciagi drobnych form rzeźby:
Minor glacial landforms:

- ozy
eskers
- drumliny
drumlins
- moreny czołowe
end moraines
- kemy
kames

[ŹRÓDŁO: PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY]

3.4 UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Ukształtowanie powierzchni terenu ściśle związane jest z działalnością lądolodu na danym obszarze. Wyróżnia się następujące przeważające formy morfologiczne:

- Wzgórza moren czołowych, kształtujące się w paśmie południkowym;

- Doliny sandrowe, przedzielające pasma wzgórz moren czołowych;
- Ozy;
- Pagórki kemowe;
- Rynny jezior: Sasek Wielki, Babięty Wielkie, Babięty Małe, Łęsk.

Krajobraz gminy Dźwierzuty ukształtowany został przez cztery zlodowacenia czwartorzędowe na przestrzeni milionów lat, a głównie przez ostatnie – bałtyckie. Obszar charakteryzuje zatem bogate ukształtowanie powierzchni. Występują faliste i pagórkowate wzgórza w strefie moren czołowych, płaskie i faliste obszary moren dennych, płaskie doliny rzeczne oraz równinne obszary sandrowe. Ukształtowanie powierzchni, będące głównie wynikiem ostatniego zlodowacenia, wytworzyło na omawianym obszarze zbliżone do siebie typy krajobrazu składającego się z mono pofałdowanych obszarów, wysoczyzn oraz dolin i kotlin morenowych, wypełnionych najczęściej wodami jezior. Wysoczyzny najczęściej mają charakter łagodnych wzgórz. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy oprócz licznych zbiorników wodnych są rozległe, zwarte kompleksy leśne.

➤ Różnica poziomów:

- Jabłońskie Góry (zachodni brzeg J. Łęsk, w pobliżu miejscowości Nowe Kiejkuty) – 207 m n.p.m.;
- Zachodni brzeg J. Sasek Wielki - 137,3 m n.p.m.;

Przeważają faliste formy ukształtowania terenu w postaci pagórków i dolin o wysokościach wahających się od 150 – 190 m n.p.m.

3.5 GLEBY

Gleby na obszarze gminy zalicza się do gleb lekkich, słabo zbielicowanych, wytworzonych na glinach i piaskach. Do gleb najlepszych, a zarazem dominujących, z punktu widzenia rolnictwa – należą gleby brunatne, wykazujące III i IV klasę bonitacyjną, co świadczy o ich wydajności i uniwersalności. Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są: kompleks pszenno-dobry i pszenno-wadliwy o składzie gatunkowym glin lekkich całkowitych lub glin lekkich zalegających na glinie średniej bądź piaskach gliniastych mocnych. Gleby kompleksów pszenno-wadliwych są zwarte, o wykształconym profilu orno-próchnicznym i dobrej strukturze. Pod względem przydatności rolniczej są uniwersalne i wydajne: zaliczone do III i IVa klasy bonitacyjnej. Znaczny udział kompleksu trzeciego wadliwego związany jest z intensywnie zróżnicowaną rzeźbą wysoczyzny

morenowej. Jego przewaga zaznacza się w rejonie wsi Nowe Kiejkuty, Mały Rusek, Julianowo, Rumy, Stankowo.

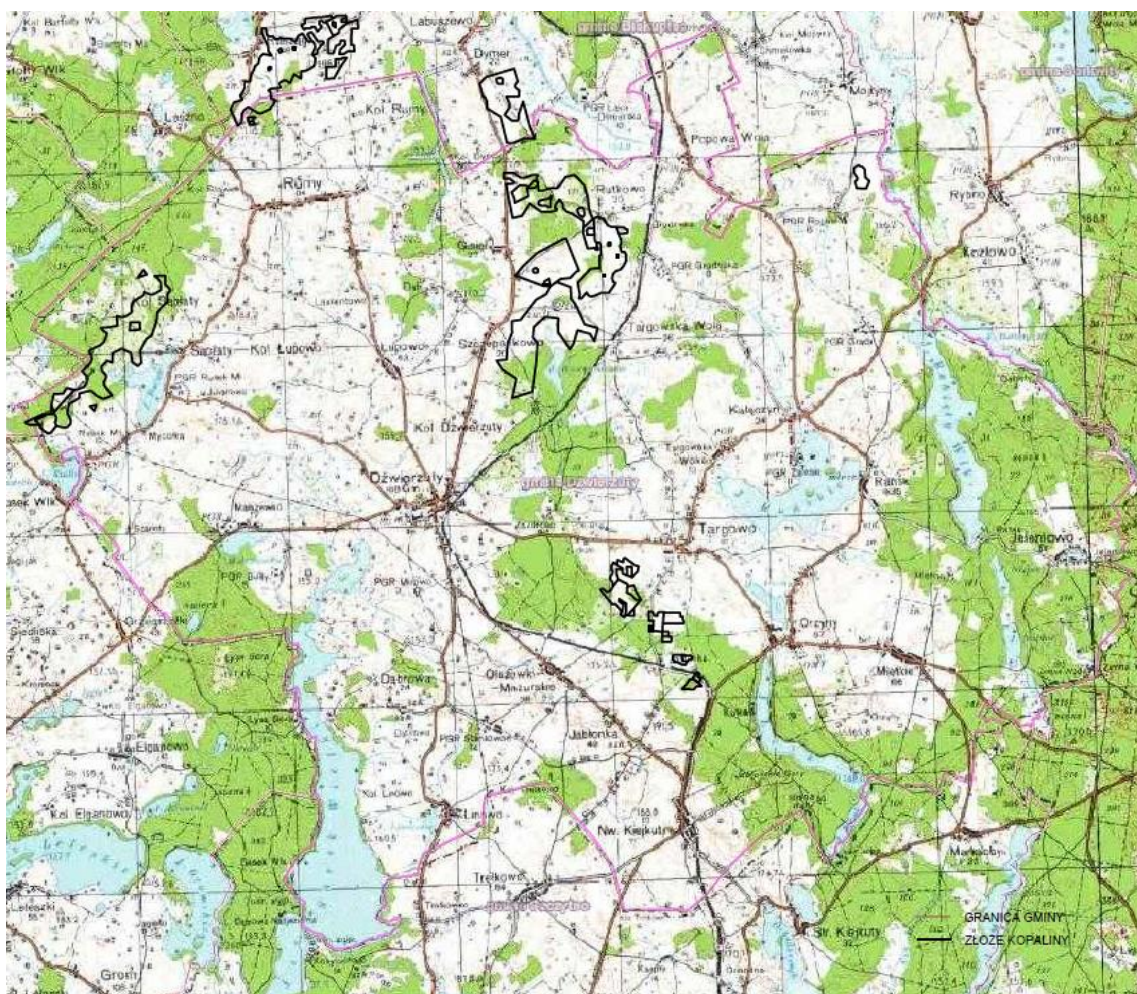
Gleby kompleksów żytnich bardzo dobrego i dobrego skupiają się głównie w części południowo - wschodniej oraz w okolicach Rutkowa, Lupowa, Dźwierzut. W składzie gatunkowym dominują piaski gliniaste mocne i lekkie od powierzchni, zalegające na glinie lekkiej lub piasku słabogliniastym. Zaliczone są do klas bonitacyjnych IIIb i IV. Przepuszczalne piaszczyste gleby kompleksu żytniego słabego i żytnio - łubinowego występują w rejonie wsi Rogale, Gisiel, Babięty, na zachód od wsi Targowe oraz na terenach przyległych do lasów. Są to słabe gleby, suche, dość ubogie w składniki pokarmowe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Pod względem gatunkowym są to piaski słabogliniaste zalegające na piasku luźnym lub żwirze - okolice wsi Rogale. Trwałe użytki zielone występują na terenie gminy w rozproszeniu, głównie na terenach obniżeń wysoczyzny. Są to użytki zielone średnie - III i IV klasy bonitacyjnej, i słabe - V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe).

3.6 KOPALINY

Występujące zasoby kopalin są w miarę dobrze rozpoznane i udokumentowane. Największe są zasoby kruszywa naturalnego. Część występujących na obszarze gminy złóż kopaliny ma charakter ponadlokalny. Znaczna część ma jednak znaczenie lokalne, a ze względu na udział terenów prawnie chronionych, możliwości udokumentowania, a tym bardziej eksploatacji tych złóż są ograniczone. Problemem więc, może być pozyskiwanie kruszywa, które powoduje istotne zmiany w krajobrazie oraz wpływa na negatywne oddziaływanie na środowisko. Ważne jest zwrócenie uwagi podczas procesu eksploatacji na ograniczenie oddziaływania oraz konieczność rekultywacji terenu do stanu pierwotnego.

Zachowanie ukształtowania krajobrazu, jego cennych form polodowcowych, powinno być uwzględnione zarówno w procesie planistycznym, jak i podczas procesów inwestycyjnych.

UMIEJSCOWIENIE ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

[SERVIS MIDAS PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO - PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO, 2018R.]

TABELA 3.2

WYKAZ ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY WRAZ Z CHARAKTERYSTYKĄ STANU ICH AGOSPODAROWANIA

Nazwa Złoża	ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)	Powierzchnia złoża (ha)
GĄSIOROWO I	17880	Sapłaty	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.40.2015	A+B 0,00	8,929
						C1 1306,29	
						C2 0,00	
						D 0,00	
GĄSIOROWO	5432	Gąsiorowo, Sapłaty	Kruszywa naturalne	Minister Środowiska	KZK/012/J/5965/90/92	A+B 0,00	162,276
						C1 0,00	
						C2 22256,63	
						D 0,00	
GĄSIOROWO II	7977	Sapłaty	Kruszywa naturalne	Wojewoda Warmińsko-Mazurski	OŚR/O.II.7514/22-20/99	A+B 0,00	11,400
						C1 0,00	
						C2 519,26	
						D 0,00	
GISIEL 1	16928	Gisiel	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7528.07.2013	A+B 0,00	1,985
						C1 393,59	
						C2 0,00	
						D 0,00	
GISIEL	11099	Gisiel	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.751-4/37/06/07	A+B 0,00	164,702
						C1 24944,25	
						C2 0,00	
						D 0,00	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

GISIEL-DYMER	1469	Dymer, Gisiel	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.751-4/37/06/07	A+B 0,00	170,100
						C1 0,00	
						C2 12584,27	
						D 0,00	
JABŁONKA DZ. 109/2	9689	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7520-22/03	A+B 0,00	1,910
						C1 122,43	
						C2 0,00	
						D 0,00	
JABŁONKA DZ. 99/1	11100	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Złoże skreślone z bilansu zasobów			
JABŁONKA	1467	Targowo	Kruszywa naturalne	Prezes CUG	KZK/012/K/4194/80	A+B 0,00	36,850
						C1 370,02	
						C2 0,00	
						D 0,00	
JABŁONKA	3586	-	Kruszywa naturalne	Wojewoda Warmińsko-Mazurski	4/S/82	A+B 0,00	5,496
						C1 606,40	
						C2 0,00	
						D 0,00	
JABŁONKA II	11871	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-20/08	A+B 0,00	3,442
						C1 265,59	
						C2 0,00	
						D 0,00	
JABŁONKA II/1	14148	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7520-13/10	A+B 0,00	1,988
						C1 182,96	
						C2 0,00	
						D 0,00	
JABŁONKA III	13803	Targowo	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7650-27/09	A+B 0,00	1,340
						C1 29,75	
						C2 0,00	
						D 0,00	
MIĘTKIE	9295	Miętkie	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7650-6/02	A+B 0,00	1,660
						C1 251,27	
						C2 0,00	
						D 0,00	
NOWE KIEJKUTY	9991	Nowe Kiejuty	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7650-11/04	A+B 0,00	1,140
						C1 37,11	
						C2 0,00	
						D 0,00	
RUMY I	17383	Rumy	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7528.7.2014	A+B 0,00	1,319
						C1 224,73	
						C2 47,72	
						D 0,00	
RUMY	14602	Rumy	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7520-5/10	A+B 0,00	0,566
						C1 101,28	
						C2 0,00	
						D 0,00	
ROGALE	1466	Rogale	Kruszywa naturalne	Prezes CUG	KZK/012/K/3206/75	A+B 0,00	29,175
						C1 1412,00	
						C2 0,00	
						D 0,00	
TARGOWO I	13926	Targowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-84/09	A+B 0,00	7,629
						C1 323,73	
						C2 0,00	
						D 0,00	
TARGOWO I/1	-	Targowo	Kruszywa naturalne	Złoże skreślone z bilansu zasobów			
TARGOWO II	14519	Targowo	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7520-56/09-39/10	A+B 0,00	0,750
						C1 164,25	
						C2 0,00	
						D 0,00	
TARGOWO III	14518	Targowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.GW.7514-56/10	A+B 0,00	8,180
						C1 465,16	
						C2 0,00	
						D 0,00	
TARGOWO IV	16292	Targowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.80.2012	A+B 0,00	1,139
						C1 213,68	
						C2 0,00	
						D 0,00	
TARGOWO IV/1	16946	Targowo	Kruszywa naturalne	Starosta Szczycieński	ROŚ.7528.17.2013	A+B 0,00	1,993
						C1 332,58	
						C2 0,00	

TARGOWO V	19704	Targowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.48.2019	D 0,00	10,110
						A+B 0,00	
						C1 1769,28	
						C2 0,00	
TARGOWO	10855	Targowo	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	OŚ.751-4/2/21/06	D 0,00	4,670
						A+B 0,00	
						C1 522,96	
						C2 0,00	
RASZĄG	5433	Rasząg, Botowo (gm. Biskupiec) Rummy	Kruszywa naturalne	Minister Środowiska	KZK/012/J/5923/91/92	D 0,00	138,030
						A+B 0,00	
						C1 22885,14	
						C2 0,00	
SZCZEPANKOWO	1468	Szczepankowo	Kruszywa naturalne	Prezes CUG	KZK/012/K/1699/66	D 0,00	172,500
						A+B 2640,79	
						C1 7095,53	
						C2 0,00	
RUMY II	200035	Rummy	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.30.2020	D 0,00	5,24
						A+B 0,00	
						C1 2098,85	
						C2 0,00	

[SERWIS MIDAS PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO - PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO]

Na obszarze gminy Dźwierzuty nie występują obszary podziemnego składowania dwutlenku węgla.

3.7 WODY PODZIEMNE

Ze względu na niewielkie zainwestowanie na terenie gminy wody podziemne narażone są na zanieczyszczenia w stopniu małym i średnim.

Charakterystyka położenia Gminy Dźwierzuty względem:

- Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: 213 – Zbiornik Międzymorenowy Olsztyn – utwory czwartorzędu w utworach międzymorenowych (obejmuje powierzchnię prawie $\frac{3}{4}$ gminy od południowego zachodu do centrum);
- Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd - rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych): zbiornik 20 (mały fragment w części północnej Gminy – zasięg na linii miejscowości Rusek Wlk, Łupowo, Szczepankowo, Rutkowo, Popowa Wola), zbiornik 31 (obejmujący wschodni fragment Gminy – Popowa Wola, Targowo, Miętkie), zbiornik 50 (o największym powierzchniowym zasięgu, obejmującym pozostałą część Gminy Dźwierzuty);
- Jednostek hydrogeologicznych (fragment litosfery stanowiący przestrzennie i dynamicznie zdefiniowany system krążenia wód podziemnych, dający się opisać parametrami hydrogeologicznymi poziomów wodonośnych i rozdzielających je utworów półprzepuszczalnych): Obszar Gminy położony jest w Regionie mazurskim

(III), w południowo-wschodniej części Gminy, przebiega granica z Regionem Mazowieckim (I).

3.8 WODY POWIERZCHNIOWE

Przeważająca część obszaru gminy znajduje się w zlewni rzeki Omulwi, Rozogi i Krutyni, które należą do zlewiska Wisły, jedynie część północno-zachodnia należy do dorzecza Łyny, co stanowi zlewisko Zalewu Wiślanego.

Położenie hydrograficzne obszaru gminy przy głównym wododziale jest spowodowane brakiem istnienia większych rzek. Natomiast teren gminy obfituje w liczne strugi. Największa z nich to Babant w dorzeczu Krutyni, której przepływ średni przy ujściu z terenu gminy wynosi około 820 l/sek. Drugim co do wielkości jest Kanał Dźwierzucki w dorzeczu rzeki Omulew, którego przepływ średni przy ujściu do jeziora Sasek Wielki wynosi około 300 l/sek. Ponadto znaczący przepływ ma też struga uchodząca z jez. Rańskiego (196 l/sek) i ciek w rejonie Łupowa (3 km powyżej ujścia do jeziora Sasek Wielki (112 l/sek). W dorzeczu Łyny największym ciekim jest Kanał Dymerski o średnim przepływie 104 l/sek.

Cały obszar gminy znajduje się w zlewni pojezierniej. Jeziora są istotnym elementem sieci hydrograficznej gminy. Większych jezior jest 14. Największe to Sasek Wielki, Rańskie i Babięty Wielkie. Jezioro Babięty Wielkie odznacza się dużą głębokością, która maksymalnie dochodzi do 65 m głębokości. [Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dźwierzuty, wrzesień 2004]

- Charakterystyka położenia Gminy Dźwierzuty względem:
 - Regionów wodnych (część obszaru dorzecza wyodrębnioną na podstawie kryterium hydrograficznego na potrzeby zarządzania zasobami wodnymi lub całość obszaru dorzecza): Region Wodny Środkowej Wisły, Region Wodny Łyny i Węgorapy;

3.8.1 CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR GMINY DŹWIERZUTY

Istotnym elementem krajobrazu gminy Dźwierzuty są jeziora. Różnią się one między sobą kształtem, konfiguracją brzegów, budową dna, głębokością czy wielkością. Większość zbiorników występujących w gminie znajduje się w jej wschodniej części. Na terenie gminy jest 14 jezior o łącznej powierzchni 1 811 ha według IRS.

Zestawienie największych jezior na terenie gminy, przedstawia poniższa tabela.

TABELA 3.3

WYKAZ NAJWIĘKSZYCH JEZIOR WRAZ Z ICH CHARAKTERYSTYCZNYMI PARAMETRAMI

LP.	NAZWA JEZIORA	DORZECZE	POWIERZCHNIA WG IRS [HA]	GŁĘBOKOŚĆ ŚREDNIA [M]	GŁĘBOKOŚĆ MAX [M]	OBJĘTOŚĆ [TYS. M3]	OSTATNI ROK BADAŃ	KLASA CZYSTOŚCI	KLASA PODATNOŚCI
1.	SASEK WIELKI	SAWICA-OMULEW	869,3	8,1	38,0	71194,8	2004	II	II
2.	RAŃSKIE	KRUTYNIA-PISA- NAREW	291,3	3,8	7,8	11208,7	2011	III	-
3.	BABIĘTY WIELKIE	KRUTYNIA-PISA- NAREW	250,4	23,9	65,0	59971,3	2009	II	I
4.	ŁĘSK	OMULEW-NAREW	116,9	11,0	39,5	12879,4	1993	II	I

[PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2004; RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO LATA 2008-2010, ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

TABELA 3.4

WYKAZ POZOSTAŁYCH JEZIOR NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NAZWA JEZIORA	POWIERZCHNIA WG IRS [HA]	GŁĘBOKOŚĆ ŚREDNIA [M]	GŁĘBOKOŚĆ MAX [M]
5.	SĄPLATY (BUCZEK)	81,4	5,0	16,0
6.	ŁĘCZEK	39,5	5,4	16,8
7.	MAŁSZEWECKIE	35,2	3,6	6,0
8.	ARWINY	33,9	4,2	14,0
9.	DŹWIERZUTY	25,4	B.D.	1,9
10.	MIĘTKIE	23,0	2,6	3,0
11.	SŁUPEK	17,1	3,7	3,8
12.	LINOWSKIE	12,7	3,0	4,0
13.	BORÓWKO	9,9	B.D.	12,0
14.	ZALEŚNO	5,0	2,2	B.D.

[PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2004; RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO LATA 2008-2010, ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

3.8.2 RZEKI

TABELA 3.5

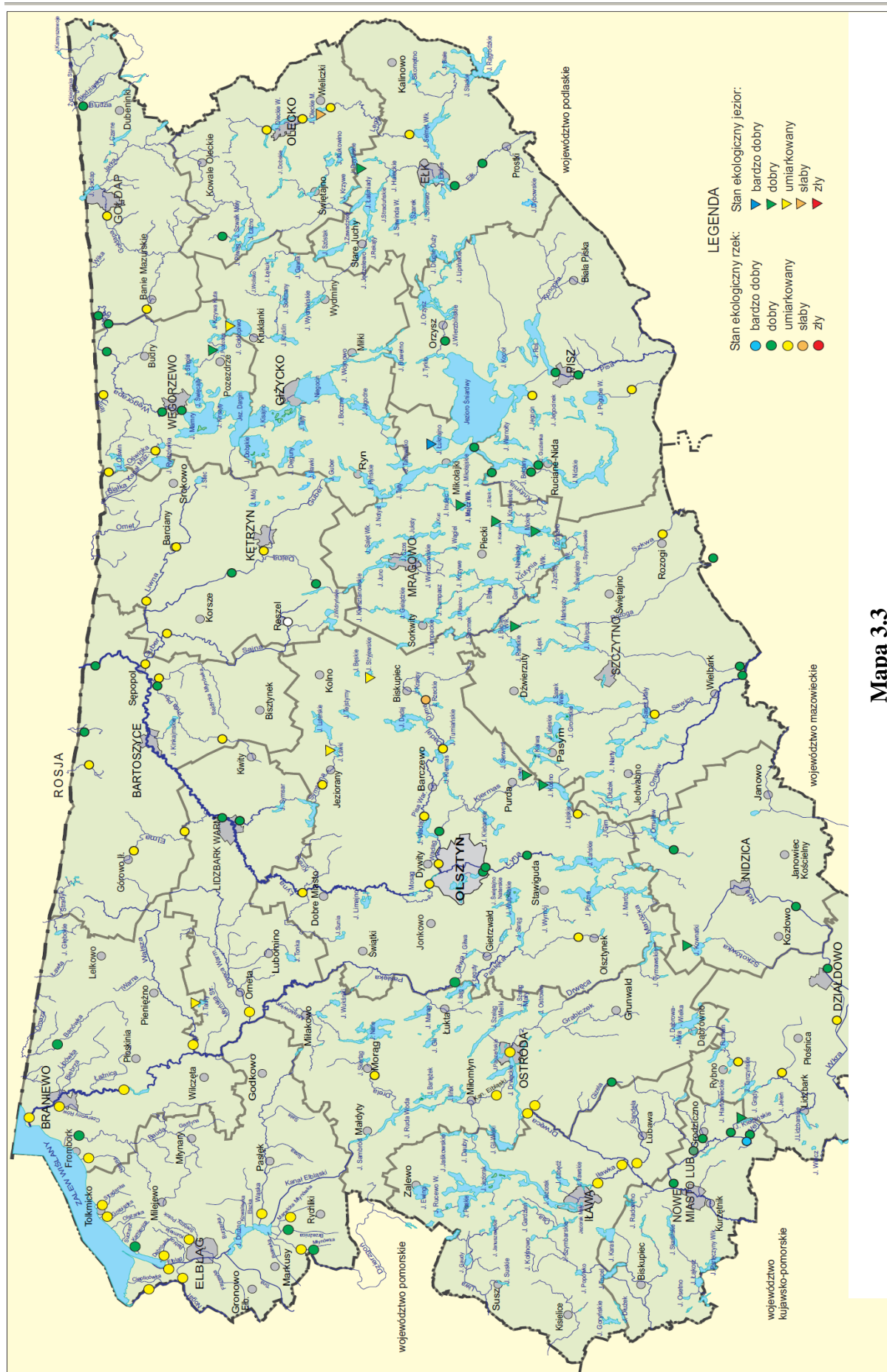
WYKAZ CIEKÓW WODNYCH NA TERENIE GMINY WRAZ Z ICH CHARAKTERYSTYCZNYMI PARAMETRAMI

LP.	NAZWA CIEKU WODNEGO	DŁUGOŚĆ CIEKU [MB], W TYM:	
		UREGULOWANA	NIEUREGULOWANA
1.	RZĘKA RAŃSK	1890	X
2.	RZĘKA BABANT	X	12680
3.	RZĘKA DYMER	4100	X
4.	STRUGA DŹWIERZUCKA	8860	X
5.	CIEK MIĘTKIE	X	4860
RAZEM		14850	17540
RAZEM		32390	

[ŹRÓDŁO: ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

Na terenie Gminy Dźwierzuty zlokalizowane są dwie budowle piętrzące wodę w ciekach, służące regulacji stosunków wodnych na terenach im przyległych. Pierwsza z nich zlokalizowana jest w miejscowości Dźwierzuty, na Strudze Dźwierzuckiej, kolejna w miejscowości Targowo. Obie budowle umożliwiają piętrzenie wody na wysokość 0,8 m. Ich budowę datuje się odpowiednio na 1983 i 1984 rok.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

Mapa 3.3

Ocena wstępna stanu ekologicznego wód rzek i jezior w województwie warmińsko – mazurskim.

Źródło: raport o stanie środowiska województwa warmińskiego – mazurskiego 2009r

3.9 FAUNA I FLORA

Główną formą, która kształtuje klimat, wpływa na skład atmosfery, ma udział w regulacji obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałaniu powodziom, osuwiskom, ochronie gleb przed erozją i stepowieniem, zachowaniu potencjału biologicznego wielu gatunków i ekosystemów, a także różnorodności krajobrazu i lepszych warunków produkcji rolniczej są lasy.

Spełniają one również funkcje produkcyjne czy też gospodarcze, pozwalając na trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu.

Szczegółowe zasady ochrony lasów określa ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach.

- Gospodarkę leśną prowadzi się w oparciu o następujące zasady:
 - powszechnej ochrony lasów,
 - trwałości utrzymania lasów,
 - ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów,
 - powiększania zasobów leśnych

3.10 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Dźwierzuty wyróżnia się łącznie kilka form ochrony przyrody :

- REZERWATY PRZYRODY
 - „Kulka” – powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa opublikowanym w Monitorze Polskim z 1955 r. Nr 40, poz. 395, celem zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych, fragmentu lasu ze stanowiskami flory pontyjskiej i roślin chronionych. Dla rezerwatu obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Środowiska w Olsztynie z dnia 26 lipca 2016r. Rezerwat typu stepowego o powierzchni 12,67 ha, gdzie przedmiotem ochrony jest roślinność stepowa oraz kserotermiczna, należąca do elementu pontyjskiego i subpontyjskiego. Jak np.: sasanka łąkowa (*Pulsatilla pratensis*), sparceta piaskowa (*Onobrychis arenaria*), drakiew żółtawa (*Scabiosa ochroleuca*), pięciornik piaskowy (*Potentilla arenaria*), gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), groszek czerniejący (*Lathyrus niger*), ciemiężyk białokwiatowy (*Vincetoxicum officinale*). W przeszłości lista rzadkich gatunków roślin była znacznie dłuższa. Przyczyną stopniowego zaniku gatunków stepowych i kserotermicznych jest proces zarastania otwartych powierzchni rezerwatu przez zespół grądu i boru

mieszanego, a także silny rozwój warstwy krzewiastej oraz zarastanie muraw kserotermicznych przez paproć orlicę (*Pteridium aquilinum*) i siewki dębu. Zlokalizowany około 1,2 km od miejscowości Orzyny, gmina Dźwierzuty – ciągnie się wąskim pasem szerokości 20-30 m, na długości około 2500 m wzdłuż wschodniego, wysokiego brzegu Jeziora Łęsk. Rezerwat porośnięty jest grądem, o charakterze lasu dębowo-grabowego oraz borem mieszanym.

➤ **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU**

- OCHK Pojezierza Olsztyńskiego - dla którego obowiązuje uchwała Nr XX/470/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 września 2016r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego. Obszar ten o powierzchni 40 796,95 ha objęty prawną formą ochrony przyrody, położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Purda, Barczewo, Biskupiec oraz w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Pasym, Dźwierzuty, Szczytno. Granica OCHK Pojezierza Olsztyńskiego na terenie Gminy Dźwierzuty przebiega następująco: z Linowa szosą w kierunku północnym do Dźwierzut. Z tej drogi ok. 1000 m za rozwidleniem do Stankowa skręca na m. Mirowo i na przedmieścia Dźwierzut, dochodząc do drogi asfaltowej w kier. zachodnim. Tą drogą przez Małszewko dociera do granicy gminy i zgodnie z nią na południowy - wschód do drogi leśnej (w pobliżu jez. Leśnego), gdzie wzdłuż tej drogi skręca na południowy - zachód dochodząc do drogi asfaltowej w odległości ok. 900 m od centrum wsi Grzegorzówki.
- Spychowski OCHK – dla którego obowiązuje uchwała Nr XXXIV/743/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 lutego 2018r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar ten o powierzchni 12 188,86 ha objęty prawną formą ochrony przyrody położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno i Świętajno oraz w powiecie piskim na terenie gminy Ruciane-Nida. Granica Spychowskiego OCHK na terenie Gminy Dźwierzuty przebiega następująco: od granicy miasta Szczytno na północ granicą miasta do linii kolejowej Szczytno – Biskupiec Reszelski, następnie granica biegnie tą linią kolejową na północ; (na odcinku od przecięcia drogi gruntowej z Leman z ww. linią kolejową do skrzyżowania drogi

Zielonka – Nowe Kiejkuty jest to wspólna granica z OChK Pojezierza Olsztyńskiego); dalej biegnie przez wieś Nowe Kiejkuty i dochodzi do wiaduktu położonego 1 km na południowy-zachód od wsi Orzyny, następnie granica biegnie szosą na północny-wschód do wsi Orzyny, a dalej szosą na północny-zachód do wsi Targowo, po czym szosą na północny-wschód przez Targowską Wólkę do skrzyżowania dróg w Kałęczynie z kierunków Kobyły, Rybno i Rańsk, stąd granica biegnie na południowy-wschód do wsi Rańsk, a następnie na południe do wsi Orzyny w punkcie dojścia drogi ze Świętajna, stąd na południowy wschód drogą gminną do wsi Marksoby, gdzie dochodzi do szosy Szczytno-Babięta i dalej tą szosą na wschód do skrzyżowania z drogą Miętkie – Piasutno, po czym granica biegnie na południe tą drogą około 2 km, a następnie na wschód drogą leśną między oddziałami 342 i 368 oraz wzdłuż linii wysokiego napięcia do drogi Piasutno – Powalczyn, następnie granica biegnie drogą leśną w kierunku wschodnim i południowo-wschodnim nieopodal jez. Nożyce.

➤ OBSZARY NATURA 2000:

- OSO Puszcza Napiwodzko-Ramucka – kod obszaru PLB280007. Obszar o powierzchni 116 604,6 ha obejmuje znaczną część dużego kompleksu leśnego na północny - wschód od Nidzicy, obejmując fragment powierzchni morenowej o bardzo urozmaiconej rzeźbie oraz sandru o łagodniejszej lecz również pagórkowatej rzeźbie. Występuje wiele bezodpływowych jezior, oczek wodnych i torfowisk. Największą część terenu odwadnia rzeka Omulew (dopływ Narwi), zbierając wody szeregu wpadających do niej rzeczek i strumieni. Północną i południowo-zachodnią część terenu odwadnia Łyna (dopływ Pregoty). Cechą ostoi jest duża liczba jezior, większość z nich to niewielkie i średniej wielkości zbiorniki. Największe jeziora to: Łańskie (1042 ha), Pluszne (903 ha), Sasek Wielki (869 ha), Košno (552 ha) i Omulew (509 ha). W sąsiedztwie jezior, w dolinach rzecznych i w innych zagłębieniach terenu występują też torfowiska niskie i przejściowe, rzadziej spotyka się torfowiska wysokie. Liczne są także tereny źródłiskowe. Na polanach oraz w enklawach na obrzeżach lasów znajdują się wsie oraz obszary upraw rolnych. W południowej części obszaru znajduje się dawny poligon wojskowy Muszaki, z rozległymi niegdyś piaszczyskami i terenami otwartymi, które obecnie zarastają krzewami i lasem. Przeważają zbiorniki mezo- i eutroficzne, nieliczne są jeziora dystroficzne. W ostoi występują duże powierzchnie torfowisk niskich

i przejściowych; torfowiska wysokie występują znacznie rzadziej. Lasy zajmują około 75 proc. powierzchni obszaru. Powierzchnia leśna zajęta jest przede wszystkim przez zbiorowiska borowe, głównie boru sosnowego świeżego. Na niżej położonych terenach występują bory mieszane, na torfowiskach bór bagienny i sosnowy bór wilgotny. Na najsuchszych wzniesieniach występuje bór chrobotkowy. Zbiorowiska lasów liściastych to nielicznie występujące grądy oraz olsy i zarośla łozowe. Wahania poziomu terenu wynoszą od 50 do 229 m n.p.m.

Puszcza Napiwodzko-Ramucka jest ostoją ptasią o randze europejskiej. Stwierdzono w niej występowanie przynajmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 14 gatunków ptaków znajdujących się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Jest jedną z najważniejszych w kraju ostoj lęgowych ptaków drapieżnych. Odnotowano, że na omawianym terenie przystępuje do lęgów co najmniej 1 proc. krajowej populacji: bielika (17–22 pary lęgowe), kani czarnej (10–14 par lęgowych), orlika krzykliwego (30–35 par lęgowych), rybołowa (5 par lęgowych, ok. 15 proc. ogólnokrajowej populacji lęgowej), zielonki (30–40 odżywiających się samców, 5 par lęgowych, ok. 15 proc. ogólnokrajowej populacji lęgowej), łabędzia krzykliwego (7–9 par lęgowych), cietrzewia (4 samce), derkacza (270–280 odżywiających się samców), żurawia (200–250 par lęgowych) oraz dzięcioła średniego (190–250 par lęgowych). Licznie występują tu: gągoły (100–120 par), muchołówki małe (890–1040 par), muchołówki białoszyje (115–135 par) i siniak (240–320 par). Występują również takie gatunki, jak: trzmielojad, bąk, bocian czarny, puchacz, kraska. Duże liczebności osiąga również bocian biały, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, kania ruda i zimorodek. W okresie jesiennych przelotów obszar jest także miejscem zatrzymywania się stad żurawi, które gromadzą się tu wówczas w zgrupowaniach liczących do 2500 osobników.

- OSO Puszcza Piska – kod obszaru PLB280008. Obszar o powierzchni 172 802,2 ha położony jest w mezoregionach Równiny Mazurskiej, Pojezierza Mrągowskiego i Krainy Wielkich Jezior Mazurskich, a południowo-wschodni kraniec – Równiny Kurpiowskiej. Teren ostoi ukształtowany został przez cofający się lodowiec. Północna i zachodnia część obszaru to pofałdowany obszar morenowy o urozmaiconej rzeźbie, poprzecinany głębokimi rynnami polodowcowymi, w południowo-wschodniej jej części zaś dominuje krajobraz piaszczystej równiny sandrowej z zagłębieniami wypełnionymi wodami jezior i torfowiskami. Główne rzeki to Krutynia i Pisa. W

dolinach rzecznych, na obrzeżach jezior i w bezodpływowych zagłębieniach znaczne powierzchnie zajmują torfowiska. Obszar zawiera wiele jezior, znajduje się tu kilkadziesiąt większych jezior morenowych i rynnowych, w tym największe w Polsce - Jez. Śniardwy (1 097 km²). Inne większe jeziora na omawianym terenie to: Nidzkie (1818 ha), Bełdany (941 ha) i Mokre (815 ha). Liczne są także niewielkie jeziora w zagłębieniach wytopiskowych oraz bagienne jeziorka dystroficzne. Jeziora często są otoczone szuwarami i mokradłami, stanowiącymi ostoję ptaków. W jego granicach występują głównie lasy iglaste z dominującym gatunkiem sosny. Około 60 proc. powierzchni obszaru pokrywają lasy. W nasadzeniach liściastych przeważają lipa i wiąz. Najbardziej charakterystycznym zbiorowiskiem jest bór mieszany. Ubogie piaski sandrowe porasta głównie bór świeży. Wśród ekosystemów leśnych Puszczy Piskiej najważniejszymi i najcenniejszymi są naturalne i zbliżone do naturalnych lasy liściaste (grądy, łęgi, olsy). Ekosystemy mokradłowe, które w przeszłości stanowiły ważny element krajobrazu Puszczy Piskiej, w wyniku licznych melioracji zostały przekształcone głównie w użytki rolne i plantacje leśne. Obecnie zajmują ok. 1 proc. powierzchni ostoi. Wahania poziomu terenu wynoszą od 175 do 200 m n.p.m.

OSOP Puszcza Piska jest ostoją ptasią o randze krajowej i europejskiej. Występują tu co najmniej 34 lęgowe gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Puszcza Piska stanowi jedną z najważniejszych w skali kraju ostoi ptaków drapieżnych i sów. Gniazduje tu 5 rzadkich gatunków drapieżników: bielik (31–33 par lęgowych, ok. 4 proc. ogólnokrajowej populacji lęgowej), kania czarna (12–14 par lęgowych, ponad 3 proc.), orlik krzykliwy (80–90 par lęgowych, ponad 4 proc.) oraz rybołów (4–5 par lęgowych, ponad 10 proc.) – jedna z kilku głównych ostoi lęgowych w kraju.

Do największych w skali kraju należą tu populacje lęgowe bąka (60–80 odzywających się samców, ponad 1 proc. ogólnokrajowej populacji lęgowej), bociana białego (330–350 par lęgowych, ponad 0,5 proc.), trzmielojada (70–100 par lęgowych, ok. 3 proc.), zielonki (70–100 odzywających się samców, ponad 3 proc.), kropiatki (40–60 odzywających się samców, blisko 2 proc.), derkacza (400–500 odzywających się samców, ponad 1 proc.), żurawia (500–600 par lęgowych, blisko 5 proc.), włochatki (100–160 par lęgowych, ponad 5 proc.), lelka (350–450 par lęgowych, ponad 3 proc.) i dzięcioła czarnego (700–800 par lęgowych, ok. 1 proc. ogólnokrajowej populacji

lęgowej).

W granicach ostoi zidentyfikowano 16 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I DS, a także 4 gatunki roślin i 16 gatunków zwierząt z Załącznika II DS.

SOO Ostoja Piska – kod obszaru PLH280048. Obszar położony jest na terenie trzech mezoregionów geograficznych. Są to: Pojezierze Mrągowskie, Kraina Wielkich Jezior Mazurskich i Równina Mazurska. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona, ukształtowana pod wpływem zlodowacenia bałtyckiego. Obszar ten położony jest na styku dwóch odmiennych form geomorfologicznych - moreny i sandru. Różnica w wysokościach bezwzględnych między najniższym punktem - 110-116 m n.p.m. (rzeka Pisa, jezioro Bełdany), a najwyższym - 186 m n.p.m. (okolice Kosewa Górnego) wynosi 70 m, natomiast lokalne różnice wysokości bezwzględnych dochodzą do 30 m. Cały obszar odznacza się zróżnicowaną i bogatą siecią hydrograficzną, w skład której wchodzi 90 jezior powyżej 1 ha. Największe z nich to: Jezioro Nidzkie (1820 ha), Bełdany (941 ha) i Mokre (815 ha).

Ostoję Piską zabezpiecza prawie wszystkie podstawowe zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla Polski północno-wschodniej. Na szczególną uwagę zasługuje grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum* (kod 9170-2), występujący tutaj w pełnym gradiencie troficznym. Drzewostan tego typu lasów buduje dąb szypułkowy *Quercus robur*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, grab pospolity *Carpinus betulus* i klon zwyczajny *Acer platanoides*. Niektóre fragmenty lasów dębowych, w okolicy Rucianego-Nidy, Ukty Lipowa, zaliczono do uboższej postaci świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum* (kod 9110-1). Na terenach sandrowych dominuje subkontynentalny bór świeży *Peucedano-Pinetum*, gdzie oprócz sosny domieszkę stanowi świerk pospolity. Pośrednie siedliska zajmuje bogaty florystycznie dębowo-sosnowo-świerkowy subborealny bór mieszany *Serratulo-Pinetum*. Licznie na terenie Ostoi Piskiej występują płaty boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* (kod 91D0-2), spotykane w miejscach bezodpływowych na torfach wysokich. Flora naczyniowa Ostoi Piskiej liczy około 900 gatunków. Spośród gatunków "naturowych" na obszarze tym występuje m.in.: obuwik pospolity, lipiennik Loesela, sasanka otwarta.

➤ ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY:

- „Rzeka Babant i Jezioro Białe” – powołany rozporządzeniem Nr 26 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego "Rzeka Babant i Jezioro Białe" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 122, poz. 1700 z 2007 r.). Zlokalizowany jest na terenie gmin Piecki, Sorkwity, Dźwierzuty, Świętajno i Biskupiec, zajmuje powierzchnię 12 458 ha. Obejmuje środkową część dorzecza Krutyni w tym zlewnię rzeki Babant wraz z jeziorami: Białe, Gant, Tejsowo, Krawno, Krawienko, Kały, Babięty Wielkie, Babięty Małe, Słupek, Miętkie i Stromek. Szczególnym celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenów polodowcowych o zróżnicowanej rzeźbie i o szczególnych wartościach kulturowych.[źródło: Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego "Rzeka Babant i Jezioro Białe" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 122, poz. 1700 z 2007 r.)].

➤ UŻYTKI EKOLOGICZNE

Zgodnie z art. 42 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r, Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. W Gminie Dźwierzuty ustanowiono 2 użytki ekologiczne:

- "Łąki Dymerskie" - podmokłe łąki zarośnięte trzciną o powierzchni 250 ha stanowiących pozostałość po osuszonym jeziorze Dymer,
- "Złotowisko żurawi" - miejsce przystankowe dla migrujących żurawi o powierzchni 70 ha.

➤ POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r, pomnikiem przyrody można nazywać pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej,

kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

TABELA 3.3

WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NR EWID.	OBIEKT	OBWÓD/ PIERŚNICA CM	WYSOKOŚĆ M	GMINA	LOKALIZACJA	ROK UZNANIA
1.	143	GLĄZ- GRANITOGNEJS SZARY	1150	1,4	DŹWIERZUTY	N-CTWO KORPELE, L-CTWO KULKA ODDZ. 74 (1970)	RLB-1 6/143/52 29. 12. 1952 R.
2.	402	DĄB SZYPULKOWY QUERCUS ROBUR	138	30	DŹWIERZUTY	M. MAŁSZEWKO, PARK PODWORSKI	RGŻL-OP-402/84 11.06. 1984 R.
3.	403	GLĄZ- GRANIT SZARY	1000	2,4	DŹWIERZUTY	NIECZYNNY CMENTARZ NA WZGÓRZU K. ZALESIA	RGŻL-OP-403/84 11.06. 1984 R.
4.	441	LIPA DROBNOLISTNA TILIA CORDATA „LIPA BARTNA"	210	23	DŹWIERZUTY	L-CTWO RAŃSK ODDZ. 7G, DZIUPLE W 3 KONARACH NA WYS. 7 M, W PNIE WBITE HAKI-WŁĄZY	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO Nr 12 PÓZ. 236 Z 31.12.1986R.
5.	497	JAŁOWIEC POSPOLITY JUNIPERUS COMMUNIS	34	7	DŹWIERZUTY	N-CTWO STRZAŁOWE, M. RAŃSK, PRZY DRODZE POŁNEJ 1 50 M OD SZOSY OD JELENIEWA	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO Nr 4 PÓZ. 88 Z 15.03.1989 R.
6.	872	DĄB BEZSZYPULKOWY QUERCUS PETRAEA	470	28	DŹWIERZUTY	N-CTWO STRZAŁOWO, L- CTWO RAŃSK, ODDZ. IB, M. ROGALE, OK. 25 M OD SKRAJU ŁĄKI	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO Nr 35 PÓZ. 493 Z 18.12.1997 R.

[ŹRÓDŁO: GEOSERWIS GDOŚ]

3.11 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Obszary użytkowania rolniczego są widoczne w całej gminie. Główne obszary koncentracji produkcji rolniczej występują w miejscowościach: Dźwierzuty, Rummy, Łupowo.

Użytki rolne na terenie Gminy stanowią około 60 % jej powierzchni (15 885 ha). Analiza struktury użytków rolnych na terenie gminy wskazuje, że największą ich część (ok. 41 %) zajmują grunty orne, następnie pastwiska i łąki (odpowiednio po 11 % i 5 %), co stanowi blisko 56 % użytków rolnych.

TABELA 3.4

WIELKOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH UŻYTKÓW ROLNYCH

UŻYTKI ROLNE

POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH		
OGÓŁEM	HA	15 885
GRUNTY ORNE	HA	10 837
SADY	HA	10
ŁĄKI	HA	1 255
PASTWISKA	HA	2 812
GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	HA	295
GRUNTY POD ROWAMI	HA	114

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS 2015 R.]

➤ Produkcja rolna

Produkcja rolna w gospodarstwach indywidualnych jest wielokierunkowa, mało wyspecjalizowana i skierowana głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej oraz produkcji zbóż i rzepaku. W uprawie zbóż dominuje pszenica, pszenżyto, jęczmień oraz żyto. Hodowla bydła to głównie bydło mleczne oraz opasowe. Z roku na rok następuje spadek pogłowia trzody chlewnej, co jest spowodowane głównie spadkiem opłacalności produkcji rolniczej. Wprawdzie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej sytuacja rolników uległa poprawie, m.in. dzięki dopłatom do upraw, to nadal udział rolnictwa w produkcji lokalnej jest niski. W produkcji rolnej gospodarstwa zmierzają w kierunku poprawy wskaźnika opłacalności produkcji z uwzględnieniem optymalizacji kosztów poprzez wzrost wydajności jednostkowych.

➤ Podsumowanie

Rolnictwo na terenie Gminy z uwagi na strukturę użytkowania terenów ma duże znaczenie w budowaniu budżetu. Z uwagi na ilość mieszkańców, dla których rolnictwo jest podstawą utrzymania niezbędne jest zapewnienie temu sektorowi właściwych warunków rozwoju. Samorząd w tym zakresie powinien:

- podejmować próby ściągnięcia na tereny wiejskie inwestorów, którzy byliby zainteresowani tworzeniem przedsiębiorstw związanych z przetwórstwem żywności bądź z innymi branżami, dającymi zatrudnienie mieszkańcom
- współpracować z instytucjami i organizacjami w procesie aktywizacji i szkoleń dla osób odchodzących z rolnictwa, które chciałyby podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek

- promować metody produkcji zdrowej i ekologicznej żywności oraz wspierać agroturystykę jako formę uzyskiwania dodatkowych dochodów przez rolników

Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie Dźwierzuty została przeanalizowana w ramach powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 r. Poniżej zestawiono dane charakteryzujące rolnictwo w gminie w tym okresie.

TABELA 3.5

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW ROLNYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY Z UWZGLĘDNIENIEM GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH.

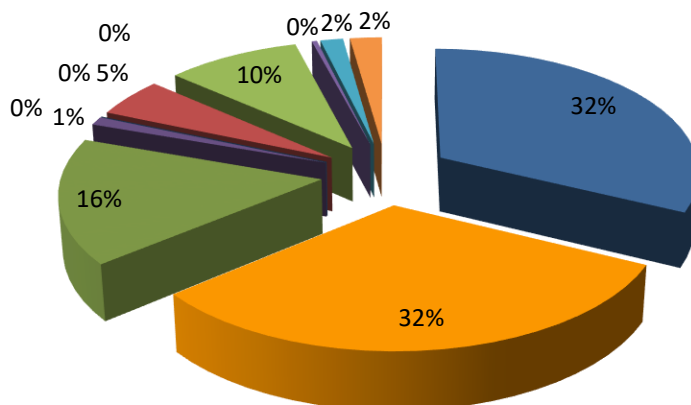
SPOSÓB UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH	GRUNTY ROLNE OGÓŁEM [HA]	%	W TYM GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE [HA]	%
UŻYTKI ROLNE OGÓŁEM	9547,18	89,4	9202,93	89,2
UŻYTKI ROLNE W DOBREJ KULTURZE	9442,29	88,4	9098,04	88,2
POD ZASIEWAMI	4831,25	45,2	4537,62	44,0
GRUNTY UGOROWANE ŁĄCZNIE Z NAWOZAMI ZIELONYMI	319,17	3,0	319,17	3,1
UPRAWY TRWAŁE	4,78	0,0	4,78	0,0
SADY OGÓŁEM	4,50	0,0	4,50	0,0
OGRODY PRZYDOMOWE	5,32	0,0	5,32	0,1
ŁĄKI TRWAŁE	1492,37	14,0	1459,32	14,1
PASTWISKA TRWAŁE	2789,40	26,1	2771,83	26,9
POZOSTAŁE UŻYTKI ROLNE	104,89	1,0	104,89	1,0
LASY I GRUNTY LEŚNE	471,95	4,4	469,70	4,6
POZOSTAŁE GRUNTY	659,74	6,2	642,24	6,2
GRUNTY OGÓŁEM	10678,86	100,0	10314,86	100,0

[[HTTP://WWW.STAT.GOV.PL/BDL](http://www.stat.gov.pl/bdl) - GUS POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010]

- Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010r. w Gminie Dźwierzuty znajdowało się:
 - 514 szt. ogółem gospodarstw rolnych (z czego ok. 84% stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 1 ha), w tym 512 szt. gospodarstw indywidualnych.

WYKRES 3.1

SPOSÓB UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH OGÓŁEM [%]

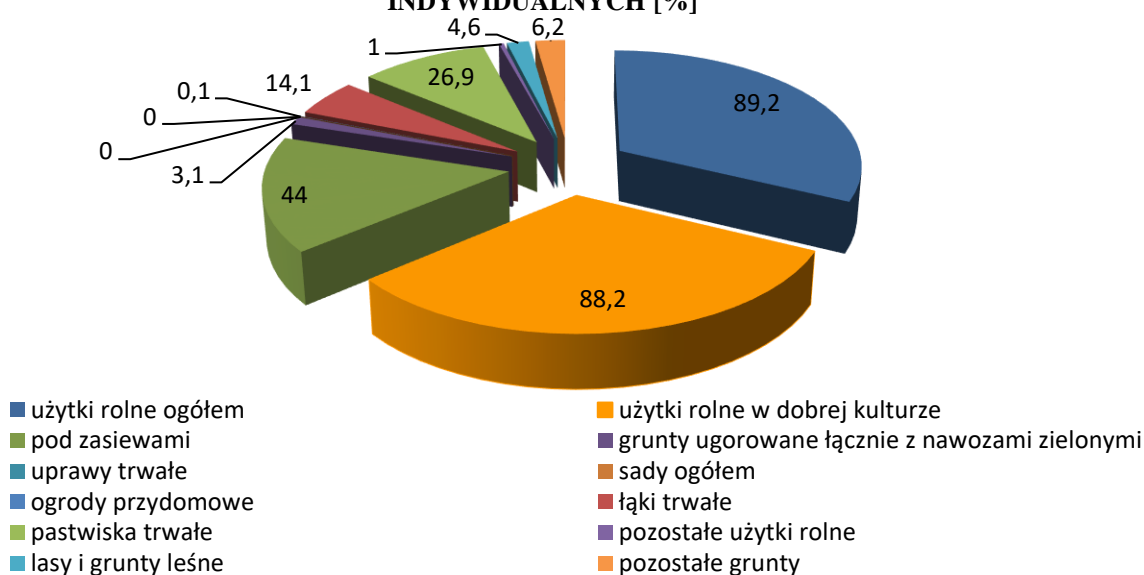

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE - GUS POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010]

WYKRES 3.2

**SPOSOBY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH
INDYWIDUALNYCH [%]**

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE - GUS POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010]

Dominującym typem gleb są gleby brunatne. Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są głównie: kompleks pszenny dobry i pszenny wadliwy o składzie gatunkowym glin lekkich całkowitych lub glin lekkich zalegających na glinie średniej bądź piaskach gliniastych mocnych. Gleby kompleksów pszennych są zwarte, o wykształconym profilu orno-próchnicznym i dobrej strukturze. Pod względem przydatności rolniczej są uniwersalne i wydajne: zaliczone do III i IVa klasy

bonitacyjnej. Znaczny udział kompleksu trzeciego wadliwego związany jest z intensywnie zróżnicowaną rzeźbą wysoczyzny morenowej. Jego przewaga zaznacza się w rejonie wsi Nowe Kiejkuty, Mały Rusek, Julianowo, Rummy, Stankowo.

TABELA 3.6

UDZIAŁ PROCENTOWY UŻYTKOWANIA ZIEMI W OBRĘBACH GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NAZWA OBRĘBU	GRUNTY ORNE				UŻYTKI ZIELONE			
		KLASY RIiIA I RIiIB [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASY RiVA I RLVB [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASA III [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASA IV [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY
1.	DĄBROWA	37,1786	2,39	66,0599	1,53	10,2441	2,04	64,9153	3,77
2.	DŹWIERZUT	295,8380	19,06	565,9789	13,13	56,9633	11,33	211,4652	12,28
3.	GISIEL	9,9700	0,64	156,0000	3,62	0,7700	0,15	95,3012	5,53
4.	JABŁONKA	77,8160	5,01	238,9697	5,55	34,4238	6,85	41,0428	2,38
5.	JELENIOWO	-	0,00	1,2700	0,03	-	0,00	17,2400	1,00
6.	LINOWO	59,2446	3,82	214,9789	4,99	0,7400	0,15	69,8454	4,06
7.	ŁUPOWO	184,6100	11,89	371,8007	8,63	56,9300	11,33	141,5800	8,22
8.	MIĘTKIE	32,2223	2,08	307,2288	7,13	0,8100	0,16	31,3530	1,82
9.	NOWE	16,7578	1,08	260,9581	6,06	1,9200	0,38	97,5550	5,66
10.	OLSZEWKI	154,0109	9,92	424,1677	9,84	41,6756	8,29	72,4558	4,21
11.	ORZYN	103,7671	6,68	273,2087	6,34	3,0400	0,60	53,1959	3,09
12.	POPOWA	58,8286	3,79	213,7255	4,96	23,4795	4,67	77,2706	4,49
13.	RAŃSK	41,3155	2,66	431,0445	10,00	7,9235	1,58	255,0821	14,81
14.	RUMY	274,4702	17,68	438,1134	10,17	131,2465	26,11	220,9570	12,83
15.	SAPŁATY	59,5165	3,83	233,8899	5,43	40,5044	8,06	94,6504	5,50
16.	TARGOWO	146,8683	9,46	111,9495	2,60	91,9723	18,30	178,1862	10,35
	RAZEM	1552,4144	100,00	4309,3442	100,00	502,6430	100,00	1722,0959	100,00

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY]

Gleby kompleksów żyznych bardzo dobrego i dobrego skupiają się głównie w części południowo - wschodniej oraz w okolicach Rutkowa, Lupowa, Dźwierzut. W składzie gatunkowym dominują piaski gliniaste mocne i lekkie od powierzchni, zalegające na glinie lekkiej lub piasku słabogliniastym. Zaliczone są do klas bonitacyjnych IIIb i IV. Przepuszczalne piaszczyste gleby kompleksu żytniego słabego i żytnio - łubinowego występują w rejonie wsi Rogale, Gisiel, Babięty, na zachód od wsi Targowe oraz na terenach przyległych do lasów. Są to słabe gleby, suche, dość ubogie w składniki pokarmowe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Pod względem gatunkowym są to piaski słabogliniaste zalegające na piasku luźnym lub żwirze - okolice wsi Rogale. Trwałe użytki zielone występują na terenie gminy w rozproszeniu, głównie na terenach obniżen wysoczyzny. Są to użytki zielone średnie - III i IV klasy bonitacyjnej, i słabe - V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe).

3.12 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Tereny leśne zajmują około 25 % powierzchni Gminy Dźwierzuty. Zasoby leśne są niewielkie i nie generują dużej produkcji leśnej, przekłada się to bezpośrednio na zatrudnienie w tej gałęzi gospodarki. Uprawy leśne prowadzone są w stopniu ograniczonym.

TABELA 3.7

Powierzchnia gruntów leśnych [ha]	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem	7040,71	7043,1	7120,4	7147,24	7165,79
Grunty leśne publiczne ogółem, w tym:	6404,84	6407,23	6407,63	6407,63	6418,76
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa, w tym:	6373,84	6376,23	6376,63	6376,63	6387,76
w zarządzie Lasów Państwowych	6314,16	6334,75	6335,27	6335,27	6346,49
w zasobie Własności Rolnej SP	59,68	41,41	41,29	41,29	41,27
publiczne gminne	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00
Grunty leśne prywatne	635,87	635,87	712,77	739,61	747,03
Lesistość [%]	26,19	26,17	26,46	26,56	26,63

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Dźwierzuty w kolejnych latach ulega zwiększeniu. W 2017r. wyniosła ona 7165,79 ha, z czego grunty leśne publiczne stanowiły 89,58%, a prywatne 10,42%. Wśród gruntów publicznych o powierzchni 6418,76 ha, największy udział mają grunty leśne Skarbu Państwa znajdujące się w zarządzie Lasów Państwowych (powierzchnia 6346,49 ha) i w zasobie Własności Rolnej SP (powierzchnia 41,27 ha), grunty gminne to zaledwie 0,48%.

Odpowiednio do zwiększającej się powierzchni gruntów leśnych, wzrostowi ulega lesistość gminy, w roku 2013 wynosiła ona 26,19%, w 2017 r. 26,63%.

Lasy gminy Dźwierzuty należą do 4 nadleśnictw: Nadleśnictwa Korpele, Strzałowo, Wipsowo i Spychowo.

4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZBYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ, REKOMENDACJI I WNIOSEK ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Na uwarunkowania kulturowe składają się wszelkie elementy stanowiące dziedzictwo kulturowe danego regionu. Do takich elementów zaliczyć można przed wszystkim zabytki.

Według przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. za zabytek uznaje się – „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Ponadto na uwarunkowania kulturowe składają się także takie elementy przestrzenne jak środowisko kulturowe czy krajobraz kulturowy.

Środowisko kulturowe definiuje się jako przekształcone przez człowieka twory przyrody ożywionej i nieożywionej (komponenty przyrodnicze, naturalne) oraz wytworzone wartości materialne (np. dobra kultury zabytki) i duchowe (np. normy społeczne i zasady postępowania, wierzenia religijne, obyczaje i zwyczaje). Środowisko to jest istotnym składnikiem jakości życia człowieka, na które składa się poziom życia oraz jego warunki, a także otoczenie, tworzące łącznie pojęcie dobrobytu. A więc środowisko kulturowe człowieka obejmuje przekształcone przez niego otoczenie oraz dzieła rąk (kultura materialna) i umysłu (kultura niematerialna)” [MAŁACHOWICZ 1988]

Natomiast definicję krajobrazu kulturowego można znaleźć w przytoczonej powyżej ustawie z 23 lipca 2003 r. – krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

W celu ochrony zabytków w Polsce zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. wyróżnia się następujące instrumenty:

Wpis do rejestru zabytków – rejestr prowadzony jest na terenie województwa przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uznanie za pomnik historii – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może złożyć taki wniosek po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków.

Utworzenie parku kulturowego – Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim

konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy.

Ponadto zgodnie z art. 7. w/w ustawy przewiduje ochronę zabytków na podstawie niżej wymienionych dokumentów tj.: ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

4.1 HISTORYCZNY ROZWÓJ OSADNICTWA

Obszar gminy pokryty jest latyfundiami dźwierzuckimi i rańskimi, na których zakładane były nowe wsie czynszowe. Głównymi założycielami byli rycerze z rodów von Wildenau (Wildenaw), von Tergowitz (Targowski) i von Pfeilsdorf (Pilawski), tworzyli oni także nowe dwory i folwarki. W ten sposób powstało większość miejscowości na terenie gminy. Za pozwoleniem prokuratora szczecińskiego Konrada von Stauchwita na terenie gminy, w 1483 roku powstał młyn wodny na strudze Dźwierzutna. Wzniesiony przez młynarza Stefana (Steffen Möllner). Najazd Tatarów w roku 1657 spustoszył większość miejscowości gminy. W XV wieku pruska nazwa Swersutten została zmieniona na Mentzelsgut, skróconą później do Mensguth. W takiej postaci używano jej do 1945 roku. W 1399 roku na terenie miejscowości istniał już kościół, za czasów proboszcza Herdera, który prócz obowiązków duszpasterskich w Dźwierzutach i Targowie, był także świadkiem przywilejów lokacyjnych dla sąsiednich miejscowości. Po śmierci Nielsa von Tergowitza (Mikołaj Targowski) jego udziały w dobrach dźwierzuckich przejął Zakon. Od 1440 r. rozpoczął się długotrwały podział miejscowości zakończony w 1840 roku, a administracyjne dopiero po II wojnie światowej. Dźwierzuty stały się siedzibą Gminy od stycznia 1973 roku w wyniku nowego podziału administracyjnego kraju.

4.2 OBIEKTY ZABYTKOWE

- Zabytki nieruchome z terenu gminy Dźwierzuty wpisane do Wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa warmińsko-mazurskiego

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

TABELA 4.1

ZABYTKI NIERUCHOME GMINY DŹWIERZUTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES	LOKALIZACJA
AUGUSTOWO	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	k/3	
BUDY	PARK	-	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 1	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 6	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 5	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK POLICJI	SZCZYCIEŃSKA 15	
DŹWIERZUTY	DWORZEC KOLEJOWY	SZCZYCIEŃSKA 41	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	35	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	PASYMSKA 22	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 7	
DŹWIERZUTY	SZKOŁA	PASYMSKA 26	
DŹWIERZUTY	PASTORÓWKA	PASYMSKA 22	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 18	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 28	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 4	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 25	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 26	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 28	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 10	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SIENKIEWICZA 6	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	SIENKIEWICZA 1	
DŹWIERZUTY	SZKOŁA	SIENKIEWICZA 1	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY DLA	SZCZYCIEŃSKA 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNO- USŁUGOWY	NIEPODLEGŁOŚCI 1	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 9	
DŹWIERZUTY	POCZTA	NIEPODLEGŁOŚCI 13	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 10	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 5	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 8	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 9	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 12	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	GRUNWALDZKA 13	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 11	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 18	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 25	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 9	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PIASKOWA 1	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PIASKOWA 3	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	POLNA 2	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SIENKIEWICZA 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	STRAŻACKA 3-5	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 8	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY/SKLEP	SZCZYCIEŃSKA 33	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 37	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 45	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	15	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	11	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	25	
GRĄDY	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
GRĄDY	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY		
GRODZISKA	ZDF: BUDYNEK GOSPODARCZY (STAJNIA LUB OWCZARNIA)	1	
GRODZISKA	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY: BUDYNEK GOSPODARCZY (CHLEW)	1	
GRODZISKA	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
GRODZISKA	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
GRODZISKA	CEMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		NA ZACH. OD PGR, 0,5 KM. ZA PRZEJAZDEM KOLEJOWYM, NA ZACH. SKRAJU WSI.
GRODZISKA	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY		
JABŁONKA	DAWNE OGRODZENIE ZAŁOŻENIA PARKOWO-PALACOWEGO		PRZY DRODZE JABŁONKA-OLSZEWKI-DŹWIERZUTY
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	15	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

JABŁONKA	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		PO LEWEJ STRONIE SZOSY NOWE KIEJKUTY- DŹWIERZUTY
JELENIOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		150M ZA WSIĄ, PO LEWEJ STRONIE DROGI DO WSI MIĘTKIE
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	9	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	32	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	34	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	35	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	38	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	43	
JELENIOWO	SZKOŁA –OB. BUDYNEK MIESZKALNY	6	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	43	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY (OBORA)	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY (STODOŁA)	40	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	42	
JELENIOWO	POMNIK PAMIĘCI OFIAR 1 WOJNY ŚWIATOWEJ	-	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
JULKOWO	PARK	-	
KALĘCZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
KALĘCZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
KALĘCZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	2	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
KALECZYN	BUDYNEK GOSPODARCZY - STODOŁA	21	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
KALECZYN	SZKOŁA	17	
KALECZYN	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		500M NA PŁN-WSCH.OD WSI, PRZY SZOSIE KALECZYN- RAŃSK
LINOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
LINOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	17	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	17A	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
LINOWO	SZKOŁA	40	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	LINOWO 17	
LINOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK.400M NA POŁUDNIE OD WSI, PRZY DRODZE, NAD JEZIOREM.
KALECZYN	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		500M NA PŁN-WSCH.OD WSI, PRZY SZOSIE KALECZYN- RAŃSK
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	53	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	58	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	50	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	42	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	48	

STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	55	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY (DAWNA SZKOŁA)	60	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	61	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	64	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY	54	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	7	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	55	
MAŁSZEWKO	BUDYNEK MIESZKALNY (SZEŚCIORAK)	6	
MAŁSZEWKO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
MAŁSZEWKO	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY Z PARKIEM		
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	63	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	62	
MIĘTKIE	DWÓR	58	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	34	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	29	
MIĘTKIE	DAWNA SZKOŁA	22	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	6-6A	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	32	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	43	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	44	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	45	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	46	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	48	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	49	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	50	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	51	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	54	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	56	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	73	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	74	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
MIĘTKIE	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK. 1,5 KM NA PŁN. OD WSI, W KIERUNKU NA RAŃSK
MYCIELIN	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
MYCIELIN	DWÓR	4	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	46	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	52	
NOWE KIEJKUTY	DWORZEC KOLEJOWY	57	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	61	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	60	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	63	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	26	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
NOWE KIEJKUTY	WIADUKT	-	
NOWE KIEJKUTY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W ZACHODNIEJ CZĘŚCI WSI, PO PRAWEJ STRONIE SZOSY NOWE KIEJKUTY-SZCZYTNO.
OLSZEWKI	DWÓR-OB. BUDYNEK MIESZKALNY	85	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
OLSZEWKI	SZKOŁA	-	
OLSZEWKI	BUDYNEK GOSPODARCZY (STODOŁA)	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK GOSPODARCZY	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
OLSZEWKI	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK. 1 KM NA PŁN-ZACH.OD WSI I 300M OD SZOSY OLSZEWKI MAZURSKIE- DŹWIERZUTY, ZA PRZEJAZDEM KOLEJOWYM
ORZYN	PAŁAC	67	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	5-5A	
ORZYNY	BUDYNEK GOSPODARCZY	6	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
ORZYNY	SZKOŁA	34	
ORZYNY	BUDYNEK GOSPODARCZY	60	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	66	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	86	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	38	
ORZYNY	PRZEDSZKOLE	47	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	58	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	56	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	55	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	62	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	74	
ORZYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
ORZYNY	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY		
ORZYNY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W PŁN. CZ. WSI, PO PRAWEJ STRONIE SZOSY ORZYNY-RĄSK
ORZYNY/ANNOWO	ZDF: ZESPÓŁ FOLWARCZNY (ANNOWO)		
ORZYNY/ANTONIEWO	ZDF: ZESPÓŁ FOLWARCZNY (ANTONIEWO)		
PASŁĘK	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY		
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY (CHLEW)	2	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY (OBORA)	2	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY (CHLEW?)	8	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY (KUŹNIA)	8	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY (D.STAJNIA)	8	
POPOWA WOLA	SZKOŁA	13	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	13	
POPOWA WOLA	ZDF: STAJNIA	2?	
POPOWA WOLA	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY Z PARKIEM (DWÓR-RZ)	-	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	22	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY - MAGAZYN ZBOŻOWY	17	
RAŃSK	DAWNY MŁYN	17	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
RAŃSK	DOM MIESZKALNY, PIEKARNIA	5A	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
RAŃSK	SZKOŁA – OB. BUDYNEK MIESZKALNY	5	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	28	
RAŃSK	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY		
RAŃSK	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		0,5 KM NA POŁUDNIOWY WSCHÓD OD WSI, PRZY DRODZE POLNEJ DO SZOSY RAŃSK-JELENIEWO.
ROGALE	ZDF: SPICHLERZ	1/2	
ROGALE	ZDF: OBORA	1/2	
ROGALE	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY (DWÓR I PARK – RZ)		
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

RUMY	SZKOŁA	19	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	22	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	31	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
RUMY	MŁYN	32	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	34	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	43	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	76	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	84	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY - KUŹNIA	79	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	88	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	96	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	103	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	107	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	112	
RUMY	CMENTARZ EWANGELICKI		PRZY DRODZE WYLOTOWEJ Z RUM NA DŹWIERZUTY
RUMY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		800M NA POŁUDNIE OD WSI, PO LEWEJ STRONIE DROGI POLNEJ ZE WSI RUMY DO GOSPODARSTWA.
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
RUSEK MATY	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK GOSPODARCZY	14	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK GOSPODARCZY	12	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK GOSPODARCZY	12	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
RUSEK MAŁY	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWO-FOLWARCZNY – DWÓR Z ELEMENTAMI ZESPOŁU		
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
RUTKOWO	DWORZEC KOLEJOWY	3	
RUTKOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	4	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	63	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNO-GOSPODARCZY	23	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
SĄPLATY	BUDYNEK GOSPODARCZY (STODOŁA)	27	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	62	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	89	
SĄPLATY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W PLN-ZACH.CZ.WSI, PO PRAWEJ STRONIE DROGI ZE WSI DO OŚRODKA
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	29	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	79	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY II	79	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	37	
TARGOWO	SZKOŁA	36	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	45	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	81	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	81	

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	82	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	87	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	72	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	74	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	76	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	76	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	79	
TARGOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		PRZY PÓŁNOCNYM SKRAJU WSI, PO LEWEJ STRONIE SZOSY TARGOWO-
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
TARGOWSKA WÓŁKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
TARGOWSKA WÓŁKA	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
TARGOWSKA WÓŁKA	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
TARGOWSKA WÓŁKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	-	
TARGOWSKA WÓŁKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	B.N.	
ZALESIE	ZDF: ZESPÓŁ DWORSKO- PARKOWO-FOWARCZNY (PARK – RZ)	1	
ZALESIE	ZDF: GORZELNIA	1 (5?)	

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2018 R.]

➤ ZABYTKI NIERUCHOME Z TERENU GMINY DŹWIERZUTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

TABELA 4.2

OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

MIJSCOWOŚĆ	ULICA	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU	DZIAŁKA
BUDY		DWÓR	3573	6 STYCZNIA 1984	463/2
DŹWIERZUTY	KOŚCIELNA 7	KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. TRÓJCY	3466	16 MARCA 2000	934

STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

DŹWIERZUTY	PASYMSKA	KOŚCIÓŁ EWANGELICKI Z WYPOSAŻENIE WNĘTRZA I CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	142 (D/23) 1107	1 WRZEŚNIA 1949 10 KWIETNIA 1968	
DŹWIERZUTY	KAJKI 4, 6	BIURO I SKŁADNICA HANDLOWA, OBECNIE MAGAZYN I SKŁEP	A-1652	27 GRUDNIA 1999	595,594/ 3,596
DŹWIERZUTY		CMENTARZ PARAFIALNY/ RZYMSKO-KATOLICKI/	3908	29 STYCZNIA 1968	943
DŹWIERZUTY	PASYMSKA 22	DOM PARAFIALNY	1108	10 KWIETNIA 1968	564/2
GRĄDY		DWÓR	2065	8 STYCZNIA 1997	40/23
GRODZISKA		DWÓR	1841	8 STYCZNIA 1997	-
JABŁONKA		PARK DWORSKI	3534	1 GRUDNIA 1982	1, 2, 5, 6
MAŁSZEWKO		PARK DWORSKI	A-1406	1 GRUDNIA 1982	4/8
MAŁSZEWKO		SPICHRZ FOLWARCZNY	A-4399	30 MARCA 2006	4/11
POPOWA WOLA		DWÓR	2287	8 STYCZNIA 1997 26 CZERWCA 2009	114/36
RAŃSK		KOŚCIÓŁ EWANGELICKO- AUGSBURSKI, MUR.- SZACH.	1094	28 MARCA 1968	162
ROGALE		PARK	3321	17 STYCZNIA 1980	20/4
ROGALE		DWÓR	A-3950	8 STYCZNIA 1997	20/8
TARGOWO		PARK	3522	27 LISTOPADA 1981	342/4
TARGOWO		KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA	2854	16 MARCA 2000	388

ZALESIE		PAŁAC	2300	8 STYCZNIA 1997	82/81
ZALESIE		PARK	3320	11 STYCZNIA 1980	82/81

[ŹRÓDŁO: WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W OLSZTYNIE]

TABELA 4.3

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU	NR STANOWIS KA W MIEJSCOW OŚCI	OBSZAR AZP
DĄBROWA		OSIEDLE WYSOCZYŹNOWE Z WCZESNEJ EPOKI ŻELAZA	C-277	6 marca 2008	st. VII	26-65/37
ŁUPOWO		GRODZISKO CYPLOWE, STAROŻYTNE	C-268	15 stycznia 2004	st. VII	25-65/30

[ŹRÓDŁO: WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW W OLSZTYNIE]

4.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

W chwili opracowania studium dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego, na terenie którego zlokalizowana jest gmina Dźwierzuty, nie został jeszcze sporządzony audyt krajobrazowy, z którego wynikałyby rekomendacje i wnioski do studium.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZGÓLNYMI POTRZEBAMI, O KTÓRYCH MOWA W USTAWIE Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIENIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

5.1 LUDNOŚĆ I DEMOGRAFIA (W TYM PROGNOZA DEMOGRAFICZNA)

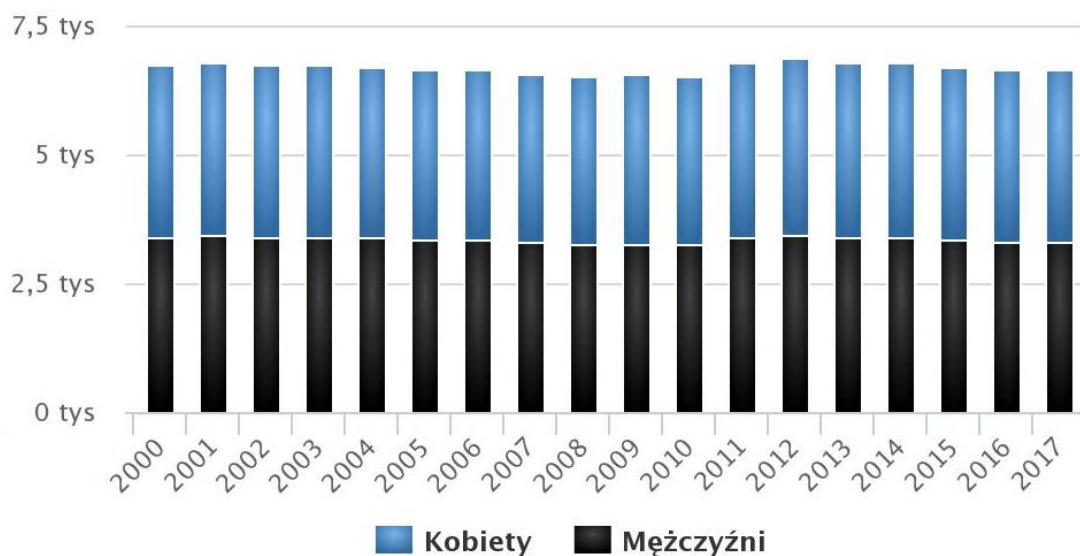
Gminę Dźwierzuty, zgodnie z danymi pozyskanymi z GUS, na koniec roku 2017 zamieszkało 6630 osób, z czego liczba kobiet i mężczyzn była bardzo zbliżona i wynosiła odpowiednio 3339 (50,4%) oraz 3291 (49,6%) osób. Współczynnik feminizacji, oznaczający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, w 2017 roku wyniósł 101 osób.

Liczba ludności gminy Dźwierzuty na przestrzeni lat 2000-2017 kształtowała się następująco:

WYKRES 5.1

Zmiany liczby ludności gminy Dźwierzuty w latach 2000-2017

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Poniżej zestawiono liczbę ludności gminy Dźwierzuty w poszczególnych miejscowościach, notowaną we wrześniu 2018 r.

TABELA 5.1

LICZBA LUDNOŚCI GMINY

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI
AUGUSTOWO	28	OLSZEWKI	233
BABIĘTA	12	ORZYNY	304
BUDY	28	POPOWA WOLA	181
DĄBROWA	100	PRZYTUŁY	1
DŹWIERZUTY	1593	RAŃSK	204
GISIEL	109	ROGALE	112
GRĄDY	106	RÓW	4
GRODZISKA	117	RUMY	366
JABŁONKA	197	RUSEK MAŁY	111
JELENIOWO	183	RUTKOWO	98
JULIANOWO	127	SĄPLATY	93
KALĘCZYN	86	STANKOWO	123
KULKA	12	SZCZEPANKOWO	67
LAURENTOWO	-	ŚLEDZIE	7
LINOWO	280	TARGOWO	347
ŁUPOWO	181	TARGOWSKA WOLA	111
MAŁSZEWKO	124	TARGOWSKA WÓLKA	91

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

MIĘTKIE	332	ZALESIE	152
MIROWO	29	ZAZDROŚĆ	-
MYCIELIN	10	ZIMNA WODA	7
NOWE KIEJKUTY	313	RAZEM	6579

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2018 R.]

TABELA 5.2

SOŁECTWA I LUDNOŚĆ GMINY DŹWIERZUTY

LP.	SOŁECTWO	MIEJSCOWOŚCI WCHODZĄCE W SKŁAD SOŁECTWA	LICZBA LUDNOŚCI W SOŁECTWIE
1	GISIEL	AUGUSTOWO GISIEL SZCZEPANKOWO	204
2	ŁUPOWO	ŁUPOWO	181
3	RUMY	LAURENTOWO RUMY	366
4	SĄPLATY	JULIANOWO MYCIELIN RUSEK MAŁY SĄPLATY	341
5	POPOWA WOLA	POPOWA WOLA RUTKOWO	279
6	DŹWIERZUTY	BUDY DŹWIERZUTY MAŁSZEWO MIROWO	1774
7	TARGOWO	TARGOWO TARGOWSKA WOLA TARGOWSKA WÓŁKA ZAZDROŚĆ	549
8	RAŃSK	GRĄDY KAŁĘCZYN PRZYTUŁY RAŃSK ROGALE ŚLEDZIE ZALESIE	668
9	DĄBROWA	DĄBROWA	100
10	LINOWO	LINOWO	280
11	JABŁONKA	JABŁONKA	197
12	NOWE KIEJKUTY	NOWE KIEJKUTY	313
13	OLSZEWKI	OLSZEWKI	233
14	STANKOWO	STANKOWO	123
15	JELENIOWO	BABIĘTA JELENIOWO RÓW ZIMNA WODA	206
16	MIĘTKIE	MIĘTKIE	
17	ORZYNY	ORZYNY KUŁKA	316
18	GRODZISKA	GRODZISKA	117
RAZEM			6579

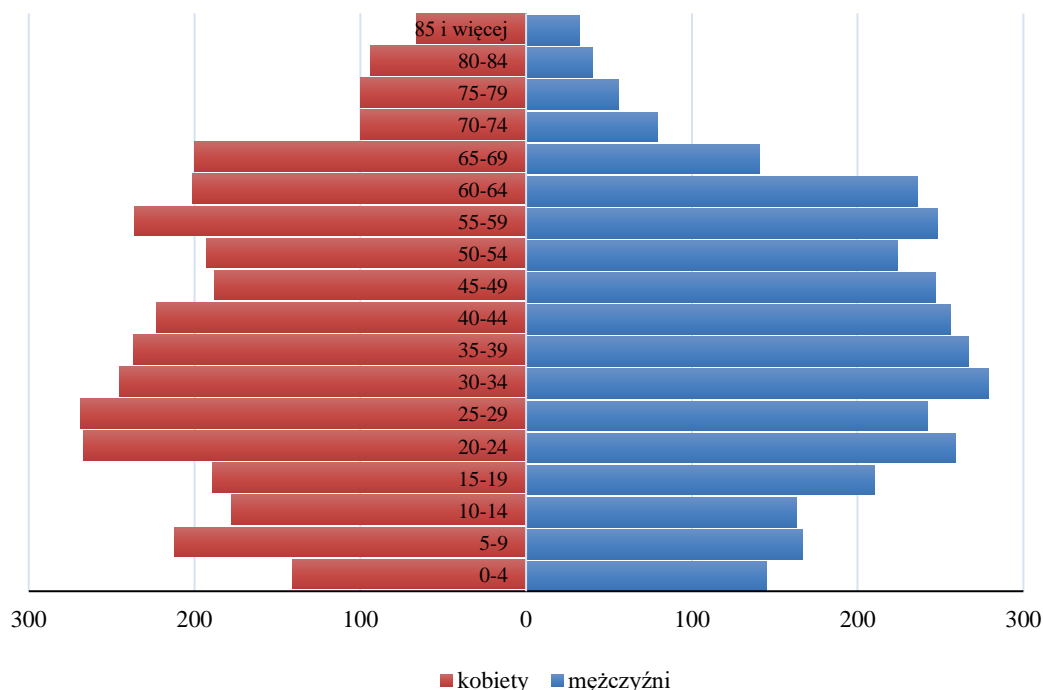
[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2018 R.]

Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 25 osób/km². Analizując, gęstość zaludnienia dla obszaru całej Gminy Dźwierzuty należy podkreślić, iż otrzymany wskaźnik jest wyższy tylko w gminie Pasym i Szczytno (gmina miejska i wiejska), spośród wszystkich gmin Powiatu Szczycieńskiego. Taki stan wynika przede wszystkim z faktu występowania w granicach administracyjnych gminy rozległych obszarów niezamieszkanym, tj. terenów wodnych i leśnych. Dla porównania średnia gęstość zaludnienia dla całego Powiatu Szczycieńskiego wynosi 36 osób/km², a dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego 59 osób/km². Gmina Dźwierzuty zajmuje 80 miejsce w Województwie Warmińsko – Mazurskim pod względem gęstości zaludnienia.

WYKRES 5.3

Piramida demograficzna

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

STAN NA 2017R.

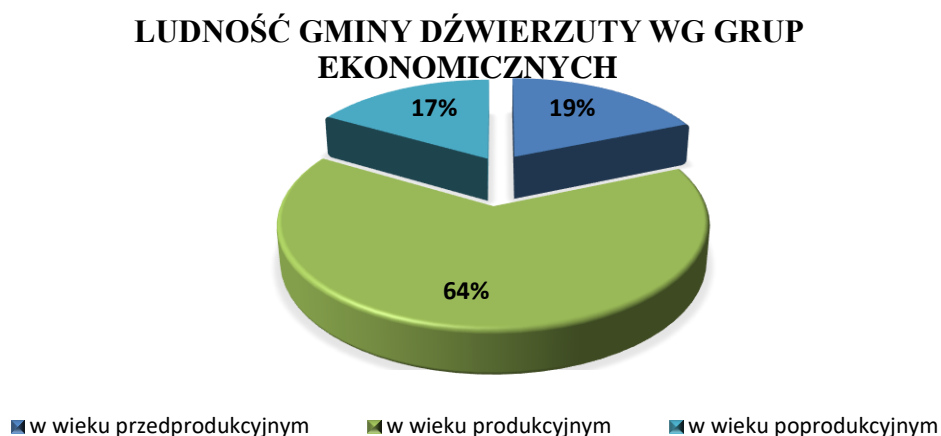
Na wykresie powyżej przedstawiono piramidę demograficzną – udział ludności gminy w poszczególnych grupach wiekowych. W wieku produkcyjnym większą grupę stanowią mężczyźni, w przedziale wiekowym 45-49 różnica w liczbie kobiet i mężczyzn wyniosła 59 osób. Odmienną sytuację można zauważyć w grupie poprodukcyjnej, gdzie nadwyżka kobiet nad liczbą mężczyzn powiększa się, osiągając różnicę nawet 100 osób w przedziale wiekowym 70-74 lata.

Średni wiek mieszkańców gminy Dźwierzuty wynosi 39,1 lat (dla kobiet – 39,8 lat, dla mężczyzn 38,4 lat), podczas gdy średnia wieku dla województwa warmińsko-mazurskiego kształtuje się na poziomie 40,7 lat, a dla kraju 41,4.

5.1.1 LUDNOŚĆ GMINY DŹWIERZUTY WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Dominującą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 64% ogólnej liczby ludności. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym odsetek wynosi 19%, natomiast w wieku poprodukcyjnym odsetek jest najniższy i wynosi 17 %.

WYKRES 5.4

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS
STAN NA 2017R.

Analizując dynamikę zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku zauważa się stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

TABELA 5.3

LICZBA LUDNOŚCI GMINY W LATACH Z PODZIAŁEM NA WIEK PRZEDPRODUKCYJNY, PRODUKCYJNY I POPRODUKCYJNY

ROK	WIEK PRZEDPRODUKCYJNY	WIEK PRODUKCYJNY	WIEK POPRODUKCYJNY
2007	1615	4061	893
2008	1570	4046	919
2009	1549	4080	919
2010	1576	4333	949
2011	1524	4310	962
2012	1 492	4 384	981
2013	1 395	4 398	994
2014	1 350	4 401	1 017
2015	1 302	4 338	1 046
2016	1 266	4 302	1 084
2017	1 243	4 278	1 109

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Rosnący odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w przyszłości może stanowić zagrożenie zarówno dla potencjału ludnościowego, jak i gospodarczego gminy.

5.1.2 PRZYROST NATURALNY

Ważnym czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności gminy ma poziom przyrostu naturalnego. Na koniec roku 2017 wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Dźwierzuty wynosił -10 (w przeliczeniu na 1000 osób wynosi -1,5) i jest wyższy od wskaźnika przyrostu naturalnego dla powiatu szczycieńskiego, który w 2017 roku wyniósł jedynie -6 (w przeliczeniu na 1000 osób wynosi -0,1).

TABELA 5.4

RUCH NATURALNY W GMINIE DŹWIERZUTY W LATACH 2012-2017

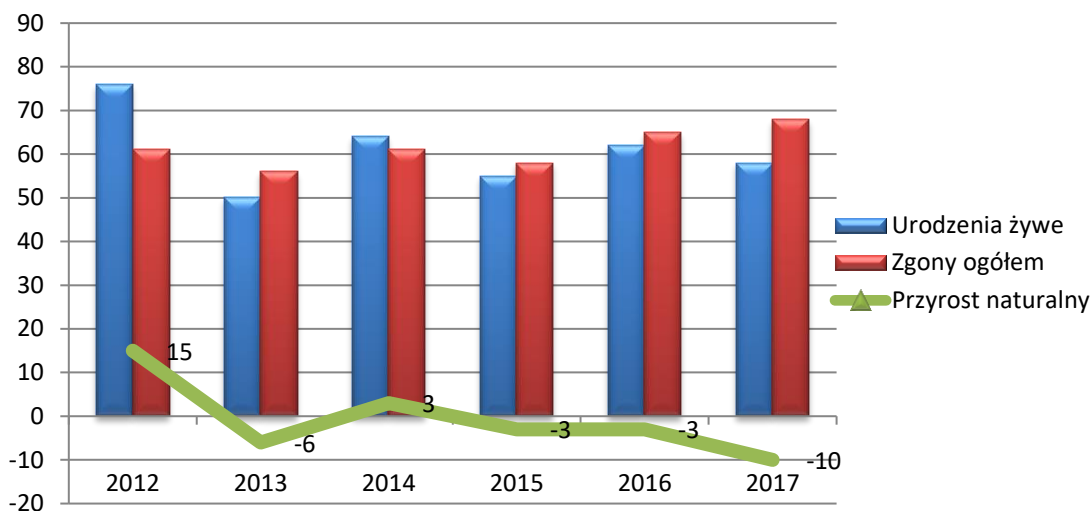
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia żywe	76	50	64	55	62	58
Zgony ogółem	61	56	61	58	65	68
Zgony niemowląt	0	0	0	0	1	0
Przyrost naturalny	15	-6	3	-3	-3	-10

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYKRES 5.5

RUCH NATURALNY W GMINIE DŹWIERZUTY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

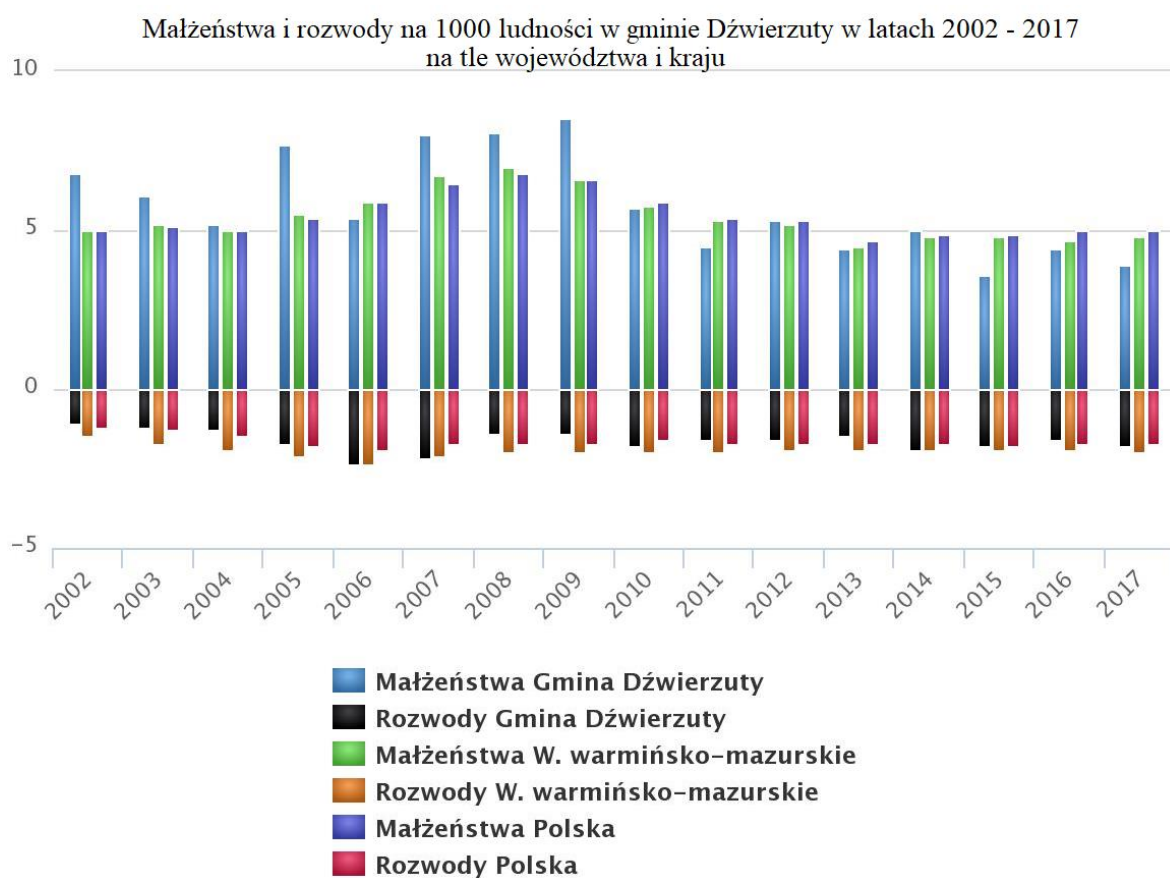
Ujemne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego są wynikiem mniejszej liczby urodzeń żywych w stosunku do liczby zgonów, notowane są w latach: 2013, 2015, 2016 i 2017. Najwyższy wskaźnik przyrostu naturalnego (15) obserwowany jest w roku 2012, przyczyną tego jest wysoka liczba urodzeń żywych. Liczba urodzeń od 2012 roku spadła i utrzymywała się w granicach 50-64, natomiast liczba zgonów w analizowanym okresie czasu wynosiła od 56 w roku 2013 do 68 w 2017.

Współczynnik dzietności w gminie Dźwierzuty w roku 2017 wyniósł 1,36 i był niższy niż zanotowany w województwie (1,41) i kraju (1,45).

Współczynnik dynamiki demograficznej wyrażony stosunkiem liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w 2017r. w gminie kształtował się na poziomie 0,99.

Liczba małżeństw i rozwodów w gminie Dźwierzuty w latach 2002-2017 w przeliczeniu na 1000 ludności kształtowała się następująco:

WYKRES 5.6

ŹRÓDŁO: GUS – POLSKA W LICZBACH

Liczba małżeństw na 1000 ludności zawieranych w gminie Dźwierzuty w latach 2002-2009 przewyższała liczbę małżeństw dla województwa i kraju. Od 2010 r. liczba ta kształtuje się na poziomie niższym niż notowana dla województwa warmińsko-mazurskiego i Polski.

Liczba rozwodów w gminie na przestrzeni analizowanych lat wykazywała niższy poziom niż w województwie i kraju.

5.1.3 MIGRACJE

Innym ważnym czynnikiem wpływającym na zmiany w liczbie i strukturze ludności jest migracja. Wśród migracji wyróżnia się migrację wewnętrzną i zewnętrzną. Migracja wewnętrzna to forma przemieszczania się ludności w obrębie granic gminy, najczęściej jest to migracja ze wsi do miasta. Natomiast migracja zewnętrzna obejmuje napływ i odpływ poza granice gminy.

W ostatnich latach w Gminie Dźwierzuty zauważa się znaczny spadek liczby ludności spowodowany migracją zewnętrzną. Najczęstszym powodem migracji jest możliwość zdobycia pracy w innym miejscu zamieszkania. Wysokie bezrobocie w Gminie coraz częściej jest

również przyczyną migracji zagranicznych. Saldo migracji w gminie Dźwierzuty w latach ubiegłych było ujemne. Oznacza to że więcej osób wyjeżdża z gminy niż do niej napływa. Największy ubytek liczby ludności gminy Dźwierzuty zanotowano w 2006 roku (-113), najmniejszy natomiast w 2009 r. (-5). Od 2012 obserwowany jest mniejszy spadek liczby ludności gminy niż przed rokiem 2012.

TABELA 5.5

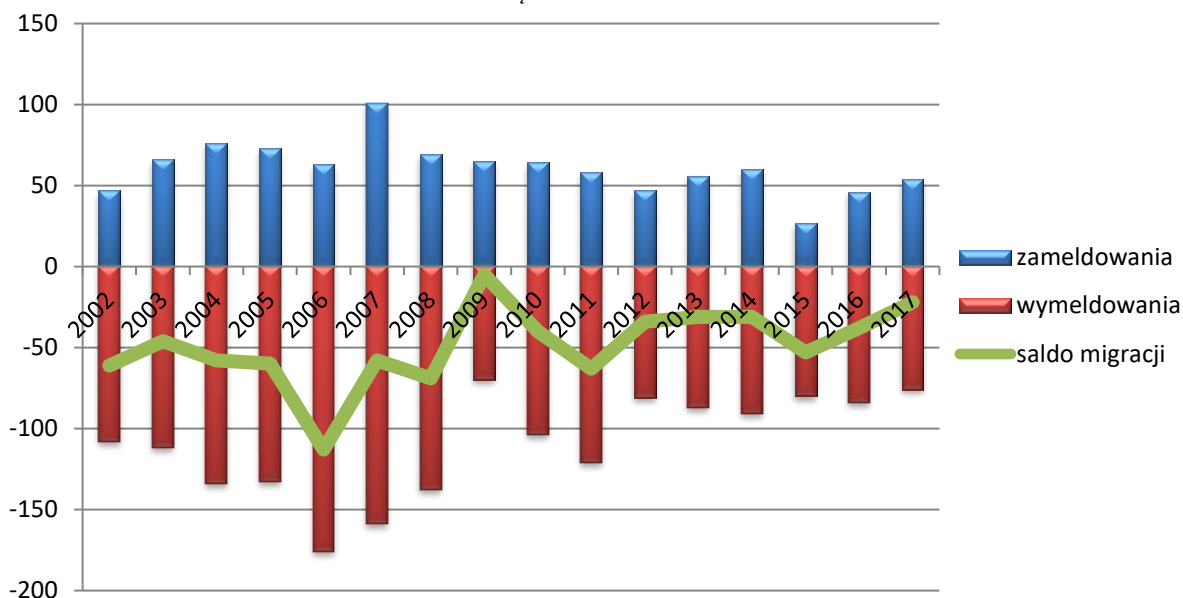
SALDO MIGRACJI W LATACH

	LATA															
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ZAMELDOWANIA	47	66	76	73	63	101	69	65	64	58	47	56	60	27	46	54
WYMELDOWANIA	108	112	134	133	176	159	138	70	104	121	81	87	91	80	84	76
	SALDO MIGRACJI OGÓŁEM															
OGÓŁEM	-61	-46	-58	-60	-113	-58	-69	-5	-40	-63	-34	-31	-31	-53	-38	-22

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYKRES 5.7

RUCH WEWNĘTRZNY W GMINIE DŹWIERZUTY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Sytuacja ujemnego salda migracji jest charakterystyczna dla całego Powiatu Szczycieńskiego. Ze statystyk prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa Warmińsko – Mazurskiego wynika, iż największą liczbę osób migrujących stanowią osoby w przedziale wiekowym 20 – 30 lat z wykształceniem średnim, na drugiej pozycji znalazły się osoby w przedziale wiekowym 25 – 30 z wykształceniem wyższym.

5.1.4 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LICZBY LUDNOŚCI

Liczba ludności i jej struktura odgrywa ogromną rolę w procesach planistycznych realizowanych na terenie Gminy. Prognoza dotycząca ogólnej liczby ludności pokazuje jak będzie kształtowała się liczebność populacji danej jednostki samorządowej w najbliższych latach, zaś zmiany wielkości podstawowych grup wiekowych pomogą odpowiedzieć na wiele pytań związanych z realizacją Gminnych celów publicznych.

Poniżej w tabeli przedstawiono prognozę demograficzną dla Gminy Dźwierzuty.

TABELA 5.6

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

zmiany liczby ludności w gminie w latach 2008-2019:												
rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
liczba ludności	6 535	6 548	6 858	6 796	6 857	6 787	6 768	6 686	6 652	6 630	6 547	6 492
średni wskaźnik zmiany: -0,0006												
prognoza liczby ludności, przy założeniu utrzymania średniego wskaźnika zmiany:												
rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		
liczba ludności	6488	6484	6480	6476	6473	6469	6465	6461	6457	6453		
rok	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039		
liczba ludności	6449	6445	6442	6438	6434	6430	6426	6422	6418	6414		

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba mieszkańców Gminy Dźwierzuty w latach 2020 – 2039 będzie systematycznie malała. W trakcie prognozowanego 20 – letniego horyzontu czasowego liczba ludności zmniejszy się o 78 osób. Głównym powodem takiego stanu rzeczy

będzie migracja ludności zamieszkującej Gminę Dźwierzuty poza jej granice, co prowadzi do stałego zwiększania się ujemnej wartości salda migracji.

Średni wskaźnik zmiany liczby ludności w Gminie Dźwierzuty, został określony na - 0,0006. Przyjmuje się, iż w perspektywie przyszłych lat kształtować się on będzie na podobnym poziomie, w związku z tym, w oparciu o ten wskaźnik, wyliczona została prognoza liczby ludności. Przewiduje się, iż w roku 2039 liczba ludności gminy wyniesie 6414 osób.

Powyższa prognoza oraz trend jaki ukazuje wymusza wprowadzenie odpowiednich narzędzi, oraz działań naprawczych, które wpłyną na zmianę zachodzących procesów, powstrzymają odpływ ludności z gminy, a co za tym idzie spowodują wzrost liczby ludności.

5.1.5 OCHRONA ZDROWIA

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zdrowia i polityki społecznej należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym gmina zajmuje się ochroną zdrowia, pomocą społeczną i polityką prorodziną.

Zapewnienie dostępu do podstawowych usług medycznych, a także wsparcie osób o najniższym statusie finansowym stanowi jeden z priorytetów działania gminy.

Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są za pośrednictwem Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz Przychodni Lekarskiej w Dźwierzutach. W Dźwierzutach zlokalizowany jest gabinet stomatologiczny oraz jedyna apteka w gminie.

W sprawach wymagających hospitalizacji mieszkańcy Gminy korzystają z usług Powiatowego Szpitala lub Pogotowia Ratunkowego w Szczytnie obsługującego pacjentów z całego Powiatu Szczecińskiego.

Podczas całego roku wykorzystanie ośrodków zdrowia jest zróżnicowane. Szczególnie dużą ilość zabiegów ambulatoryjnych oraz doraźnej pomocy udziela się w okresie letnim, kiedy Gminę odwiedzają turyści, a także zimą, kiedy zauważa się zwiększoną zachorowalność. W roku 2016 w gminie Dźwierzuty udzielono łącznie 20435 porad w podstawowej opiece zdrowotnej.

5.1.6 POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni w gminie funkcję dyspozytora środków publicznych skierowanych na pomoc najuboższym rodzinom z terenu Gminy. Zajmuje się także organizacją zbiórek darów materialnych dla ubogich – żywności, ubrań, podstawowych elementów wyposażenia mieszkań. Realizuje także programy w zakresie przeciwdziałania

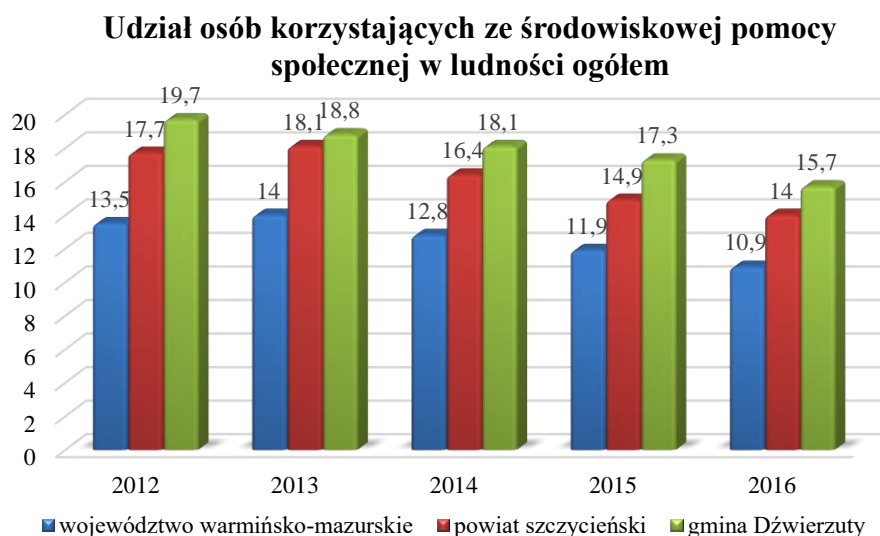
przemocy w rodzinie, dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz inne.

W ostatnich latach liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dźwierzutach wzrasta. Jest to zjawisko niepokojące w głównej mierze związane z istniejącą sytuacją na rynku pracy.

- główne powody wspierania osób pomocą społeczną to:
- ubóstwo;
 - sieroctwo;
 - bezdomność;
 - ochrona macierzyństwa i wielodzietności;
 - bezrobocie;
 - niepełnosprawność;
 - długotrwała choroba;
 - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
 - alkoholizm, narkomania – uzależnienia;
 - trudność w przystosowaniu się do normalnego życia po opuszczeniu zakładu karnego;

Zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stanowią znaczny udział w budżecie gminy. Wydatki te za 2017r. wykonano w łącznej kwocie 10 639 700,60 zł i stanowią one 36,30% ogółu wydatków budżetu gminy. Wydatki sfinansowane środkami budżetu państwa (dotacje na zadanie zlecone i własne) to łącznie kwota 9 442 440,63 zł, czyli 88,75 % poniesionych wydatków, natomiast z budżetu gminy wydatkowano 1 197 259,97 zł (11,25%).

WYKRES 5.8

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Udział beneficjentów pomocy społecznej w ogóle ludności Gminy Dźwierzuty z każdym kolejnym rokiem zmniejszał się. W roku 2012 udział ten wyniósł 19,7%, natomiast w roku 2016 niepełna 16%. Są to wyższe wskaźniki niż dla powiatu szczycieńskiego i znacznie wyższe niż dla województwa warmińsko-mazurskiego.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące objętych środowiskową pomocą społeczną.

TABELA 5.7

	2013	2014	2015	2016
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym:	404	406	410	373
poniżej kryterium dochodowego	367	363	368	341
powyżej kryterium dochodowego	37	43	42	32
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym:	1 286	1 222	1 165	1 047
poniżej kryterium dochodowego	1 160	1 087	1 043	961
powyżej kryterium dochodowego	126	135	122	86
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym [%]:	18,8	18,1	17,3	15,7
poniżej kryterium dochodowego	17,0	16,1	15,5	14,4
powyżej kryterium dochodowego	1,8	2,0	1,8	1,3

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Liczba gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej do roku 2015 nieznacznie wzrastała, w 2016 zanotowano znaczny spadek do wartości 373 gospodarstw, z czego poniżej kryterium dochodowego 341, a powyżej 32.

W analizowanym okresie czasu obserwowany jest spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej z 1160 w 2013r. do 961 w roku 2016.

Poniżej zestawiono dane dotyczące świadczeń rodzinnych w gminie Dźwierzuty w latach 2013 – 2016.

TABELA 5.8

Świadczenia rodzinne	2013	2014	2015	2016
Korzystający ze świadczeń rodzinnych				
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	424	390	371	352
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	860	785	726	705
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	778	709	652	634
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	53,3	51,6	48,8	49,5
Kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych				
kwota świadczeń rodzinnych [tys. zł.]	2 447	2 247	2 341	2 663
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) [tys. zł.]	1 619	1 452	1 367	1 462
kwota zasiłków pielęgnacyjnych [tys. zł.]	458	456	430	389

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających z świadczeń rodzinnych oraz liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek. Stosownie do tego zmniejsza się kwota wypłacanych zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych. Wzrasta natomiast kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych.

5.1.7 OŚWIATA

Na podstawie danych uzyskanych z GUS, stopień wykształcenia, a co za tym idzie poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy można określić jako niezadowalający. Dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (ukończonym i nie) oraz zasadniczym zawodowym, stanowiąc ok. 68% ogółu ludności. Wykształceniem średnim i policealnym legitymuje się ok. 13% mieszkańców gminy, natomiast wykształceniem wyższym ok. 2,6%.

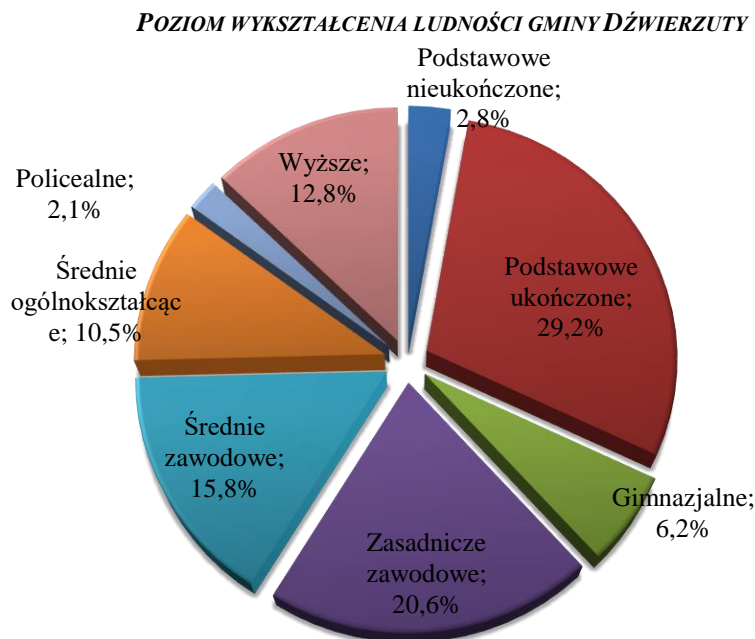
Największą zatem grupą społeczną w gminie są osoby posiadające najniższe wykształcenie, często także nie posiadający dodatkowych kwalifikacji. Niezbędnym jest zatem

uruchomienie narzędzi w postaci kursów i szkoleń umożliwiających zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Charakterystykę struktury ludności gminy w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia przedstawia wykres poniżej:

WYKRES 5.9

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS

➤ Przedszkola, szkoły podstawowe

Według danych na rok szkolny 2016/2017 na terenie Gminy Dźwierzuty funkcjonowało 5 placówek wychowania przedszkolnego, 5 szkół podstawowych oraz jedno gimnazjum.

Wykaz szkół na terenie Gminy Dźwierzuty:

- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dźwierzutach (oddział przedszkolny, szkoła podstawowa),
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzynach (oddział przedszkolny, szkoła podstawowa),
- Szkoła Podstawowa w Linowie,
- Szkoła Podstawowa w Rumach,
- Szkoła Podstawowa w Kałęczynie,

- Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Klenczona w Dźwierzutach (od 1 września 2017r. włączone do Szkoły Podstawowej w Dźwierzutach).

Jak pokazuje prognoza demograficzna oraz przyrost naturalny w kolejnych latach będzie utrzymywać się stały spadek liczby uczniów.

Poza problemem z malejącą liczbą uczniów szkoły zmagają się także z bieżącym utrzymaniem placówek i pozyskiwaniem środków na remonty i modernizacje.

Wskazane jest aby remonty i modernizacje bazy szkolnej wiązać z termomodernizacją i działaniami podnoszącymi standard budynków. Oprócz prac remontowych ważnym aspektem jest także systematyczna poprawa wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne oraz sale komputerowe.

TABELA 5.9

LICZBA UCZNIÓW Z PODZIAŁEM NA LATA I PLACÓWKI OŚWIATOWE

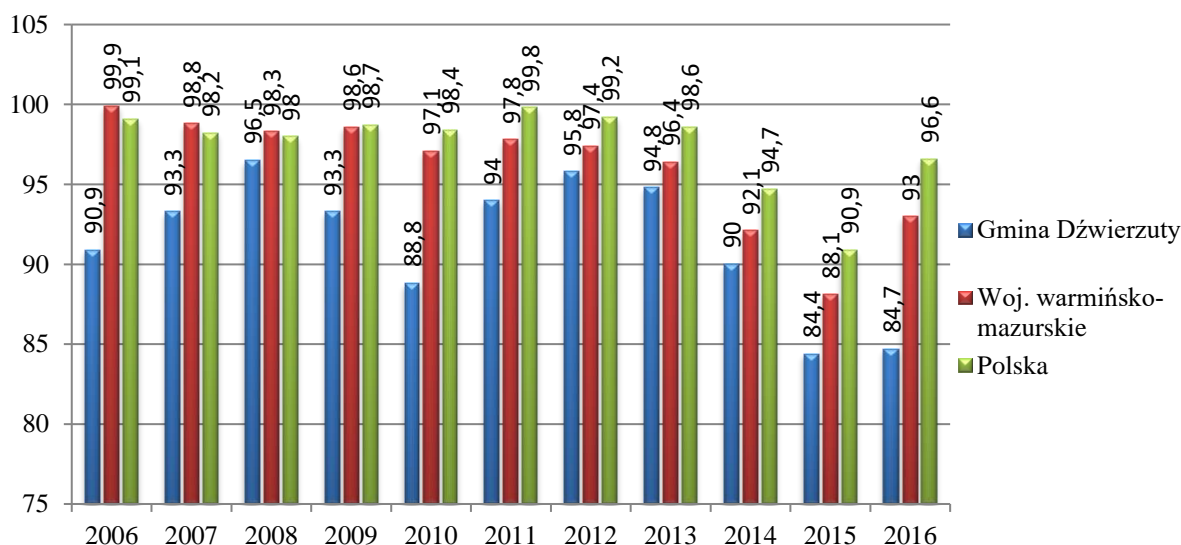
JEDNOSTKA OŚWIATOWA	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2014/2015	2015/2016	2016/2017
PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO (W TYM PRZEDSZKOLA)	6 (2)	6 (2)	6 (2)	5	5	5
MIEJSCA W PRZEDSZKOLACH	85	85	90	-	-	-
DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO (W TYM W PRZEDSZKOLACH)	146 (75)	142 (82)	155 (78)	156	136	155
SZKOŁY PODSTAWOWE	5	5	5	5	5	5
UCZNIOWIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH	504	484	469	418	432	371
SZKOŁY GIMNAZJALNE	1	1	1	1	1	1
UCZNIOWIE SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH	294	290	267	214	2016	206
LICZBA UCZNIÓW PRZYPADAJĄCA NA 1 ODDZIAŁ W SZKOŁACH:						
- PODSTAWOWYCH	-	-	-	14	14	13
- GIMNAZJALNYCH	-	-	-	24	24	23

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Współczynnik solaryzacji brutto w latach 2006-2016 w gminie Dźwierzuty na tle województwa i kraju przedstawiał się następująco:

WYKRES 5.10

WSPÓŁCZYNNIK SOLARYZACJI BRUTTO

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2016r. kształtowała się następująco:

- 0-2 lata – 175 osób
- 3-6 lat – 261 osób
- 7-12 lat – 438 osób
- 13-15 lat – 239 osób

Wydatki na oświatę (łącznie z dowożeniem uczniów do szkół) stanowiły 29,50 % ogólnych wydatków budżetu gminy i opiewały na kwotę 8 646 881,00 zł, w tym wydatki osobowe na wynagrodzenia i pochodne kształtowały się na poziomie 5 814 445,44 zł i stanowią 67,24 % ogółem wydatków oświaty, natomiast wydatki rzeczowe wyniosły 2 456 488,30 zł, wydatki na dowożenie uczniów do szkół obejmowały kwotę 375 947,26 zł.

Subwencja oświatowa w 2017 roku wynosiła 5 678 278,00 zł. Wydatki dotyczące nauczania w szkołach podstawowych (kl. I-VII) i w gimnazjum, po odjęciu dotacji na podręczniki i innych dotacji, stanowiły kwotę 6 900 426,59 zł (6 981 217,03 – 80 790,44). Dochody z subwencji stanowią 82,29 % tej kwoty, wkład finansowy gminy to 1 222 148,59 zł czyli 17,71 %. Wydatki na wychowanie przedszkolne zostały poniesione w kwocie 1 014 913,87 zł, otrzymana dotacja to kwota 148 186,53 zł, wkład gminy 866 727,34 zł.

5.1.8 KULTURA

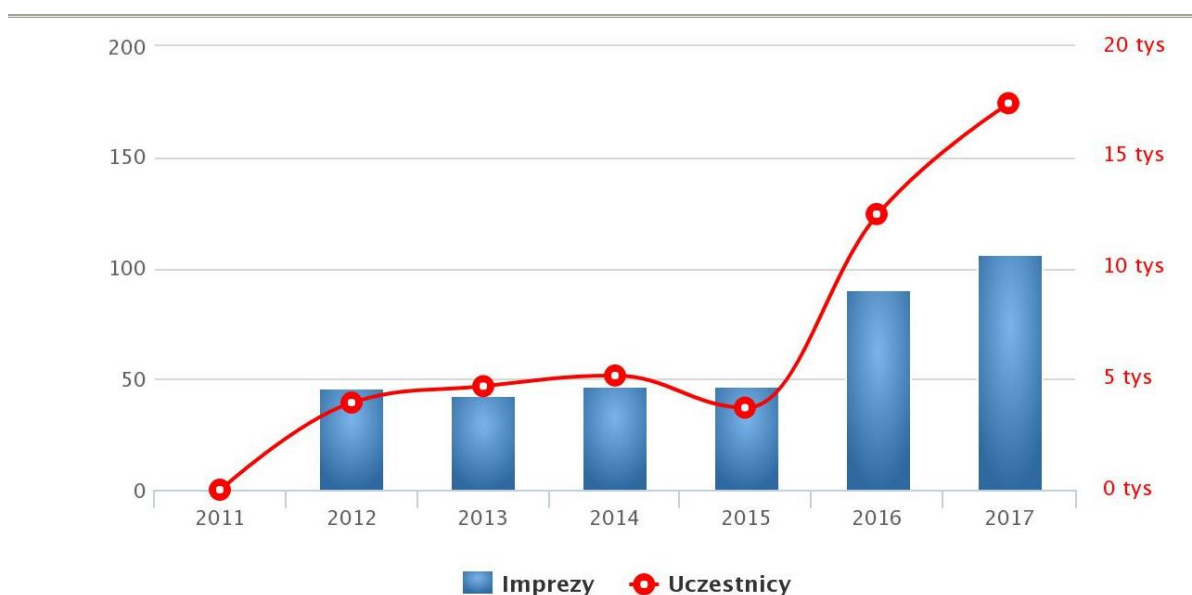
Obcowanie z kulturą odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Wpływa na kształtowanie właściwych postaw, rozwój intelektualny, stanowi alternatywę do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Gminny Ośrodek Kultury w Dźwierzutach prowadzi swą działalność na terenie gminy Dźwierzuty. Jego głównym zamierzeniem jest propagowanie oraz dbanie o kulturę i rekreację. Wszelkie zadania podejmowane przez GOK mają na celu kultywowanie tradycji ludowych, integrowanie poszczególnych środowisk oraz działanie na rzecz społeczności lokalnej. GOK jest organizatorem oraz współorganizatorem wielu imprez o charakterze gminnym m.in. Bal karnawałowy dla dzieci, Koncert Walentynkowy, Kabaret z okazji Dnia Kobiet, Kabaret Środowiskowych Domów Samopomocy, Konkurs na Najokazalszą Palmę Wielkanocną, Obchody 3 Maja, MOTORstart, Gminne Dni Rodziny, Osiedle Rozkręca w Wakacje, Noc Świętojańska, Festiwal Kultury Słowiańskiej i Pruskiej, Disco Day Dźwierzuty, Dożynki Gminne, Jarmark Smaku, Nakarm Zwierzaka Bezdomniaka, Wigilia Gminna, festyny wiejskie, Koncerty z cyklu Kultura za kurtyną, jest także Współorganizatorem Pasymskich Koncertów Muzyki Organowej i Kameralnej Pasym-Dźwierzuty.

Od 2016 roku GOK wydaje Biuletyn Informacyjny Nasza Gmina Dźwierzuty – kwartalnik posiadający ISSN. Zadaniem kwartalnika jest informowanie mieszkańców o życiu gminy, jej sukcesach i problemach. Zawarte są w nim również informacje dotyczące planowanych wydarzeń.

WYKRES 5.11

IMPREZY ORGANIZOWANE PRZEZ OŚRODEK KULTURY ORAZ ICH UCZESTNICY

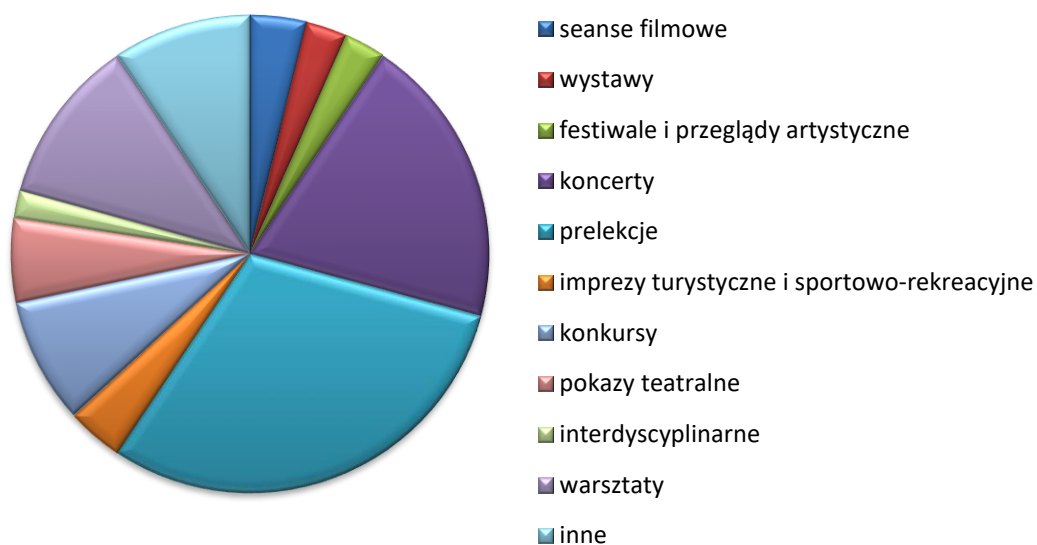

ŹRÓDŁO: DANE GUS – POLSKA W LICZBACH

Struktura imprez organizowanych przez ośrodek kultury w 2017r. przedstawia się następująco:

WYKRES 5.12

STRUKTURA IMPREZ ORGANIZOWANYCH PRZEZ OŚRODEK KULTURY

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

- Przy GOK w Dźwierzutach działają amatorskie zespoły artystyczne:
 - Zespół śpiewaczy WRZOSY

-
- Dźwierzuckie Iskierki
 - JaśWerka
 - Zespoły działające na terenie Gminy Dźwierzuty:
 - FULL SERWIS – Dźwierzuty
 - ROMAN – Dąbrowa
 - Kluby sportowe:
 - Gminny Klub Sportowy – Dźwierzuty – 70 osób
 - Koła zainteresowań:
 - Teatralne
 - Fotograficzne
 - Artystyczne
 - Muzyczne emerytów i rencistów
 - Taneczne
 - Zajęcia świetlicowe
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Dźwierzutach

Działanie GOK w Dźwierzutach jest niezbędna do integrowania społeczności Gminy Dźwierzuty w każdej grupie wiekowej. Opieka społeczna, edukacja, wychowanie oraz aktywizacja osób pozostających bez pracy bezpośrednio przekłada się na dobro kulturowe całej gminy.

Do zakresu działania Biblioteki należy w szczególności:

- prowadzenie działalności bibliotecznej i jej doskonalenie w celu zwiększenia zasięgu swego oddziaływania,
- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, składanie odpowiednich dezyderatów dotyczących zakupów i kształtowania księgozbioru,
- gromadzenie i opracowywanie dokumentów życia społecznego gminy,
- ocena posiadanych zbiorów pod kątem ich przydatności w środowisku i dokonywanie niezbędnych selekcji,

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu, wypożyczanie uzupełniające do filii bibliotecznych i kompletów książek do punktów bibliotecznych oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacja książek i czytelnictwa,
- organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorym, starym i niepełnosprawnym,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami wychowawczymi, oświatowymi, upowszechniania kultury oraz organizacjami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i rekreacyjnych społeczeństwa.

Poniżej przedstawiono wskaźniki charakteryzujące bibliotekę w Dźwierzutach w latach 2013-2016r.

TABELA 5.10

BIBLIOTEKA - WSKAŹNIKI

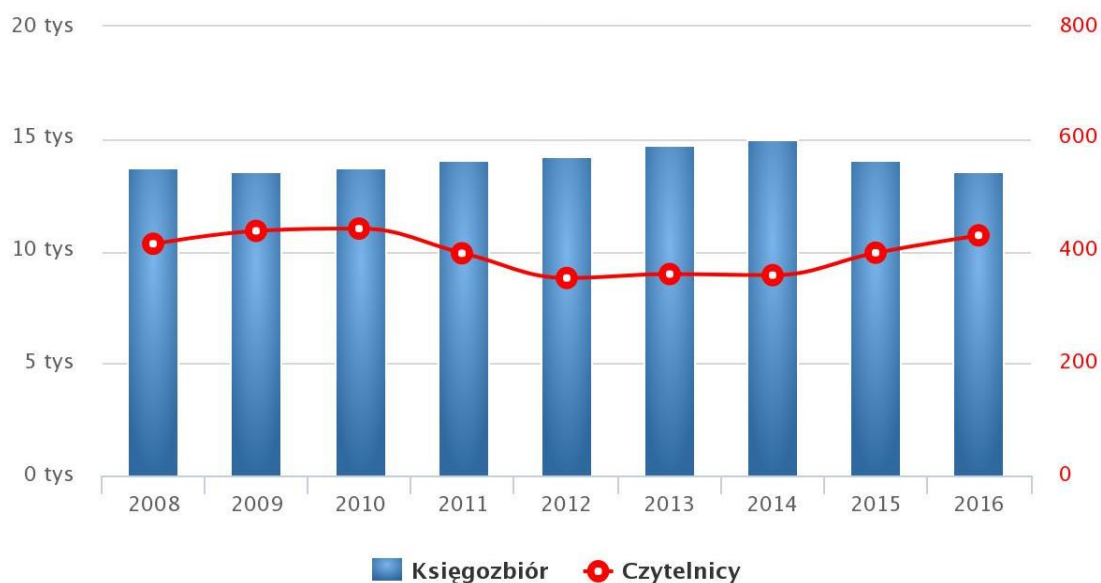
	2013	2014	2015	2016
Pracownicy bibliotek	4	4	4	4
Księgozbiór	14 736	14 981	14 073	13 521
Czytelnicy w ciągu roku	359	357	397	428
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	8 385	9 784	9 811	11 110
Ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	6 787	6 768	6 686	6 652
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2 171,2	2 213,5	2 104,8	2 032,6
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	53	53	59	64
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	23,4	27,4	24,7	26,0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYKRES 5.13

KSIĘGOZBIÓR BIBLIOTEKI ORAZ LICZBA CZYTELNIKÓW

ŹRÓDŁO: DANE GUS – POLSKA W LICZBACH

Pomiędzy rokiem 2013 a 2016 zmniejszyła się wielkość księgozbioru z ok. 14,7 tys. sztuk do ok. 13,5 tys., co w przeliczeniu na 1000 osób wyniosło odpowiednio 2171 i 2032. Zwiększyła się natomiast liczba czytelników (w 2016 r. - średnio 64 osoby na 1000) oraz liczba wypożyczeń na 1 czytelnika.

➤ Świetlice wiejskie:

Świetlice wiejskie mieszczą się w miejscowościach: Gisiel, Grodziska, Jabłonka, Jeleniewo, Łupowo, Popowa Wola, Sąplaty, Rańsk, Olszewki, Stankowo, Miętkie, Nowe Kiejkuty, Rummy, Targowo, Linowo. Koła Gospodyń Wiejskich działają w Jeleniowie, Nowych Kiejkutach, Popowej Woli i Targowie.

➤ Organizacje pozarządowe:

Na terenie Gminy Dźwierzuty działają organizacje pozarządowe o charakterze pomocowym i aktywizującym lokalną społeczność. Prowadzą one działania na rzecz ekologii, ochrony środowiska, propagowania sportu, aktywności fizycznej, turystyki, kultury i historii regionu. Działanie tych podmiotów przyczyniają się głównie do promocji zdrowego stylu życia oraz integracji mieszkańców. Organizacje pozarządowe prowadzą działania na rzecz

potrzebujących i wykluczonych. Do najbardziej aktywnych organizacji funkcjonujących na terenie należą:

- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi (Linowo),
- Stowarzyszenie Przyrodnicze Na Rzecz Ochrony Wartości Przyrodniczych „Dla Dźwierzut” (Szczepankowo),
- Stowarzyszenie „Otoczeni Jeziorami” (Jeleniewo),
- Stowarzyszenie Ekologiczne „Okoń” (Rusek Mały),
- Stowarzyszenie „Wioska Żurawi” (Rutkowo),
- Stowarzyszenie Wsi Rańsk (Rańsk),
- Stowarzyszenie Odnova Targowa (Targowo),
- Stowarzyszenie Ekologiczne GZWP-213-Olsztyn (Rusek Mały),
- Towarzystwo Przyjaciół Gminy Dźwierzuty (Linowo),
- Strzelecki Klub Sportowy Bielik (Dźwierzuty),
- Fundacja „Veritas” Polska (Sąpłaty),
- Stowarzyszenie „Konik Na Biegach” (Jabłonka),
- Gminny Klub Sportowy Dźwierzuty (Dźwierzuty),
- Stowarzyszenie „Marysin” (Sąpłaty),
- Fundacja „Dla Mirka” (Nowe Kiejkuty).

5.2 MIESZKALNICTWO

Sieć osadnicza gminy odznacza się nieznacznym rozproszeniem zabudowy. W Dźwierzutach zabudowa koncentruje się przy głównych szlakach komunikacyjnych. Należy przy tym podkreślić, że zjawisko koncentracji zabudowy jest zjawiskiem korzystnym dla realizacji zadań z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej. W związku z powyższym, gmina posiada dość korzystne uwarunkowania w tej kwestii.

Jednym z ważniejszych czynników warunkujących lokalizację zabudowy mieszkaniowej jest sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych. Chociaż przy drodze o najwyższej randze, tj. drodze krajowej nr 57, znajduje się kilka miejscowości, to przy drogach gminnych znajduje się szereg innych miejscowości. Na trasie drogi wojewódzkiej nr 600 znajdują się miejscowości Orzyny, Rańsk, Kałęczyn.

Większość zabudowań gminy ma charakter wolnostojący, budynki mieszkalne usytuowane są bezpośrednio przy drogach. Występują zarówno domy jednorodzinne i tzw. bliźniaki,

posadowione zgodnie z nowoczesnymi technologiami, jak i budynki dość zaawansowane wiekowo. Budynki wielorodzinne stanowią niewielki odsetek wszystkich zabudowań.

Panująca na terenie gminy Dźwierzuty struktura mieszkaniowa jest korzystna pod względem potrzeb środowiska naturalnego. Nie da się jednak ukryć, że stan techniczny dużej części budynków (głównie wybudowanych w latach międzywojennych) nie jest zadowalający, a zacofanie części wiejskiej gminy potęgowane jest przez brak dostępu do kanalizacji sanitarnej. Jedynie 53,7% ludności obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków. Obecny stan rzeczy wymaga przeprowadzenia niezbędnych zmian na tym polu.

5.2.1 ZASÓB MIESZKANIOWY

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego podlega przepisom ustawy o samorządzie gminnym. W zakresie sfery mieszkaniowej zadaniem własnym Gminy jest rozwój gminnego budownictwa mieszkaniowego adekwatnie do istniejących lokalnych potrzeb.

Gmina może tworzyć i posiadać gminny zasób mieszkaniowy, w skład którego wchodzi lokale stanowiące własność Gminy lub spółek prawa handlowego utworzonych z udziałem Gminy.

Zasoby mieszkaniowe gminy ogółem na koniec 2016 roku wg GUS obejmowały 2060 mieszkań, w których znajdowało się 8383 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 153, 53 tys. m².

TABELA 5.11

ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE DŹWIERZUTY

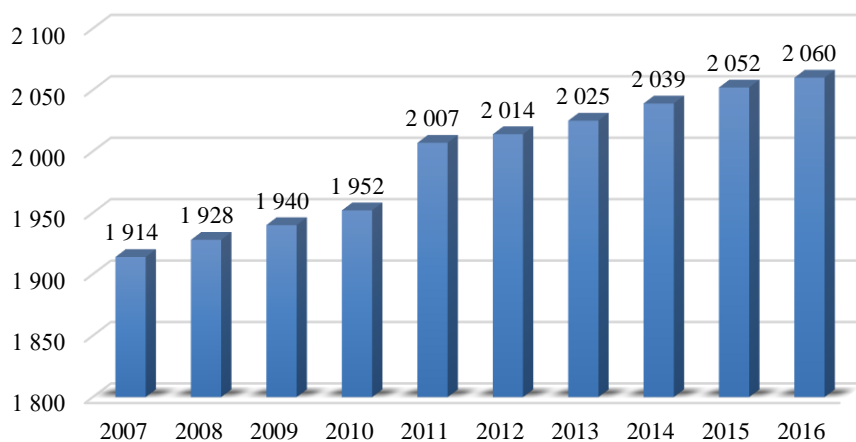
	ROK									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mieszkania	1 914	1 928	1 940	1 952	2 007	2 014	2 025	2 039	2 052	2 060
izby	7 463	7 537	7 597	7 662	8 094	8 132	8 200	8 277	8 338	8 383
ogólna powierzchnia użytkowa [m ²]	133008	134598	135869	137160	146351	147118	149433	151104	152470	153533

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 5.14

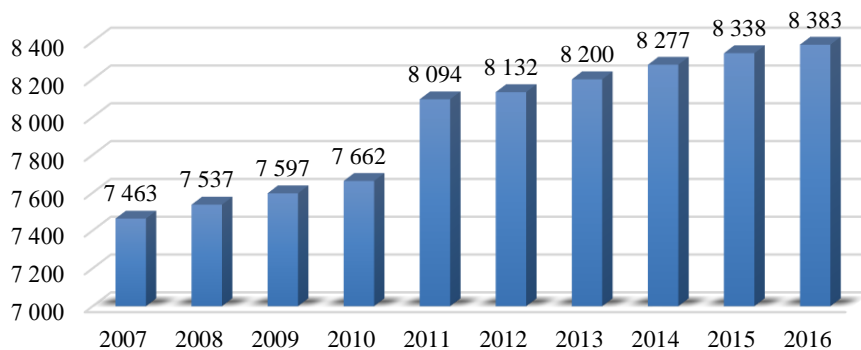
Liczba mieszkań w gminie Dźwierzuty

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]

WYKRES 5.15

Liczba izb

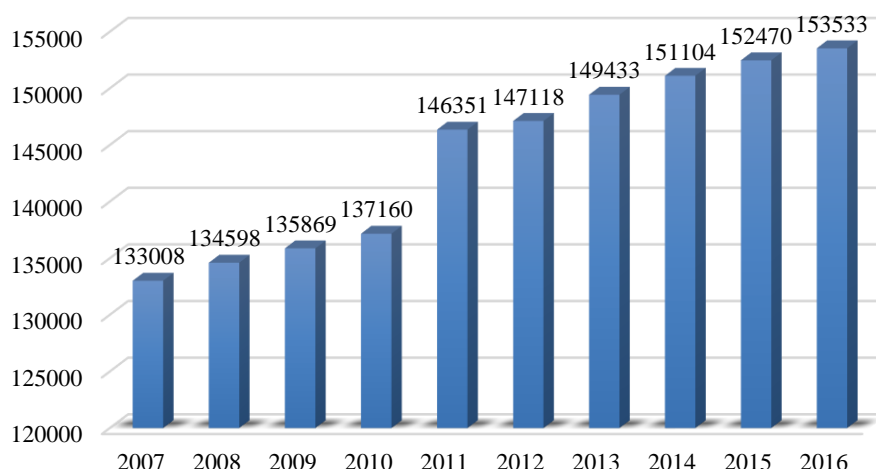

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 5.16

Powierzchnia [m²]

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

TABELA 5.12

WSKAŹNIKI MIESZKANIOWE W GMINIE DŹWIERZUTY

	ROK									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	69,5	69,8	70,0	72,6	72,9	73,0	73,8	74,1	74,3	74,5
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	20,2	20,6	20,7	21,1	21,5	21,5	22,0	22,3	22,8	23,1
mieszkania na 1000 mieszkańców	291,4	295,0	296,3	290,6	295,3	293,7	298,4	301,3	306,9	309,7
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,90	3,91	3,92	4,03	4,03	4,04	4,05	4,06	4,06	4,07
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,43	3,39	3,38	3,44	3,39	3,40	3,35	3,32	3,26	3,23
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,88	0,87	0,86	0,85	0,84	0,84	0,83	0,82	0,80	0,79

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest wzrost wartości poszczególnych wskaźników mieszkaniowych dotyczących powierzchni użytkowej oraz średniej liczby izb. Zmniejszała się natomiast przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w ciągu 10 lat zwiększyła się o 5m², w przeliczeniu na 1 osobę jest to wzrost o prawie 3m². W 2016 roku ilość mieszkań w przeliczeniu na 1000 osób wynosiła 309,7, średnia ilość izb w mieszkaniu wyniosła 4,07 i była o 0,17 większa niż w roku 2007.

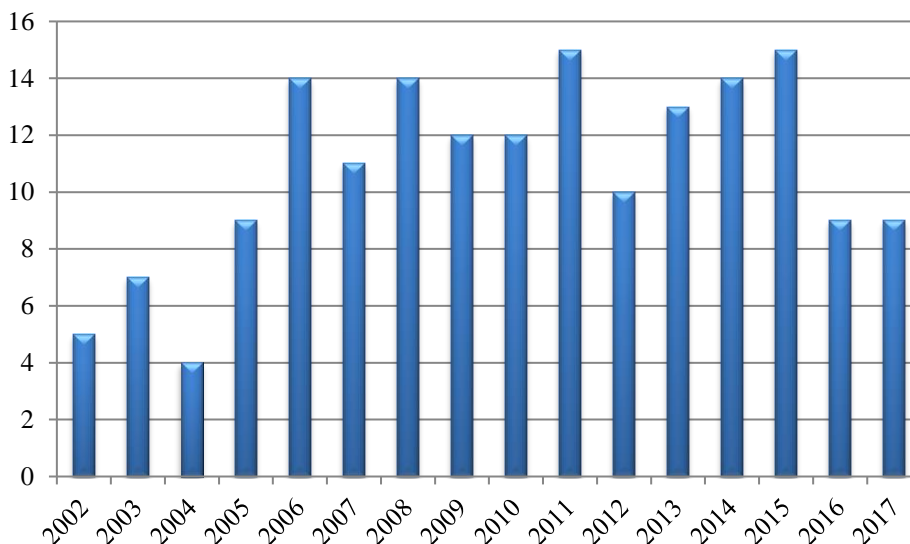
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie od roku 2007 do 2016 zmniejszyła się z 3,43 do 3,23.

Wydatki na gospodarkę mieszkaniową w Gminie Dźwierzuty w 2016 r. wyniosły ponad 112 tys. zł, co stanowiło ok. 0,43% ogółu wydatków budżetu gminy.

WYKRES 5.17

LICZBA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKU W LATACH 2002-2017

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

W ostatnich latach zmniejsza się ilość budynków oddanych do użytku na cele mieszkalne, letniskowe i gospodarcze.

Poza zasobem mieszkaniowym na terenie Gminy Dźwierzuty zlokalizowanych jest kilka obiektów użyteczności publicznej.

TABELA 5.13

WYKAZ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY:

Lp.	RODZAJ OBIEKTU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	NAZWA	LOKALIZACJA
1.	URZĄD POCZTOWY W DŹWIERZUTACH		UL. NIEPODLEGŁOŚCI 13, 12-120 DŹWIERZUTY
2.	BANK SPÓŁDZIELCZY W SZCZYTNIE, ODDZIAŁ W DŹWIERZUTACH		UL. KAJKI 1, 12-120 DŹWIERZUTY
3.	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ, PRZYCHODNIA LEKARSKA	"MEDICAL"	UL. SZCZYCIEŃSKA 16, 12-120 DŹWIERZUTY
4.	PRZYCHODNIA LEKARSKA	"MEDIX"	ORZYN 67A, 12-120 DŹWIERZUTY
5.	APTEKA PRYWATNA		UL. SZCZYCIEŃSKA 16A, 12-120 DŹWIERZUTY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

5.2.2. ZAOPATRZENIE W MEDIA

TABELA 5.14

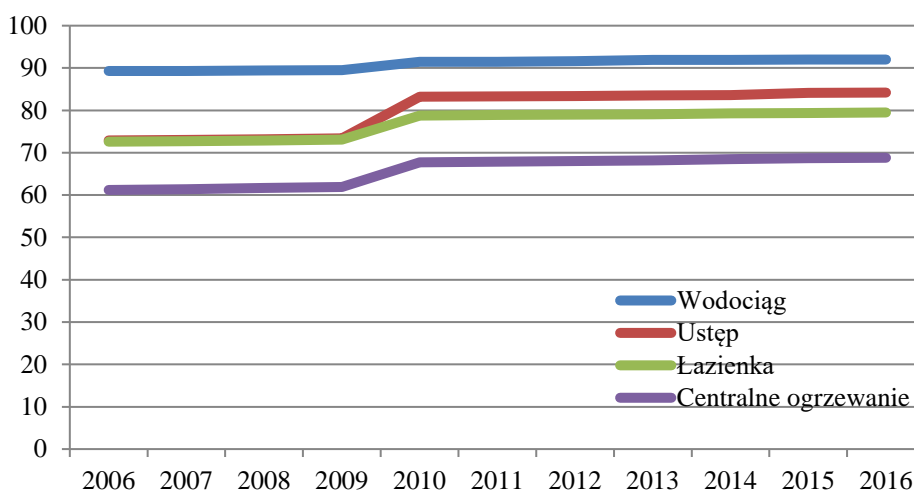
WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE

Instalacja	Gmina Dźwierzuty	Województwo warmińsko- mazurskie	Polska
Wodociąg	92,04%	97,06%	96,79%
Ustęp	84,17%	94,47%	93,66%
Łazienka	79,51%	91,91%	91,31%
Centralne ogrzewanie	68,83%	83,15%	82,12%

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 5.18

PROCENT MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 92,04% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 84,17% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 79,51% mieszkań posiada łazienkę, 68,83% korzysta z centralnego ogrzewania. Gmina Dźwierzuty nie posiada sieci gazowej.

Większość mieszkań w gminie posiada ogrzewanie indywidualne, w wielu przypadkach wymagające remontu i modernizacji.

Brak kompletnego wyposażenia budynków i mieszkań w media ma wiele negatywnych skutków:

-
- obniża jakość życia mieszkańców
 - powoduje zagrożenia dla środowiska (brak sieci kanalizacji sanitarnej, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe).

5.3. SPORT

Z ramienia Gminy działalnością sportową na terenie Gminy Dźwierzuty zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Dźwierzutach.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka zespołów sportowych:

- "Moje Boisko Orlik 2012" w Dźwierzutach
- Ludowy Zespół Sportowy "Perkun" – Orzyny
- Gminny Klub Sportowy GKS Dźwierzuty

Kompleks sportowy „ORLIK” w Dźwierzutach został zrealizowany w ramach ogólnopolskiego programu "Moje Boisko - Orlik 2012" w 2012 r. Kompleks boisk sportowych jest ogólnodostępny i bezpłatny. Został zlokalizowany przy Publicznym Gimnazjum im. Krzysztofa Klenczona w Dźwierzutach (ul. Sienkiewicza 2). Zlokalizowana jest tu też Hala Sportowa. Połączona jest ona z budynkiem szkoły łącznikiem, przystosowana jest do gry w piłkę ręczną, siatkową, koszykową oraz halową.

Kolejna Hala Sportowa zlokalizowana jest Orzynach przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym. We wszystkich obiektach odbywają się nie tylko zajęcia sportowe, lecz również różnego rodzaju zawody, turnieje – także o zasięgu wojewódzkim.

W Dźwierzutach (przy ul. Sienkiewicza) zlokalizowana jest największa w całym Województwie Warmińsko-Mazurskim Strzelnica Sportowa. Obiekt powstał dzięki zaangażowaniu Strzeleckiego Klubu Sportowego „Bielik”. Na lokalizację strzelnicy wybrana została nieczynna od lat 70-tych ubiegłego wieku zwirownia znajdująca się poza miejscowością Dźwierzuty - przy drodze w kierunku miejscowości Targowo. Na strzelnicy – oprócz członków kluby - trenują także członkowie kół łowieckich, funkcjonariusze Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz żołnierze Wojska Polskiego. Regularnie odbywają się zawody strzeleckie, także z broni czarnoprochowej. Strzelnica położona jest na działce o powierzchni 8 hektarów. Do chwili obecnej zbudowanych zostało 5 osi strzeleckich. Dwie o długościach 240 i 80 metrów położone równolegle do drogi biegnącej w kierunku miejscowości Targowo oraz trzy osie o długościach 40, 25 i 20 metrów ułożone prostopadle do długich osi.

Analizując sferę sportu w Gminie należy również podjąć temat sportów, wykorzystujących naturalne uwarunkowania, tj. liczne akwenty wodne, szlaki rowerowe, lasy.

Głównym problemem w dziedzinie sportu jest niedostatek gminnej infrastruktury sportowej na terenach wiejskich.

Brak możliwości uprawiania sportu przez dzieci i młodzież ma wiele negatywnych skutków: przyczynia się do nabierania nawyku biernego stylu życia, rozwoju chorób otyłości i wad postawy, rozwoju patologii i przestępczości, ogranicza horyzonty i umiejętność współpracy w grupie.

5.4. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

Zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, projektowanie przestrzeni, miejsc publicznych i budynków powinno uwzględniać potrzeby osób o ograniczonej mobilności i percepcji, w taki sposób, by były one użyteczne dla wszystkich, możliwie w największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Wdrażanie idei projektowania uniwersalnego powinno odbywać się poprzez podejmowanie działań zmierzających do stworzenia otoczenia fizycznego i dostępności środków transportu, usług, w tym dostępności do przestrzeni cyfrowej w taki sposób, aby jak największa liczba osób mogła z nich korzystać w sposób samodzielny i niezależny.

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1. POLICJA

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Dźwierzuty zabezpiecza Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie. W budynku Urzędu Gminy Dźwierzuty funkcjonuje punkt przyjęć interesantów przez dzielnicowego.

TABELA 6.1

WYKAZ ZDARZEŃ ODNOTOWANYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY W LATACH 2012-2017

RODZAJ ZDARZENIA	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KRYMINALNE	139	114	95	80	82	74

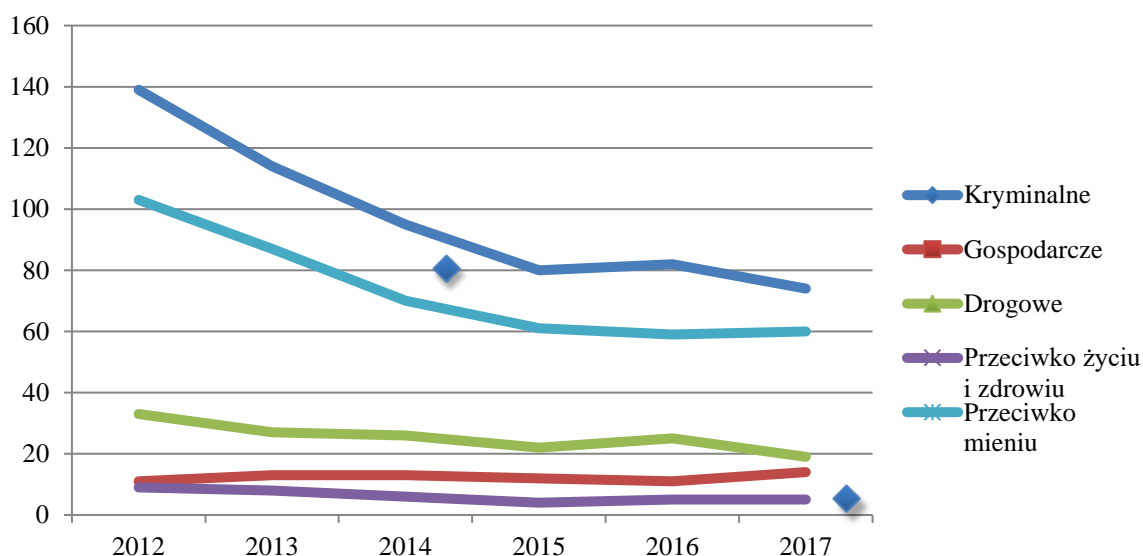

GOSPODARCZE	11	13	13	12	11	14
DROGOWE	33	27	26	22	25	19
PRZECIWKO ŻYCIU I ZDROWIU	9	8	6	4	5	5
PRZECIWKO MIENIU	103	87	70	61	59	60
RAZEM:	188	159	138	120	124	113

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 6.1

WYKAZ ZDARZEŃ ODNOTOWANYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY W LATACH 2012-2017

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

TABELA 6.2

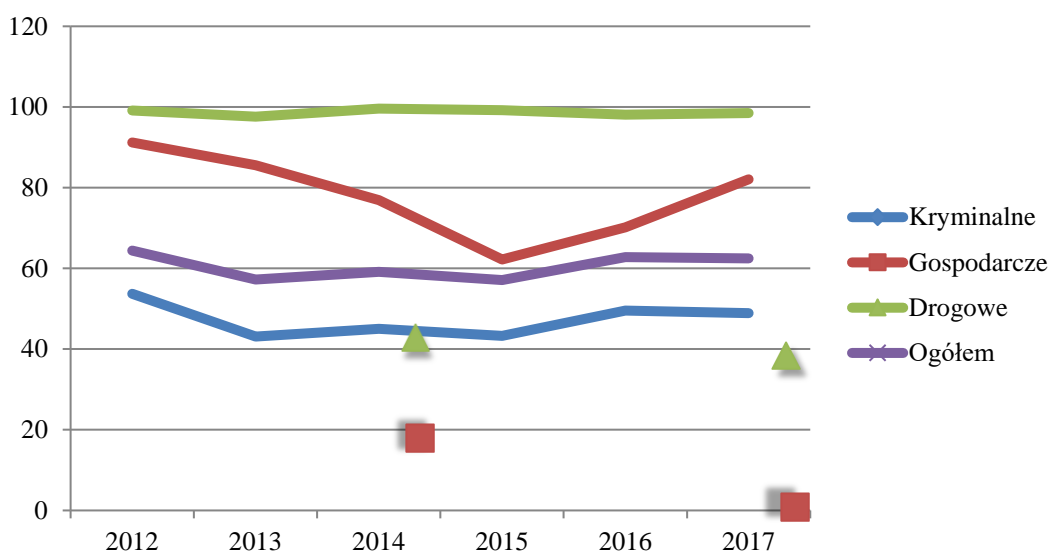
WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW W GMINIE DŹWIERZUTY W LATACH 2012-2017

PRZESTĘPSTWO	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	[%]					
KRYMINALNE	53,7	43,1	45	43,3	49,5	48,9
GOSPODARCZE	91,2	85,6	76,9	62,2	70,2	82,1
DROGOWE	99,1	97,6	99,6	99,2	98,1	98,5
Ogółem	64,4	57,2	59,1	57,1	62,8	62,5

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 6.2

WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW W GMINIE DŹWIERZUTY W LATACH 2012-2017

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest spadek ilości przestępstw dokonywanych na terenie gminy Dźwierzuty. Największy udział mają przestępstwa kryminalne oraz przeciwko mieniu, najmniejszy natomiast przeciwko życiu i zdrowiu.

W 2017 roku w gminie Dźwierzuty stwierdzono szacunkowo 113 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 17,06 przestępstw. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Dźwierzuty wynosi 62,50% i jest znacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Dźwierzuty najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,15 oraz przeciwko mieniu - 9,07. W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,81 (98%), o charakterze gospodarczym - 2,15 (82%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,68 (79%).

➤ Główne potrzeby Policji:

- poprawa warunków funkcjonowania Policji
- wsparcie dla wszelkich inicjatyw służących poprawie bezpieczeństwa (akcje, patrole, edukacja młodzieży, szkolenia)

6.2.STRAŻ POŻARNA

Ochotnicza Straż Pożarna w Dźwierzutach to jednostka z ponad 60 letnim doświadczeniem (powstała w 1946 roku). W jej szeregi wchodzi blisko 70 druhów, którzy czynnie działają na rzecz oraz poprawę wizerunku jednostki biorąc czynny udział w zawodach, konkursach oraz w imprezach organizowanych przez OSP oraz gminę. Jednostka zajmuje również czołowe miejsce pod względem ilości wyjazdów do akcji gaśniczo ratunkowych w powiecie Szczytno. Organizuje również dyskoteki w strażnicy. Dochód z dyskotek przeznaczony jest na zakup umundurowania i sprzętu ratowniczo-gaśniczego, dzięki czemu jednostka jest jedną z najlepiej wyposażonych jednostek w powiecie.

OSP Dźwierzuty należy również do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego (KSRG), który został powołany w 1995 roku. System ten został założony w celu ochrony życia, zdrowia, mienia oraz środowiska poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 roku również poprzez ratownictwo ekologiczne i medyczne.

Krajowy System Ratowniczo- Gaśniczy (KSRG) stanowi integralną część bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą ratowanie życia, zdrowia, mienia, środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń.

TABELA 6.3

WYKAZ JEDNOSTEK OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY WRAZ Z WYPOSAŻENIEM.

LP.	NAZWA JEDNOSTKI	WYPOSAŻENIE W SAMOCHODY	WYPOSAŻENIE W SPRZĘT SPECJALNY
1.	OSP DŹWIERZUTY	MERCEDES 1329 GBA2.5/16	NARZĘDZIA HYDRAULICZNE (COMBI - 1 KPL.)
		FORD TRANSIT SLRT	APARAT ODO (4 KPL.)
			AGREGAT PRĄDOTWÓRCZY (2 KPL.)
			ZESTAW PSP-R1 (1 KPL.)
			WENTYLATOR ODDYMIAJĄCY (1 SZT.)
			MOTOPOMPA PŁYWAJĄCA (1 SZT.)
			MOTOPOMPA SZLAMOWA (1 SZT.)
			MOTOPOMPA SZLAMOWA ZANURZENIOWA (1 SZT.)
			PILARKA DO DREWNA (2 SZT.)

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY

			PIŁA DO BETONU I STALI (1 SZT.)
2.	OSP RAŃSK	STAR GBA2.5/16	APARAT ODO (2 KPL.)
			MOTOPOMPA PŁYWAJĄCA (1 SZT.)
			PILARKA DO DREWNA (1 SZT.)
3.	OSP TARGOWO	STAR GBA2.5/16	APARAT ODO (2 KPL.)
		VOLKSWAGEN T4 GLBA 0,4/0,5	AGREGAT PRĄDOTWÓRCZY (1 KPL.)
			MOTOPOMPA PŁYWAJĄCA (1 SZT.)
			MOTOPOMPA SZLAMOWA (1 SZT.)
			PILARKA DO DREWNA (2 SZT.)
4.	OSP RUMY	VOLKSWAGEN T4 GLBA 0,4/0,5	PIŁA DO BETONU I STALI (1 SZT.)
			AGREGAT PRĄDOTWÓRCZY (1 KPL.)
			MOTOPOMPA PŁYWAJĄCA (1 SZT.)
			PILARKA DO DREWNA (1 SZT.)
5.	OSP NOWE KIEJKUTY	JELCZ GCBA 5/32	WYSOKOCIŚNIENIOWY AGREGAT GAŚNICZY (1 SZT.)
			APARAT ODO (2 KPL.)
			AGREGAT PRĄDOTWÓRCZY (1 KPL.)
			MOTOPOMPA PŁYWAJĄCA (1 KPL.)
			MOTOPOMPA SZLAMOWA (1 SZT.)
6.	OSP MIĘTKIE	VOLKSWAGEN T4 GLBA 0,4/0,5	PILARKA DO DREWNA (1 SZT.)
7.	OSP LINOWO	IVECO GLBA1/16	

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.10.2012 R.]

TABELA 6.4

**STATYSTYKI INTERWENCJI JEDNOSTEK OCHOTNICZYCH STRAŻY POŻARNYCH Z TERENU GMINY DŹWIERZUTY W
LATACH 2006-2012**

LP.	NAZWA JEDNOSTKI	LICZBA INTERWENCJI JEDNOSTEK OSP W LATACH:
-----	-----------------	--

STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	OSP DŹWIERZUTY	47	46	78	77	96	62	57
2.	OSP NOWE KIEJKUTY	11	11	11	13	17	7	10
3.	OSP RAŃSK	16	15	8	9	17	20	14
4.	OSP LINOWO	2	1	2	3	0	0	0
5.	OSP MIĘTKIE	0	0	0	0	2	1	2
6.	OSP RUMY	0	0	1	3	2	4	8
7.	OSP TARGOWO	0	0	0	4	6	14	4
RAZEM		76	73	100	109	140	108	95

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIĘ, STAN NA 31.10.2012 R.]

TABELA 6.5

WYBRANE MIEJSCOWE ZAGROŻENIA ODNOTOWANE NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY W LATACH 2006-2012

LP.	RODZAJ ZAGROŻENIA	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ZAGROŻEŃ W LATACH:						
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	POŻARY	MAŁE	20	20	23	35	45	30	30
		ŚREDNIE	7	4	6	6	6	1	4
		DUŻE	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM POŻARY			27	24	29	41	51	31	34
2.	INNE ZAGROŻENIA	DROGOWE	4	12	3	8	12	8	11
		OPADY, SILNE WIATRY	15	11	7	13	36	22	14
		NIEBEZPIECZNE ZACHOWANIE SIĘ OWADÓW	4	5	42	21	9	18	14
		INNE PRZYCZYNY, NIEUSTALONE	23	12	10	8	17	21	12
RAZEM INNE ZAGROŻENIA			46	40	62	50	74	69	51
RAZEM			73	64	91	91	125	100	85

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIĘ, STAN NA 31.10.2012 R.]

7. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

7.2. BEZROBOCIE, RYNEK PRACY, ZATRUDNIENIE

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest najczęstszą przyczyną ubóstwa rodzin, które rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych

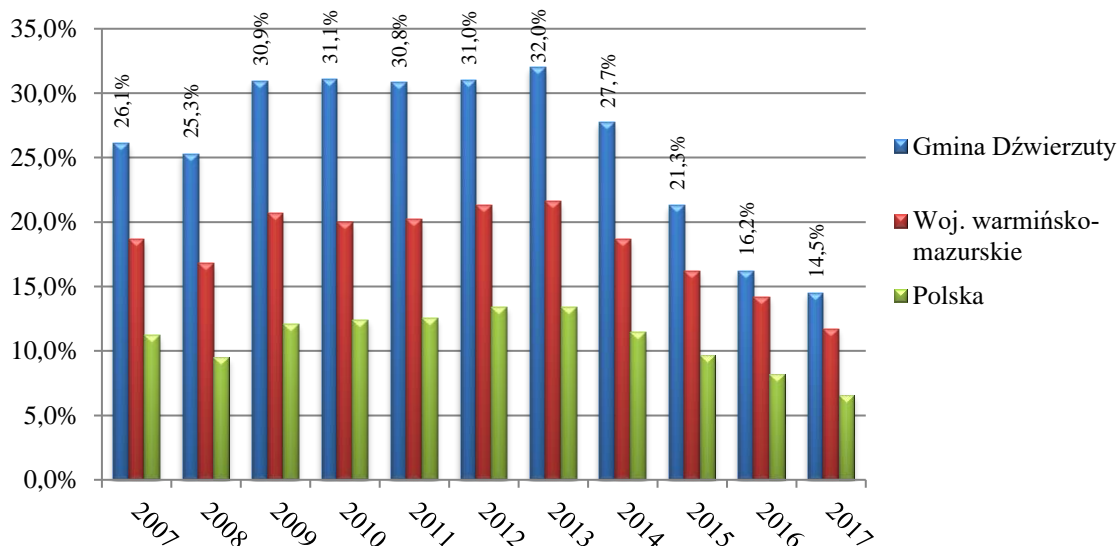
do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia - na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Bezrobocie w Gminie Dźwierzuty jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie na dzień 31.12.2017 r. to 315 osób, z czego 175 kobiet (55,5%) / 140 mężczyzn (44,5%).

TABELA 7.1
SZACUNKOWA STOPA BEZROBOCIA W GMINIE DŹWIERZUTY NA TLE WOJEWÓDZTWA I KRAJU

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	[%]										
Gmina Dźwierzuty	26,1	25,3	30,9	31,1	30,8	31,0	32,0	27,7	21,3	16,2	14,5
Woj. Warmińsko-mazurskie	18,7	16,8	20,7	20,0	20,2	21,3	21,6	18,7	16,2	14,2	11,7
Polska	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4	9,7	8,2	6,6

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYKRES 7.1
SZACUNKOWA STOPA BEZROBOCIA W GMINIE DŹWIERZUTY NA TLE WOJEWÓDZTWA I KRAJU

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Znaczna część osób bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (bez prawa do zasiłku), najczęściej z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym. Jest to cecha charakterystyczna dla bezrobocia strukturalnego. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji pracowników.

TABELA 7.2

STRUKTURA BEZROBOCIA W GMINIE DŹWIERZUTY W OKRESIE WRZESIEŃ 2017-WRZESIEŃ 2018

	Wrz 2017	Paź 2017	Lis 2017	Gru 2017	Sty 2018	Luty 2018	Marz 2018	Kw 2018	Maj 2018	Cze 2018	Lip 2018	Sie 2018
Bezrobotni zarejestrowani	302	314	321	315	314	304	291	244	234	230	227	235
Bezrobotni zarejestrowani z prawem do zasiłku	62	61	60	58	61	56	54	47	43	44	42	36
Do 25 roku życia	61	66	63	57	53	48	46	41	39	35	31	36
Długotrwale bezrobocie	140	133	144	147	145	139	142	122	119	119	121	128
Powyżej 50 roku życia	75	71	79	77	73	76	74	64	59	62	59	53
Bez kwalifikacji zawodowych	71	74	81	79	69	69	68	61	58	56	54	56
Niepełnosprawni	17	16	20	19	15	15	15	14	15	17	17	16

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W SZCZYTNIE

Bezrobocie dotyka przede wszystkim osób młodych w wieku, które ukończyły szkoły policealne i zawodowe, ale nawet po odbytych stażach i praktykach nie mają szans na znalezienie zatrudnienia w gminie. Jest to zjawisko bardzo niepokojące w dłuższej perspektywie czasu, gdyż osoby młode warunkują szybszy rozwój gospodarczy i społeczny.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest czas pozostawania bez pracy. Około połowa bezrobotnych to osoby długotrwale pozostające bez pracy.

Osoby bezrobotne zazwyczaj nie mają dużego doświadczenia zawodowego, a ich staż pracy zazwyczaj wynosi od roku do pięciu lat. W ostatnim okresie bardzo dużo osób nie ma żadnego stażu pracy. Związane jest to z niewielką liczbą miejsc pracy na terenie gminy oraz brakiem większych inwestycji z udziałem inwestorów spoza Gminy Dźwierzuty.

➤ **Skutki bezrobocia**

Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia w dłuższym okresie czasu jest obniżenie standardu materialnego rodziny, a w następstwie ubóstwo bardzo często zmuszające do konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Jednymi z ważniejszych choć często bagatelizowanych następstw bezrobocia są także skutki psychologiczne. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Często spotykanym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy

rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców ma wpływ na ich dzieci, na ich rozwój, dostęp do materiałów do nauki, pomocy szkolnych, a w późniejszych latach wpływa na ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych.

➤ Podsumowanie

Zjawisko bezrobocia w Powiecie Szczycieńskim, a tym samym w przynależnych do niego gminach, w tym w Gminie Dźwierzuty jest jednym z najważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych. Jest to problem skutkujący wieloma negatywnymi konsekwencjami dla gospodarki regionu i osób bezrobotnych. Nie tylko oznacza ono niewykorzystanie części siły roboczej i niższą produkcję w gospodarce, ale także pogorszenie poziomu życia osób bezrobotnych, frustrację, niezadowolenie społeczne oraz rozwój niekorzystnych zjawisk społecznych.

Specyfiką rynku pracy w całym Powiecie Szczycieńskim, a także w gminie Dźwierzuty jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Powoduje ono wykluczenie społeczno – zawodowe dużej grupy mieszkańców.

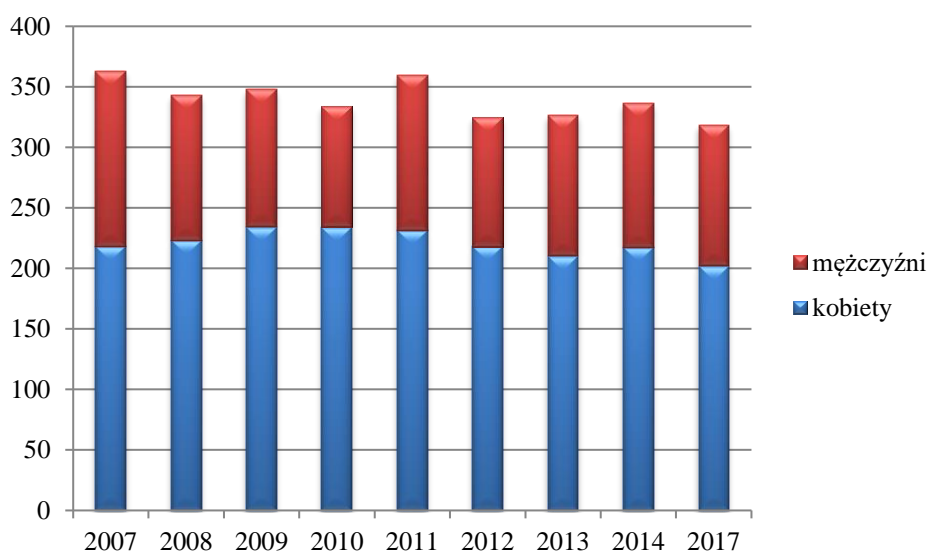
Gmina powinna wdrażać działania aktywizujące, skupiające się w głównej mierze na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, gdyż jak pokazują wyniki badań większość bezrobotnych w gminie charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia, a w skrajnych wypadkach nawet jego brakiem.

ZATRUDNIENIE

Według danych GUS za rok 2017, liczba osób pracujących w gminie Dźwierzuty wynosi 318, z czego około 65% stanowią kobiety. Poniżej zestawiono dane dotyczące liczby osób pracujących w gminie na przestrzeni lat.

WYKRES 7.2

LICZBA PRACUJĄCYCH W GMINIE DŹWIERZUTY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Liczba pracujących w gminie Dźwierzuty na przestrzeni analizowanych lat kształtowała się na poziomie powyżej 300 osób. Liczba pracujących kobiet przewyższała liczbę pracujących mężczyzn.

Poniższa tabela i wykres przedstawiają wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto w gminie Dźwierzuty na tle województwa warmińsko-mazurskiego i kraju.

TABELA 7.3

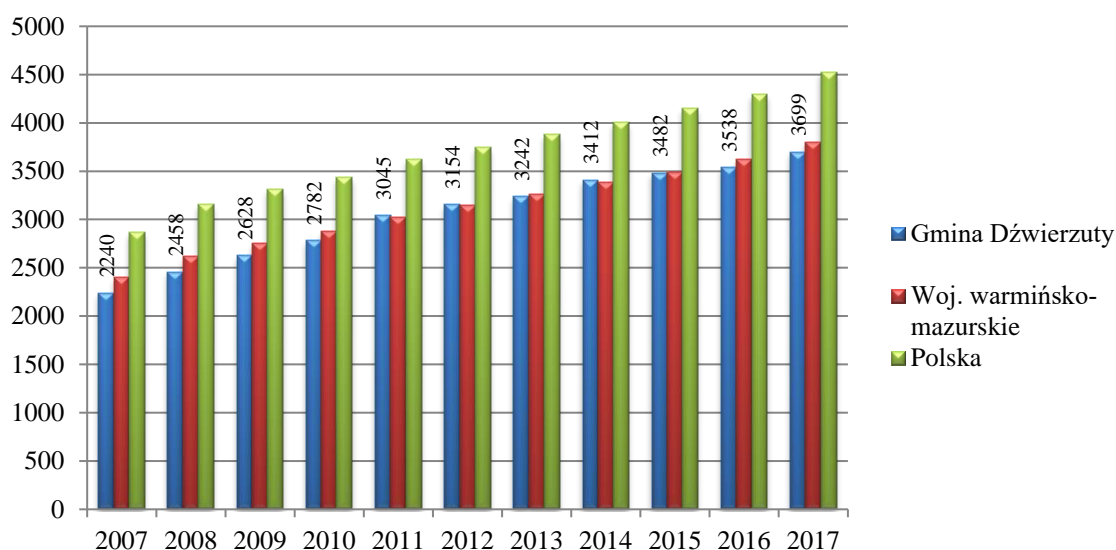
PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W GMINIE DŹWIERZUTY

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	[zł]										
Gmina Dźwierzuty	2240	2458	2628	2782	3045	3154	3242	3412	3482	3538	3699
Woj. warmińsko-mazurskie	2398	2615	2752	2880	3019	3150	3265	3387	3495	3619	3803
Polska	2866	3158	3315	3435	3625	3744	3877	4004	4151	4291	4528

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

WYKRES 7.3

PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W GMINIE DŹWIERZUTY

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Wysokość przeciętnego wynagrodzenia brutto zwiększała się w każdym kolejnym roku zarówno dla gminy Dźwierzuty, jak i województwa i kraju. W ciągu 10 analizowanych lat, w gminie przeciętne wynagrodzenie wzrosło o prawie 1500zł, z nieco ponad 2200zł do niespełna 3700zł.

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Dźwierzuty wynosiło 3 699,06 zł, co odpowiada 81.70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

7.3. TURYSTYKA

Teren Gminy Dźwierzuty położony jest w południowo-wschodniej części Pojezierza Olsztyńskiego. Teren ten charakteryzuje się morenową polodowcową rzeźbą i występowaniem znacznej ilości jezior. Wody powierzchniowe stanowią istotny walor rekreacyjny. Wskaźnik powierzchni jezior w stosunku do powierzchni ogólnej gminy kształtuje się na poziomie 7,1 %, natomiast średnia dla województwa wynosi zaledwie 3,8 %. Na obszarze gminy znajduje się bowiem 14 jezior w tym cztery o powierzchni przekraczającej 100 ha (jez. Sasek Wielki, jez. Rańskie, jez. Babięty Wielkie oraz jez. Łęsk).

Warto również nadmienić, iż na terenie gminy Dźwierzuty znajduje się rezerwat Kulka o łącznej powierzchni 13 ha. Jest to obszar, na którym pod ochroną znajduje się fragment lasu mieszanego wraz ze stanowiskami flory reliktywnej oraz innych gatunków roślin.

O atrakcyjności turystycznej gminy Dźwierzuty świadczy fakt, iż 47 % jej powierzchni stanowią obszary sklasyfikowane w kategoriach turystycznych, z czego obszary kategorii I i II zajmują 33 %.

Przez obszar gminy przebiega szereg szlaków turystycznych. Dominujący udział mają szlaki wodne, które umożliwiają realizację wodnej turystyki krajoznawczej.

- Do najbardziej znanych szlaków wodnych należą:
 - szlak kajakowy prowadzący z jeziora Sasek Mały poprzez jezioro Sendańskie, rzekę Saskę do jeziora Sasek Wielki
 - szlak kajakowy Babięta – Dźwierzuty łączący się na wschodzie ze szlakiem jeziorno – rzeczny Sorkwity – jezioro Bełdany
- Szlaki rowerowe międzyregionalne:
 - trasa Myszyniec – Szczytno – Biskupiec – Lidzbark Warmiński wiąże rejon Kurpi z przejściem granicznym w Bezledach oraz terenami nadmorskimi
- Szlaki rowerowe lokalne:
 - Szlak „Babska Chata” o przebiegu: Pasym – Grzegorzółki - Rusek Wielki – Sąplaty – Dźwierzuty – Małszewko – Grzegorzółki – Pasym, długość szlaku wynosi ok. 35 km.
- Regionalny system tras rowerowych:
 - korytarz uzupełniający: Lidzbark Warmiński (Korytarz centralny) – Jeziorany – Biskupiec – Dźwierzuty (korytarz południowy).

Ruch turystyczny na obszarze gminy jest maksymalny w okresie letnim i koncentruje się przede wszystkim na obszarach przyjeziernych. Zagospodarowanie turystyczne w pełni zaspokaja potrzeby przybywających na te tereny turystów. Wśród bazy noclegowej dominują ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe zlokalizowane nad jeziorami. Ostatnio dużą popularnością cieszą się również kwatery agroturystyczne i pensjonaty. Oprócz tego należy zaznaczyć również występowanie indywidualnych domków letniskowych, których liczba w ostatnim czasie wzrosła. Położone są one głównie w Jeleniewie, Dąbrowie, Kulce, Linowie, Sąplatach.

Zestawienie głównej bazy noclegowej zlokalizowanej w Gminie Dźwierzuty:

-
- Ośrodki Wypoczynkowe
 - Ośrodek wypoczynkowy „Sasek Camp”
 - Ośrodek rehabilitacyjny;
 - Ośrodek Wypoczynkowy Piotr Messerschmitt;
 - Pensjonaty
 - Pensjonat „Dąbrówka”
 - Kwatery agroturystyczne
 - Gospodarstwo Agroturystyczne w miejscowości Jeleniewo
 - Gospodarstwo agroturystyczne i pole namiotowe w miejscowości Orzyny
 - 3 Gospodarstwa agroturystyczne w miejscowości Rańsk
 - 2 Gospodarstwa Agroturystyczne w miejscowości Sąpłaty
 - Gospodarstwo Agroturystyczne w miejscowości Jabłonka
 - Agroturystyka w miejscowości Dźwierzuty
 - Pokoje do wynajęcia
 - - Pokoje do wynajęcia, w miejscowości Orzyny
 - - Pokoje do wynajęcia, w miejscowości Rutkowo
 - Domki letniskowe w miejscowościach:
 - Sąpłaty
 - Orzyny
 - Rańsk
 - Pola namiotowe
 - w miejscowości Orzyny

7.4. FINANSE GMINY I GŁÓWNE INWESTYCJE

Zestawienie wysokości wydatków i dochodów gminy Dźwierzuty w latach 2013-2017 przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 7.3

ZESTAWIENIE BUDŻETU GMINY DŹWIERZUTY

	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody ogółem [zł]	25 848 237,31	23 260 284,20	21 230 004,62	27 893 462,76	28 911 351,91
Wydatki ogółem [zł]	26 363 389,72	23 810 436,40	20 001 885,27	26 193 684,23	29 309 810,09
Wynik budżetu [zł]	-515 152,41	-550 152,20	1 228 119,35	1 699 778,53	-398 458,18
Dochody na 1 mieszkańca [zł]	3 781,19	3 438,33	3 152,66	4 188,84	4 349,53
Wydatki na 1 mieszkańca [zł]	3 856,55	3 519,65	2 970,28	3 933,58	4 409,48

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

W analizowanych latach tylko w roku 2015 i 2016 wynik budżetu był dodatni i kształtował się na poziomie powyżej 1 mln zł, natomiast w pozostałych latach wydatki ogółem przewyższały dochód gminy o ok. 0,5 mln zł. W 2017r. w porównaniu z rokiem 2013 nastąpił wzrost wydatków ogółem, wzrosły również dochody gminy.

Odpowiednio do wartości dochodów i wydatków gminy kształtują się dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca – w latach 2015 i 2016 dochody przewyższały wydatki, odwrotna sytuacja miała miejsce w latach 2013, 2014 i 2017.

Na koniec roku 2017 wynik finansowy Gminy Dźwierzuty był ujemny i wyniósł -398 458,18 zł. Z zaplanowanych na rok 2017 wydatków wydano 29 309 810,09 zł, zaś dochód Gminy wyniósł 28 911 351,91 zł.

Wykonanie dochodów w roku 2017 według ich źródeł pochodzenia przedstawiało się następująco:

- dochody własne wraz z udziałami we wpływach z podatku dochodowego wynoszą 7 549 527,98 zł, co stanowi ok. 26,11 % dochodów budżetu gminy,
- dotacje celowe na zadania zlecone i własne gminy wynoszą 10 699 283,10 zł, co stanowi 37,01 % dochodów budżetu gminy,
- pozostałe dotacje na zadania własne – w tym na współfinansowanie projektów i operacji realizowanych z programów z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz krajowych 406 987,83 zł, co stanowi 1,41 % dochodów budżetu gminy,
- subwencja ogólna stanowi główną pozycję w budżecie gminy i wynosi 10 255 553,00 zł, to jest 35,47 % dochodów ogółem.

Wykonanie wydatków budżetowych z zakresu infrastruktury technicznej na koniec roku 2017 przedstawiało się następująco:

TABELA 7.4

WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH GMINY DŹWIERZUTY

Dział	Plan w zł	Wykonanie w zł	Wykonanie w %	Struktura wydatków w %
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektr., gaz i wodę	33 100,00	32 394,49	97,87	0,11
Transport i łączność	2 043 134,15	1 987 237,61	97,26	6,78

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

W ramach realizacji zadań własnych w zakresie infrastruktury technicznej gminy Dźwierzuty, w 2017r. wykonano następujące zadania inwestycyjne roczne i wieloletnie, finansowane ze środków gminy Dźwierzuty i źródeł zewnętrznych:

- zadanie pn. Przebudowa stacji uzdatniania wody oraz budowa sieci wodociągowej w gminie Dźwierzuty – poniesiono wydatki na dokumentację techniczną, studium wykonalności projektu, wykonano pierwszy etap – budowa studni S2, przyłącza wodociągowego między studnią a stacją, budowa przyłącza elektrycznego. Dalsza realizacja planowana jest w 2018r., w miarę pozyskania środków zewnętrznych,
- zadanie pn. Dokumentacja projektowa rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w m. Śledzie, obręb Rańsk - poniesiono wstępne wydatki na dokumentację techniczną, planowana realizacja 2018r., w miarę pozyskania środków zewnętrznych,
- zadanie pn. Dokumentacja projektowa przebudowy Stacji Uzdatniania Wody w Laurentowie dz. nr 368 i 369 obr. Rummy, gm. Dźwierzuty – na etapie opracowywania,
- Dokumentacja projektowa rozbudowy gminnej sieci wodociągowej w miejscowości Linowo obręb Linowo, gm. Dźwierzuty – otrzymaliśmy pozwolenie na budowę,
- wykonano przebudowę przyłącza kablowego do oczyszczalni ścieków w Stankowie, dz. nr 1/9 i nr 3.

W Gminie Dźwierzuty zauważa się, iż znaczącym źródłem finansowania inwestycji są środki finansowe z programów Unii Europejskiej. Zaliczyć tu można Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich czy Europejski Fundusz Społeczny. Środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej wydawane są głównie na poprawę i ochronę środowiska, poprawę warunków bytowych w szkołach oraz inwestycje w dobra kulturowe regionu.

Efektywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych w tym przede wszystkim funduszy strukturalnych Unii Europejskiej umożliwi wzrost poziomu zainwestowania w

Gminie, poprawę jakości życia mieszkańców, a także przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Dźwierzuty.

8. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

8.2. KOMUNIKACJA

8.2.2. UKŁAD DROGOWY

Podstawowy układ komunikacyjny Gminy Dźwierzuty o znaczeniu regionalnym i lokalnym tworzą:

- droga krajowa nr 57 Bartoszyce – Biskupiec – Szczytno – Pułtusk, posiada parametry techniczne odpowiadające klasie drogi G, będzie dostosowywana do parametrów drogi klasy GP (której długość wynosi 188,00 km, na terenie Województwa Warmińsko – Mazurskiego wynosi 112,994 km, a na terenie gminy Dźwierzuty 16,222 km);
- droga wojewódzka nr 600 Mrągowo – Szczytno poprzez drogi krajowe nr 59 i nr 57 umożliwia połączenie Wielkich Jezior Mazurskich z południową częścią kraju. Docelowa klasa drogi Z (której długość wynosi 43,465 km);
- drogi powiatowe (w tym także część ulic miejskich), głównymi drogami powiatowymi są:

TABELA 8.1

DROGI POWIATOWE

NR	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ [KM]
1462N	DR. NR 1430 N (KIERŻLINY) – LESZNO – RUMY – RUSEK WLK. (DR. NR 1464 N)	9,9
1476N	PASYM-DŹWIERZUTY	12,1
1488N	DR. KRAJ. NR 57 – POPOWA WOLA	4,5
1490N	DR. NR 1509 N – DR. NR 1507 N	1,4
1492N	SZCZEPANKOWO – TARGOWO	8,8
1494N	SĄPLATY – DŹWIERZUTY	5,6
1496N	DŹWIERZUTY – ORZYNY – DR. KRAJ. NR 58 – ŚWIĘTAJNO	27,8
1500N	DĘBÓWKO – KOBYŁOCHA – TRELKÓWKO – DR. WOJ. NR 600	10,9
1507N	DR. KRAJ. NR 57 (RUDZISKA) – KOBUŁY – ROGALE – DR. NR 1498 N (JELENIEWO)	9,8
1509N	MŁYNOWO – MRĄGOWO – GĄŻWA – ZYNDAKI – CHOSZCZEWO – BORKI WLK. – KOBUŁY – POPOWA WOLA - KAŁĘCZYN	8,8
1647N	DR. KRAJ. NR 57 – NOWE KIEJKUTY	6,5
1649N	RUTKOWO – KAŁĘCZYN – JĄBŁONKA – DR. WOJ. NR 600	14,2
1651N	RUMY – DŹWIERZUTY	8,7
1653N	MIĘTKIE – MARKSEWO	3,9
1967N	NOWE KIEJKUTY – DR. KRAJ. NR 58 (STARE KIEJKUTY)	2,2

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZARZĄDU DRÓG POWIATOWYCH W SZCZYTNIE]

- W trakcie realizacji jest dokumentacja projektowa na przebudowę następujących dróg:
- nr 1476N Pasym – Dźwierzuty
 - nr 1488N Gisiel – Popowa Wola

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego dla zapewnienia bezpośredniej obsługi gminy są drogi gminne oraz ogólnodostępne drogi wewnętrzne przebiegające przez teren Lasów Państwowych.

TABELA 8.2

WYKAZ DRÓG I ULIC GMINNYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY WRAZ Z PRZEBIEGIEM

LP.	NR DROGI	PRZEBIEG DROGI
1.	195001N	GR. GM. (RASZĄG) – RUMY – RUMY KOL. – ŁUPOWO – DR. GM. NR. 195013 N
2.	195002N	(DR. WEWNĘTRZNA) – RUMY – RUMY KOL. – DR. GM. NR. 195001 N
3.	195003N	RUMY – (DR. WEWNĘTRZNA)
4.	195004N	GR. GM. - RUMY
5.	195005N	SĄPLATY KOL. - SĄPLATY
6.	195006N	GR. GM. (NERWIK) – DR. GM. NR. 195007 N
7.	195007N	GR. GM. (NERWIK) - SĄPLATY
8.	195008N	DR. GM. NR. 195007 N – RUSEK MAŁY
9.	195009N	RUSEK MAŁY – MAŁSZEWKO – GR. GM. (GRZEGRZÓŁKI)
10.	195010N	MAŁSZEWKO KOL. - MAŁSZEWKO
11.	195011N	DR. POW. NR. 1494 N - MAŁSZEWKO
12.	195012N	RUMY – DR. GM. NR. 195013 N - LAURENTOWO
13.	195013N	DR. POW. NR. 1462 N (SĄPLATY) – ŁUPOWO KOL. – ŁUPOWO - SZCZEPANKOWO
14.	195014N	RUMY KOL. - GISIEL
15.	195015N	DR. GM. NR. 195001 N - SZCZEPANKOWO
16.	195016N	DR. GM. NR. 195015 N - ŁUPOWO
17.	195017N	DR. GM. NR. 195015 N - ŁUPOWO
18.	195018N	DR. POW. NR. 1494 N - ŁUPOWO
19.	195019N	DŹWIERZUTY KOL. – DŹWIERZUTY – DŹWIERZUTY KOL.
20.	195020N	DR. POW. NR. 1476 N – GR. GM. (ŁYSA GÓRA)
21.	195021N	DR. POW. NR. 1476 N - MAŁSZEWKO
22.	195022N	DŹWIERZUTY – MIROWO – DR. GM. NR. 195023 N
23.	195023N	DR. GM. NR. 195022 N - DĄBROWA
24.	195024N	DĄBROWA KOL. – DR. KRAJ. NR 57
25.	195025N	DR. GM. NR. 195024 N – DR. KRAJ. NR. 57
26.	195026N	LINOWO KOL. - LINOWO
27.	195027N	LINOWO – DR. KRAJ. NR. 57
28.	195028N	GR. GM. - RUTKOWO

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

29.	195029N	DR. KRAJ. NR. 57 - RUTKOWO
30.	195030N	DR. POW. NR. 1488 N (GISIEL) – DR. GM. NR. 195029N (RUTKOWO)
31.	195031N	GR. GM. - RUTKOWO
32.	195032N	DR. POW. NR. 1488 N (RUTKOWO) – (TORY KOLEJOWE)
33.	195033N	SZCZEPANKOWO – DR. POW. NR. 1496 N
34.	195034N	DR. POW. NR. 1496 N – DŹWIERZUTY KOL. – DR. GM. NR. 195022 N (MIROWO)
35.	195035N	DŹWIERZUTY – DR. GM. NR. 195034 N
36.	195036N	DR. KRAJ. NR. 57 – STANKOWO - JABŁONKA
37.	195037N	LINOWO - OLSZEWKI
38.	195038N	STANKOWO – DR. GM. NR. 195037 N (LINOWO)
39.	195039N	STANKOWO – OLSZEWKI – DR. POW. NR. 1649 N (TARGOWO)
40.	195040N	DR. POW. NR. 1496 N - ORZYNY
41.	195041N	(STACJA PKP) - JABŁONKA
42.	195042N	GR. GM. (TRELKOWO) – JABŁONKA – DR. WOJEW. NR. 600
43.	195043N	NOWE KIEJKUTY - KULKA
44.	195044N	DR. POW. NR. 1649 N – PRZYTUŁY
45.	195045N	TARGOWSKA WOLA – TARGOWSKA WOLA KOL.
46.	195046N	DR. POW. NR. 1649 N – TARGOWSKA WOLA
47.	195047N	TARGOWSKA WOLA – TARGOWSKA WÓŁKA
48.	195048N	TARGOWSKA WOLA . DR. GM. NR. 195033 N (ZAZDROŚĆ)
49.	195049N	DR. GN. NR. 195048 N - TARGOWO
50.	195050N	GR. GM. - ROGALE
51.	195051N	GR. GM. - ROGALE
52.	195052N	ROGALE - PRZYTUŁY
53.	195053N	PRZYTUŁY – DR. GM. NR. 195054 N
54.	195054N	DR. POW. NR. 1507 N – GRĄDY – DR. WOJEW. NR. 600 (RAŃSK)
55.	195055N	ROGALE – DR. POW. NR. 1507 N
56.	195056N	DR. GM. NR. 195054 N (RAŃSK) – (JEZ. BABIĘTY)
57.	195057N	RAŃSK – (JEZ. BABIĘTY)
58.	195058N	KALĘCZYN - ZALESIE
59.	195059N	DR. POW. NR. 1496 N (TARGOWO) – DR. WOJEW. NR. 600
60.	195060N	ORZYNY – GR. GM. (MARKSOBY)
61.	195061N	DR. WOJEW. NR. 600 - MIĘTKIE
62.	195062N	DR. POW. NR. 1498 N - MIĘTKIE
63.	195063N	RAŃSK (LEŚNICZÓWKA) – JELENIEWO – GR. GM.
64.	195064N	DR. POW. NR. 1498 N (RAŃSK LEŚNICZÓWKA) - MIĘTKIE
65.	195065N	DR. POW. NR. 1498 N (RAŃSK LEŚNICZÓWKA) – DR. GM. NR. 195064 N
66.	195066N	JELENIEWO – DR. POW. NR. 1653 N
67.	195067N	JELENIEWO – GR. GM.

68		DŹWIERZUTY UL. GÓRNA
69		DŹWIERZUTY UL. GRUNWALDZKA
70		DŹWIERZUTY UL. KOŚCIELNA
71		DŹWIERZUTY UL. KRÓTKA
72		DŹWIERZUTY UL. KWIATOWA
73		DŹWIERZUTY UL. MAZURSKA
74		DŹWIERZUTY UL. PIASKOWA
75		DŹWIERZUTY UL. PODLEŚNA
76		DŹWIERZUTY UL. POLNA
77		DŹWIERZUTY UL. PRZELOTNA
78		DŹWIERZUTY UL. SŁONECZNA
79		DŹWIERZUTY UL. STRAŻACKA

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY]

Stan techniczny sieci drogowej gminy nie odpowiada wymaganym standardom, zwłaszcza w sytuacji wciąż narastającego ruchu kołowego, tak osobowego jak i ciężarowego. Dotyczy to zarówno jakości nawierzchni, szerokości i wyprofilowania pasów drogowych oraz kolizyjności z siecią kolejową i innymi drogami.

Znacznym zagrożeniem dla bezpieczeństwa samochodowego ruchu osobowego oraz ruchu pieszego i szybko rozwijającej się turystyki rowerowej jest tranzyt ciężarowy i autobusowy o znacznym nasileniu, zwłaszcza na drodze krajowej Nr 57, która przebiega przez całą Gminę Dźwierzuty i jest głównym szlakiem komunikacyjnym relacji północ – południe w powiecie szczycieńskim. Natężenie ruchu na odcinku węzeł Biskupiec – Dźwierzuty wynosi 2125 pojazdów/dobę, a na odcinku Dźwierzuty – Szczytno – 2310 pojazdów/dobę. Także stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 600, będącej szlakiem komunikacyjnym między Szczytnem, a Mrągowem stanowi istotne zagrożenie dla poruszających się pojazdów. Natężenie ruchu na tym odcinku wynosi 756 pojazdów/dobę (na podstawie wyników generalnego pomiaru ruchu z 2015r.)

Cała sieć drogowa gminy wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizację. Drogę krajową nr 57 należy doprowadzić do parametrów klasy GP (główna ruchu przyspieszonego).

8.2.3. KOLEJ

Przez teren Gminy Dźwierzuty przebiegała lokalna linia kolejowa nr 262 łącząca stację Szczytno ze stacją Biskupiec Reszelski. Linia została zamknięta w 1992 r. dla ruchu pasażerskiego, a w 2002 r. także dla pociągów towarowych. Z uwagi na walory krajobrazowe terenów przez które przebiega istniejący nasyp kolejowy planowana jest budowa trasy rowerowej po śladzie rozebranej linii kolejowej. Trasa ma mieć długość 41 kilometrów, a wraz z jej budową mają powstać miejsca parkingowe oraz tablice informacyjne opisujące trasę i położenie na szlaku.

8.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

8.3.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Występujące na terenie Gminy Dźwierzuty warunki hydrologiczne są korzystne dla zaopatrzenia w wodę pitną ludności i oraz gospodarstw rolnych.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Dźwierzuty są ujęcia:

TABELA 8.3

WYKAZ UJĘĆ WODY NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NR UJĘCIA	NAZWA UJĘCIA
1.	1770038	WODOCIĄG WIEJSKI 1
2.	1770039	WODOCIĄG WIEJSKI
3.	1770040	PGR 1
4.	1770041	OŚRODEK W CZASOWY SILESIA 1
5.	1770042	PGR 2
6.	1770043	PGR 1
7.	1770044	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
8.	1770045	PGR 1
9.	1770046	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
10.	1770047	GORZELNIA 2
11.	1770048	MLECZARNIA 2
12.	1770049	WODOCIĄG WIEJSKI
13.	1770050	POSTERUNEK ENERGETYCZNY 1
14.	1770051	PGR 1
15.	1770052	INSPEKTORAT PGR 1
16.	1770053	PRZEM MATER BUDOWL 1
17.	1770054	PGR 1
18.	1770057	PGR 1
19.	1770058	OŚRODEK W CZASOWY TELKOM 1
20.	1770059	ZLEWNIA MLEKA 1
21.	1770060	OŚRODEK W CZASOWY BUD SOCJAL 1
22.	1780017	WODOCIĄG WIEJSKI (D. PGR)
23.	1780019	PGR 2
24.	1780022	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
25.	1780023	PGR 1
26.	1780026	WODOCIĄG WIEJSKI (D. ZAKŁ EKSPŁ KRUSZ)
27.	1780027	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
28.	1780028	PGR 2

29.	1780029	WODOCIĄG WIEJSKI
30.	1780030	OSM 1
31.	1780031	WODOCIĄG WIEJSKI D. ZAKŁAD ROLNY
32.	1780032	WODOCIĄG WIEJSKI 1
33.	1780033	STACJA PKP 1
34.	1780034	WODOCIĄG WIEJSKI 1
35.	1780038	STUDNIA PUBLICZNA
36.	1780040	RYBACZÓWKA 1
37.	1780043	OSADA PRAC LEŚNYCH 1
38.	2150018	KOMBINAT ROLNY 3
39.	2150019	WODOCIĄG WIEJSKI
40.	2160001	WODOCIĄG WIEJSKI 1
41.	2160017	LEŚNICZÓWKA 1

[ŹRÓDŁO: CENTRALNA BAZA DANYCH HYDROGEOLOGICZNYCH PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ]

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 stacji uzdatniania wody w miejscowościach: Dźwierzuty, Grodziska, Nowe Kiejkuty, Orzyny, Rummy i Targowo.

Wskaźniki charakteryzujące sieć wodociągową na terenie gminy Dźwierzuty w latach 2010-2017 przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 8.4

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	105,0	170,0	209,8	209,8	209,8	209,8	209,8	209,8
Sieć rozdzielcza na 100km ² [km]	39,9	64,6	79,7	79,7	79,7	79,7	79,7	79,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 107	1 180	1 211	1 222	1 243	1 246	1 248	1 233
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dm ³]	98,8	99,3	115,1	139,6	147,6	148,7	152,3	148,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	5 059	5 077	5 163	5 122	5 658	5 591	5 565	-
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	73,8	74,7	75,3	75,5	83,6	83,6	83,7	-
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	14,4	15	16,9	20,4	21,8	22,1	22,9	22,3

„-” brak danych

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 8.1

Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej [km]

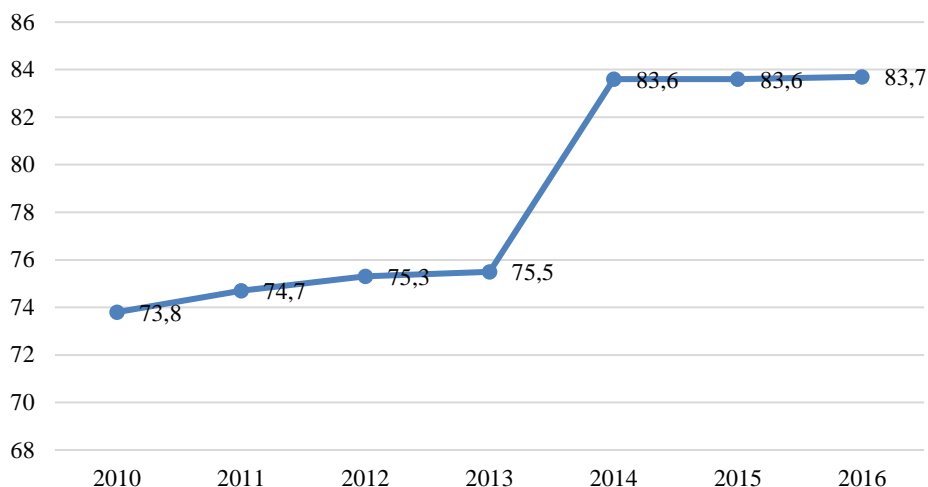
[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w Gminie Dźwierzuty w roku 2017 wyniosła 209,8 km. Duży wzrost długości czynnej sieci rozdzielczej notowany jest pomiędzy rokiem 2010 i 2011. Od roku 2012 długość sieci utrzymuje się na stałym poziomie. Pomiędzy rokiem 2016 i 2017 notowany jest spadek liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, a co z tym związane spadek liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej.

WYKRES 8.2

Wskaźnik zwodociągowania gminy [%]

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w analizowanych latach kształtuje się na zbliżonym poziomie ok. 22 m³.

Konieczna jest rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej. Wybudowanie infrastruktury wodociągowej podnosi standard życia mieszkańców gminy, a także przyczynia się do rozbudowa bazy turystyczno – rekreacyjnej. Niezbędna jest także modernizacja stacji uzdatniania wody. Zwiększone w przyszłości zapotrzebowanie na wodę wymagać będzie budowy nowych stacji uzdatniania oraz magistrali przesyłowych.

8.3.3. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Ścieki w gminie Dźwierzuty odprowadzane są do trzech oczyszczalni ścieków: w Dźwierzutach oraz zbiorowych oczyszczalni w Stankowie i Sąplatach.

TABELA 8.5

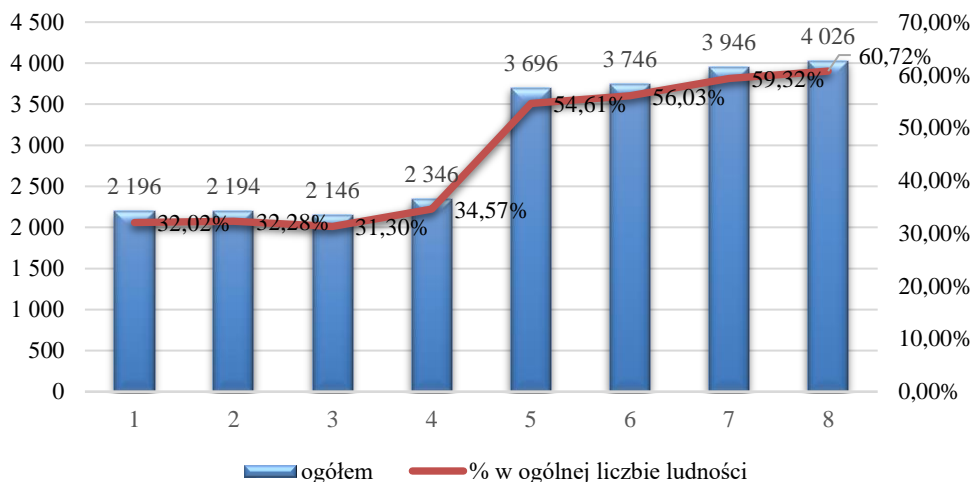
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	2 196	2 194	2 146	2 346	3 696	3 746	3 946	4 026
liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie ludności [%]	32,02%	32,28%	31,30%	34,57%	54,61%	56,03%	59,32%	60,72%

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 8.3

Korzystający z oczyszczalni ścieków

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Wskaźniki charakteryzujące sieć kanalizacyjną na terenie gminy Dźwierzuty w latach 2010-2017 przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 8.6

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	8,3	8,3	8,4	8,4	73,4	73,4	73,4	73,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	285	297	297	297	672	711	723	746
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dm ³]	-	-	-	-	-	92,0	105,0	102,0
Ścieki odprowadzone [dm ³]	41	41	44	66,0	84,0	95,0	96,0	97,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	1 797	1 811	1 827	1 808	3 749	3 825	3 831	-
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	26,2	26,6	26,6	26,6	55,4	57,2	57,6	-

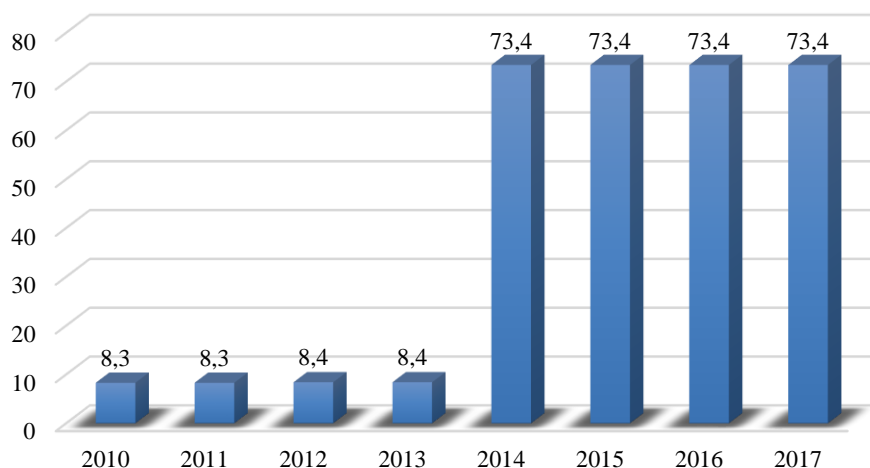
„-” brak danych

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 8.4

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]

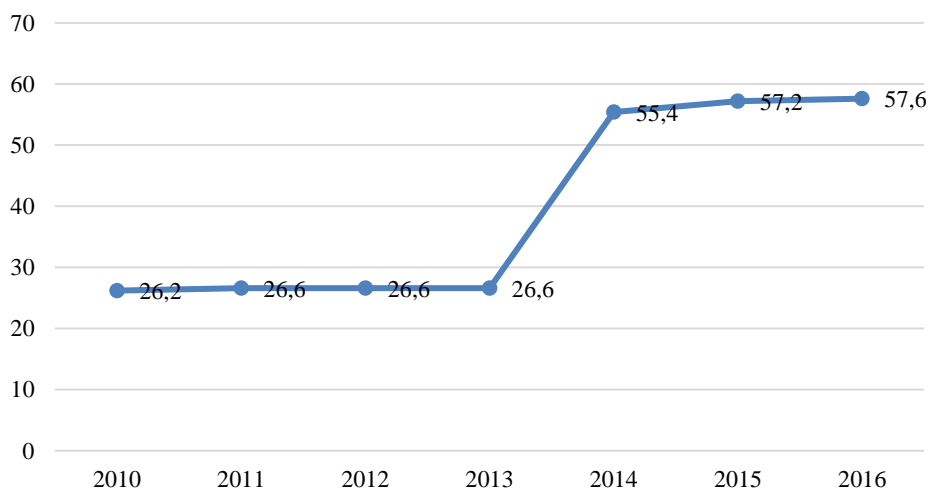

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Sieć kanalizacyjna nie obejmuje całej gminy, ale jest ona sukcesywnie rozbudowywana. Jej długość w 2010 r. wyniosła 8,30 km, a w 2017 już 73,4 km. Odpowiednio na przestrzeni lat wzrastała liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

WYKRES 8.5

Wskaźnik skanalizowania gminy [%]

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej, a tym samym odprowadzonych ścieków pomiędzy rokiem 2010 a 2017 wzrosła ponad dwukrotnie.

W wielu małych gospodarstwach indywidualnych ścieki bytowe i gospodarcze odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Ich niedostateczny stan techniczny, a tym samym brak sieci kanalizacyjnej, w wielu przypadkach może skutkować przesączaniem ścieków do gruntu, a nawet ich odprowadzaniem do naturalnych cieków i rowów melioracyjnych.

W efekcie braku kanalizacji istnieje realne zagrożenie pogorszenia się stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wzrostu eutrofizacji jezior.

8.3.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Dźwierzuty należy do Regionu Centralnego Gospodarki Odpadami. Odpady przekazywane są do Instalacji Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Olsztynie (ZGOK Olsztyn) za pośrednictwem Stacji Przeładunkowej Odpadów w Trelkowie (SPO Trelkowo, Gmina Szczytno). Na terenie Gminy źródłami odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury handlowej, usługowej, szkolnictwa, obiekty turystyczne. W Gminie stosuje się selektywną zbiórkę odpadów i zastosowano poniższe frakcje:

- zmieszane odpady komunalne,
- papier i tektura, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe, popioły i żużle, odpady ulegające biodegradacji (w tym opakowania biodegradowalne) oraz odpady zielone,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady z remontów, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte opony.

TABELA 8.7

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem [t]	740,34	697,70	785,57	935,28	935,20	935,10	1 029,69
Ogółem na 1 mieszkańca [kg]	107,7	102,4	115,6	136,8	138,2	138,9	154,6
Z gospodarstw domowych [t]	708,70	669,20	731,67	870,60	870,60	870,60	802,34
Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	103,1	98,2	107,7	127,4	128,7	129,3	120,5
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	1 031	1 033	1 112	-	-	-	-

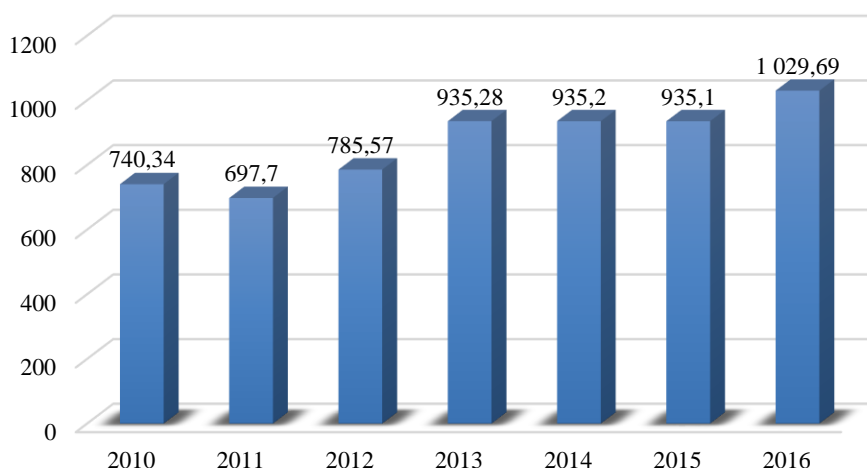

Jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	2	1	2	1	1	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

WYKRES 8.6

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku [t]

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS]

Masa zmieszanych odpadów zmieszanych zebranych w ciągu roku zwiększała się, w 2010 wyniosła ona 740,34 ton, z czego z gospodarstw domowych 708,70 ton, a w 2016 masa ta wynosiła już 1029,69 ton, z czego z gospodarstw domowych 802,34 ton.

Masa zmieszanych odpadów przypadająca na jednego mieszkańca w ciągu analizowanych 6 lat (2010-2016) zwiększyła się o blisko 50 kg, w 2016r. osiągając wartość 154,6 kg zmieszanych odpadów w ciągu roku, z czego 120,5 kg to odpady z gospodarstw domowych.

Od 2012 roku w gminie Dźwierzuty odpady odbierane są przez jedną jednostkę.

8.3.5. ELEKTROENERGETYKA

Gmina Dźwierzuty jest zaopatrywana w energię elektryczną z punktu zasilania 15/15 kV (PZ Dźwierzuty) zlokalizowanego na północno-zachodnich obrzeżach miejscowości Dźwierzuty. W miejscu istniejącego PZ Dźwierzuty planowana jest budowa nowej stacji elektroenergetycznej 110kV/15kV GPZ Dźwierzuty, zasilana projektowanymi liniami elektroenergetycznymi WN 110 kV od istniejącej linii WN 110 kV relacji Olsztyn1 - Korpele.

Budowa planowanej stacji umożliwi zapewnienie dostaw energii elektrycznej na potrzeby rozwoju okolicznej przedsiębiorczości oraz znacząco wpłynie na poprawę niezawodności dostaw energii elektrycznej na obszarze całej gminy.

Do PZ - Dźwierzuty wprowadzone są trzy linie SN 15kV z GPZ Szczytno i trzy linie j.w. z GPZ Biskupiec. Poza tym wyprowadzone jest pięć ciągów SN zasilających poszczególne miejscowości gminy.

Zasilanie w energię elektryczną istniejących „obiektów” (odbiorców) odbywa się przez rozbudowaną magistralną sieci średniego napięcia SN 15 kV, za pośrednictwem stacji transformatorowych 15/0,4kV.

Linie nn 0.4 kV wyprowadzone są z wyżej omawianych stacji transformatorowych generalnie napowietrznych (za wyjątkiem kilku stacji murowanych) i rozprowadzone wzdłuż ulic i dróg poszczególnych miejscowości (wiosek) oraz doprowadzone także do zabudowań mieszkalnych rozrzuconych po tak zwanych „koloniach” oddalonych od zabudowań zwartych.

Gospodarstwa domowe - rolne są zasilane przede wszystkim przyłączami napowietrznymi z w/w sieci rozdzielczych niskiego napięcia 0,4/0,231 kV.

Przez teren gminy Dźwierzuty przebiega napowietrzna dwutorowa elektroenergetyczna linia przesyłowa o napięciu 400kV relacji Ostrołęka – Olsztyn Mąki.

8.3.6. GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy Dźwierzuty występuje stalowa sieć gazowa wysokiego ciśnienia DN 150 wybudowana w 1976 roku o maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) do 5,1 MPa oraz sieć wysokiego ciśnienia DN 300 wybudowana w 2012 roku o maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) do 5,5 MPa, dla których wyznaczone są strefy kontrolowane określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie.

Na terenie gminy brak stacji redukcyjnych oraz sieci gazowej średniego ciśnienia .

Mieszkańcy korzystają z gazu płynnego propan – butan w butlach lub rzadziej ze zbiorników zewnętrznych. Mazowiecka Spółka Gazowa w swoich planach przewiduje gazyfikację terenów północnych i wschodnich gminy.

Większość budynków mieszkalnych i usługowych, zwłaszcza na terenach wiejskich, korzysta z indywidualnych źródeł ciepła, najczęściej opalanych węglem. Wszystkie stare budynki wymagają zabiegów termoizolacyjnych i wymiany części złej stolarki okiennej. Coraz

więcej gospodarstw domowych korzysta z bardziej ekologicznych źródeł energii takich jak olej opałowy lub eko-groszek.

W miejscowości Julianowo, obręb Sąpłaty planowana jest budowa biogazowni.

8.3.7. TELEKOMUNIKACJA

Teren Gminy posiada bardzo dobrze rozwiniętą, nowoczesną sieć telekomunikacyjną, opartą na centrali automatycznej, która umożliwia uzyskanie szybkiego i sprawnego połączenia telefonicznego.

Pomimo bardzo wysokiego rozwoju telekomunikacji (tak w odniesieniu do ilości abonentów jak i jakości połączeń), nadal bardzo istotnym problemem pozostaje szeroki i względnie tani dostęp do Internetu.

9. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Dźwierzuty zidentyfikowano następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych:

- na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity, Dz. U. 2018 poz. 1614, z późn.zm.): prawne formy ochrony przyrody – pkt. 3.10. studium;
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity, Dz.U. 2018 poz. 2067, z późn.zm.): prawne formy ochrony zabytków – pkt. 4 studium;
- na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz.U.2017, poz. 1161, z późn. zm.): grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III to najbardziej urodzajne gleby, dla których wskazane jest użytkowanie rolnicze. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (sporządzanym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Zmiany przeznaczenia gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa oraz pozostałych gruntów leśnych dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania

przestrzennego (sporządzanym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) po uzyskaniu zgody odpowiednio ministra ochrony środowiska, zasobów naturalnych i leśnictwa lub marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej;

- na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity, Dz.U.2017, poz. 2126 z późn. zm.) – udokumentowane złoża surowców - pkt. 3.6 studium.

10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Dźwierzuty występują tereny aktywnych osuwisk, tereny osuwisk ustabilizowanych lub nieczynnych oraz obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk, zaznaczone na rysunku studium.

11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Pojęcie obszaru górniczego i terenu górniczego definiuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. 2017 poz. 2126, z późn.zm.). W myśl art. 6 przywołanego aktu prawnego:

- obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji;
- terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Na terenie Gminy Dźwierzuty występują tereny górnicze: Gąsiorowo 1, Jabłonka – Kompleks A, Jabłonka 1, Jabłonka II, Jabłonka II/1, Rummy, Rummy I, Targowo I, Targowo III, Targowo IV/1.

12. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, z zakresu infrastruktury technicznej, należeć będą:

- budowa linii 110 kV Dźwierzuty – Biskupiec;
- budowa GPZ Dźwierzuty wraz z zasilającymi liniami 110 kV;
- modernizacja linii 110 kV Olsztyn1 – Korpele;
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej;
- budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

13. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W świetle ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2018 poz. 2268) przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
- obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 244 przytoczonej ustawy, stanowiące działki ewidencyjne;
- pas techniczny.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej stwierdza się, że na obszarze gminy Dźwierzuty nie występują obszary zagrożenia powodzią.

14. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

14.2. ANALIZY EKONOMICZNE, ŚRODOWISKOWE I SPOŁECZNE

Narzędziem, dzięki któremu możliwa jest realizacja określonych lokalnych zadań społeczno-ekonomicznych jest budżet gminy, określany przez Radę Gminy. Dzięki niemu, organy gminy mogą oddziaływać na proces rozwoju lokalnego, jego dynamikę oraz strukturę.

Analiza finansów gminy, w tym dochodów i wydatków oraz wyników budżetu, przedstawiona została szczegółowo w pkt. 7.3 niniejszego dokumentu.

Dokonując analizy uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego i wymogów jego ochrony wzięto pod uwagę ogół elementów przyrodniczych składających się na środowisko. Wszelkie uwarunkowania zostały opisane w punkcie 3 niniejszego studium.

Analiza społeczna, przedstawiająca uwarunkowania z zakresu szkolnictwa, kultury, służby zdrowia, opieki społecznej zobrazowana została szczegółowo w punkcie 5.1.5, 5.1.6, 5.1.8, 5.1.8 niniejszego dokumentu.

14.3. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Rozwój gminy uzależniony jest od jej zdolności do inwestowania oraz aktywnej polityki podatkowej. Gmina realizuje określone zadania publiczne, zgodnie z przyjmowanym corocznie budżetem oraz w oparciu o wieloletnią prognozę finansową.

Uwarunkowania finansowe gminy Dźwierzuty przedstawione zostały w punkcie 7.3 niniejszego studium.

Potrzeby inwestycyjne związane z realizacją zadań własnych gminy w zakresie wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, w związku ze zmianą studium, będą stosunkowo niewielkie. Wiąże się to z faktem, iż tereny pod nową zabudowę w większości stanowią uzupełnienie już istniejącej zabudowy, przy istniejących szlakach komunikacyjnych oraz na terenach już wyposażonych w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

Inwestycje finansowe związane z kształtowaniem struktury przestrzennej gminy zgodnie z nowo wyznaczonymi w studium kierunkami są niewielkie i zostaną rozłożone w czasie, zgodnie z występującym sukcesywnie zapotrzebowaniem, w związku z czym nie obciążą one nadmiernie budżetu gminy. Wyznaczone w studium kierunki przyczynią się do intensyfikacji rozwoju zabudowy, a co z tym związane, zwiększenia wpływów do budżetu gminy, w związku z opłatami planistycznymi, adiacenckimi czy podatkami.

14.4. BILANS TERENÓW

Procedura sporządzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę określona została w art.10 ust.5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym określa się:

- maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę, uwzględniając wyniki analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy;
- chłonność obszarów dotychczas przeznaczonych pod zabudowę, rozumianą jako możliwość lokalizacji nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz obszarów wyznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę;
- możliwości finansowania przez gminę potrzeb inwestycyjnych związanych z rozwojem zabudowy.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę pod uwagę należy wziąć perspektywę nie dłuższą niż 30 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Na podstawie powyższych wartości dokonuje się porównania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z możliwością jej lokalizowania na terenach dotychczas do tego wyznaczonych, określając w ten sposób, czy istnieje konieczność wyznaczania w studium nowych obszarów pod zabudowę. W tym celu przeanalizowano prognozy demograficzne oraz dostępne dane dotyczące użytkowania i przeznaczenia terenów w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dźwierzuty oraz obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Tereny zabudowy podzielono, według rodzajów na: mieszkaniową z usługami towarzyszącymi, turystyczną oraz przemysłową.

14.4.2. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Szacunkowe zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową określono w oparciu o dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy, zwłaszcza prognoz demograficznych oraz mieszkalnictwa. Wszelkie analizy przedstawione zostały w punkcie 5.1 i 5.2 niniejszego studium.

Podsumowując powyższe działy, należy stwierdzić, iż liczba ludności gminy Dźwierzuty kształtuje się na stosunkowo stałym poziomie z niewielką tendencją spadkową, wobec czego

prognozy demograficzne szacowane na podstawie w ten sposób kształtujących się danych, również zakładają niewielki spadek liczby ludności gminy w kolejnych latach. Sytuacja taka wynika z niskiego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Wskaźniki związane z mieszkalnictwem, przedstawione na przestrzeni lat ubiegłych, wskazują m.in. na stały wzrost powierzchni użytkowej przypadającej na jedną osobę, wobec czego prognozuje się utrzymanie tej tendencji.

Biorąc pod uwagę prognozowaną, w miarę stałą liczbę ludności oraz wzrost powierzchni użytkowej mieszkania przydającej na 1 osobę, w gminie Dźwierzuty w kolejnych latach będzie występowało zapotrzebowanie na tereny przeznaczone pod nową zabudowę mieszkaniową. Wyliczenia zawarto w poniższej tabeli, uwzględniając perspektywę 20 lat.

Rok	Prognozowana liczba ludności	Prognozowana wielkość powierzchni użytkowej mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca	Prognozowana ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Dźwierzuty
2020	6488	23,8	154 692
2021	6484	24,2	157 063
2022	6480	24,6	159 470
2023	6476	25,0	161 914
2024	6473	25,4	164 420
2025	6469	25,8	166 940
2026	6465	26,2	169 498
2027	6461	26,6	172 095
2028	6457	27,1	174 732
2029	6453	27,5	177 409
2030	6449	27,9	180 128
2031	6445	28,4	182 888
2032	6442	28,8	185 718
2033	6438	29,3	188 564
2034	6434	29,8	191 453
2035	6430	30,2	194 386
2036	6426	30,7	197 364
2037	6422	31,2	200 387
2038	6418	31,7	203 457
2039	6414	32,2	206 573

Źródło: Opracowanie własne

Zmiana ogólnej powierzchni użytkowej mieszkań w gminie pomiędzy rokiem 2018 a prognozowanym 2038:

$$206\,573\text{ m}^2 - 156\,457\text{ m}^2 = 50\,116\text{ m}^2$$

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy zwiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych:	65 151 m ²
---	-----------------------

Prognozowane zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Dźwierzuty w perspektywie 20 lat wyniesie w zaokrągleniu do pełnych dziesiątek: 65 150 m².

Wraz ze zwiększającą się liczbą nowych budynków mieszkalnych, wzrośnie zapotrzebowanie na usługi. Z dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów w gminie, wynika, że powierzchnia zabudowy przeznaczona pod usługi stanowi ok. 5% powierzchni przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową. Wobec powyższego prognozuje się zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową w wielkości ok. 3 260 m².

Zapotrzebowanie na zabudowę turystyczną

Teren gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu i występowaniem znacznej ilości jezior. Wody powierzchniowe stanowią istotny walor rekreacyjny. O atrakcyjności turystycznej gminy Dźwierzuty świadczy fakt, iż 47 % jej powierzchni stanowią obszary sklasyfikowane w kategoriach turystycznych, z czego obszary kategorii I i II zajmują 33 %.

Przez obszar gminy przebiega szereg szlaków turystycznych. Dominujący udział mają szlaki wodne, które umożliwiają realizację wodnej turystyki krajoznawczej.

Na podstawie danych dotyczących turystyki w gminie Dźwierzuty, szerzej przedstawionych w punkcie 7.2 niniejszego studium oraz ogólnych tendencji związanych z rozwojem funkcji turystycznych, przewiduje się dalszy wzrost zainteresowania terenami gminy Dźwierzuty pod zabudowę turystyczną i rekreacyjną.

Szacunkowe zapotrzebowanie na nową zabudowę turystyczną i rekreacyjną określono na podstawie potencjalnego zainteresowania terenami rekreacyjnymi w gminie. Ustalono przeznaczenie na takie cele grunty o powierzchni 40 ha, przy założeniu możliwości zabudowy, zgodnie ze wskaźnikami określonymi w studium, na poziomie 20% działki budowlanej. Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę turystyczną szacuje się w granicach 80 000 m² powierzchni użytkowej.

Po zwiększeniu zapotrzebowania o 30%, w związku z niepewnością procesów rozwojowych, przyjęto maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji turystycznej na poziomie 104 000 m² powierzchni użytkowej.

Zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową

Zapotrzebowanie na nową zabudowę przemysłową określono na podstawie aktualnego wykorzystania terenów, zgłaszanych zamierzeń inwestycyjnych oraz analizy potencjalnego zainteresowania inwestorów. Ustalono przeznaczenie na takie cele grunty o powierzchni 7 ha, przy założeniu możliwości zabudowy, zgodnie ze wskaźnikami określonymi w studium, na poziomie 60% działki budowlanej. Maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową szacuje się w granicach 42 000 m² powierzchni użytkowej.

Po zwiększeniu zapotrzebowania o 30%, w związku z niepewnością procesów rozwojowych, przyjęto maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji przemysłowej na poziomie 54 600 m² powierzchni użytkowej.

14.4.3. CHŁONNOŚĆ TERENÓW

Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dokonując bilansu terenów, szacuje się chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki osadniczej.

Łączna powierzchnia jednostek osadniczych o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Dźwierzuty określona została na ok. 595 ha, z pośród których możliwość inwestowania wykazuje się jedynie na ok. 80 ha.

W celu wyznaczenia chłonności obszarów dla poszczególnych rodzajów zabudowy przyjęto określoną wcześniej powierzchnię terenu o możliwości zainwestowania oraz przeciętne wielkości parametrów dotyczących zabudowy i zagospodarowania terenu przyjęte w gminie Dźwierzuty.

Funkcja zabudowy	Szacunkowa powierzchnia terenu [m ²]	Średnia powierzchnia działki budowlanej w gminie [m ²]	Możliwa do wydzielenia liczba działek	Przeciętna wielkość powierzchni zabudowy na działce [m ²]	Chłonność [m ²]
mieszkaniowo-usługowa	737 173	1000	737	75	55 288
turystyczna	43 125	1500	29	60	1 740
przemysłowa	11 875	800	15	200	2 970

Możliwości lokalizowania nowej zabudowy na terenach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, dla wymienionych rodzajów zabudowy wynoszą:

- zabudowa mieszkaniowo-usługowa – 55 300 m² powierzchni użytkowej zabudowy,

- zabudowa turystyczna – 1 700 m² powierzchni użytkowej zabudowy,
- zabudowa przemysłowa – 3 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Chłonność terenów w granicach obowiązujących planów miejscowych

Uwzględniając powierzchnie wyznaczonych funkcji zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy Dźwierzuty oraz wartości wskaźników dotyczących zabudowy i zagospodarowania terenu zawartych w tych planach, jak również stopień zainwestowania, dokonano określenia chłonności tych terenów.

Powierzchnie terenów jeszcze niezainwestowanych przeznaczonych w planach miejscowych pod poszczególne funkcje przedstawiają się następująco:

- zabudowa mieszkaniowo-usługowa – brak;
- zabudowa turystyczna – ok. 63 ha
- zabudowa przemysłowa – ok. 10 ha.

W celu wyznaczenia chłonności obszarów dla poszczególnych rodzajów zabudowy przyjęto określoną wcześniej powierzchnię terenu o możliwości zainwestowania oraz przeciętne wielkości parametrów dotyczących zabudowy i zagospodarowania terenu określone w planach miejscowych obowiązujących na terenie gminy Dźwierzuty.

Funkcja zabudowy	Szacunkowa powierzchnia terenu [m ²]	Średnia powierzchnia działki budowlanej w gminie [m ²]	Możliwa do wydzielenia liczba działek	Przeciętna wielkość powierzchni zabudowy na działce [m ²]	Chłonność [m ²]
mieszkaniowo-usługowa	-	-	-	-	-
turystyczna	630 000	1500	420	60	25 200
przemysłowa	100 000	800	125	200	25 000

14.4.4. PODSUMOWANIE BILANSU

Zestawienie zapotrzebowania na nową zabudowę i chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki osadniczej oraz w granicach obowiązujących miejscowych planów w gminie Dźwierzuty przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zabudowy	Chłonność w jednostkach osadniczych	Chłonność w mpzp	Łączna chłonność w jednostkach osadniczych i mpzp	Zapotrzebowanie	Różnica chłonności i zapotrzebowania
	w m ² powierzchni użytkowej				

	1	2	3 [1+2]	4	5 [3-4]
Zabudowa mieszkaniowo-usługowa	55 300	-	55 300	68 400	-13 100
Zabudowa turystyczna	1 700	25 200	26 900	104 000	-77 100
Zabudowa przemysłowa	3 000	25 000	28 000	54 600	-26 600

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego zestawienia szacunkowego zapotrzebowania oraz łącznej chłonności dla poszczególnych rodzajów zabudowy, zapotrzebowanie na nową zabudowę, prognozowane w perspektywnym okresie 20 lat, nie znajduje pokrycia w możliwościach jej realizowania na obszarach już wyznaczonych do tego celu. Wobec powyższego, w kierunkach rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dźwierzuty określonej w Studium, zasadne jest wyznaczenie nowych terenów pod poszczególne rodzaje zabudowy.

Większość z terenów określonych w studium jako kierunki rozwoju, została wyznaczona w miejscach, gdzie stanowią one uzupełnienie już istniejącej zabudowy w granicach zwartej jednostki osadniczej oraz w miejscach, dla których obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a nie zostały na nim zrealizowane jeszcze żadne inwestycje. Nowe tereny stanowią niewielkie tereny zlokalizowane w niedalekiej odległości od terenów zagospodarowanych, wyposażonych w niezbędne sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz drogowej, ograniczając tym samym koszty realizowania zadań własnych gminy w tym zakresie, w związku z zagospodarowywaniem tych terenów.